ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ

12

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ | ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2013 | ΤΕΥΧΟΣ 12ο | ΤΙΜΗ 3 ΕΥΡΩ

Η Naomi Klein για την Ελληνική Κρίση

Συνέντευξη Raul Vaneigem

Ανταποκρίσεις από Αίγυπτο και Συρία

Αφιέρωμα: Αυτοδιαχείριση στα ΜΜΕ

Φάκελος: Εξέγερση στην Τουρκία

Βαβυλωνια Οριζοντια Διακινηση

Ο σημερινός τρόπος διακίνησης από το πρακτορείο Τύπου καθιστά αδύνατη τη διανομή του περιοδικού στα περίπτερα, εξαιτίας υπερβολικών χρεώσεων. Για το λόγο αυτό, αναζητήστε το περιοδικό, όπου κι αν βρίσκεστε, στο βιβλιοπώλη της γειτονιάς σας, ο οποίος μπορεί να το προμηθεύεται από τα παρακάτω πρακτορεία βιβλίων: Φυτράκης, Χριστάκης, Τζεβελέκου, Προμηθευτική.

Για συνδρομές και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας:

Internet: www.babylonia.gr/magazine

Email:
babyloniamagazine@yahoo.gr

Facebook:
Περιοδικό Βαβυλωνία

Τηλ.: 6974 546230

ΣΗΜΕΙΑ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ

Αθήνα: Nosotros (Θεμιστοκλέους 66), Βοτανικός Κήπος (πλατεία Αγ. Δημητρίου, Πετρούπολη), Συνεργείο-Ηλιούπολη (Ηρώων Πολυτεχνείου και Μ. Αντύπα). Βιβλιοπωλεία: Ναυτίλος (Χαρ. Τρικούπη 28), Πολιτεία (Ασκληπιού 1-3), Πρωτοπορία (Γραβιάς 3-5), Εναλλακτικό (Θεμιστοκλέους 37), Ιανός (Σταδίου 24), Ελευθεριακή Κουλτούρα (Ερεσσού 52), Ελεύθερος Τύπος (Βαλτετσίου 53), Solaris (Μπόταση 6), FREE THINKING ZONE (Σκουφά 64), Φυτράκης (Ιπποκράτους 67), Χριστάκης (Ιπποκράτους 12), Τζεβελέκου (Ζαλόγγου 6), Γράμματα και λέξεις (Αγ. Αρτέμιος, Καφαντάρη 47), Διεθνές (Πανδοσίας 5, Άνω Πατήσια). Περίπτερα: πλατεία Εξαρχείων, πλατεία Κάνιγγος, κέντρο τύπου στη Βαλτετσίου (απέναντι απ' τον Ελεύθερο Τύπο), Μπόταση (απέναντι απ' το Solaris), Ναυαρίνου (απέναντι απ' το πάρκο), Μεσολογγίου, Περικλέους 23-Καλλιθέα

Πειραιάς: Βιβλιοπωλείο Τσαμαντάκης (Καραολή & Δημητρίου 43)

Θεσσαλονίκη: Μικρόπολις (Βενιζ. και Βασ. Ηρακλείου 18), Σχολείο για τη μάθηση της ελευθερίας (Μπιζανίου και Βας. Γεωργίου γωνία). Βιβλιοπωλεία: Πρωτοπορία (Λ. Νίκης 3), Κεντρί (Δ. Γούναρη 22), Μπαρμπουνάκης (Αριστοτέλους 4), Ιανός (Αριστοτέλους 7), Βιβλιοπωλείο Ραγιά (Ερμού 44), Βιβλιοπωλείο Γιάφκα (Γ. Παλαμά 21), Προμηθευτική (Προξένων 7)

Πάτρα: Πρωτοπορία (Γεροκωστοπούλου 31-33), Βιβλιοπωλείο Lexis (Μαιζώνος 38-40)

Ηράκλειο: Βιβλιοπωλείο Αναλόγιο (Ρούσου Χούρδου 8)

Λάρισα: Βιβλιοπωλεία Παιδεία (Κανάρη 11,Μεγ. Αλεξάνδρου 6)

Βόλος: Βιβλιοπωλείο Παιδεία-Ευσταθίου (Δον Δαλεζίου 2)

Ιωάννινα: Βιβλιοπωλείο Αναγνώστης (Πυρσινέλλα 11), Βιβλιοπωλείο Παιδεία (Φ. Τζαβέλα 8)

Χανιά: Βιβλιοπωλείο Το Βιβλίο (Πλ. Κολοκοτρώνη 29)

Λαμία: Βιβλιοπωλείο ΟΙΩΝΟΣ (Κολοκοτρώνη 11)

Καβάλα: Βιβλιοπωλείο Εκλογή (Ομονοίας 133)

Αλεξανδρούπολη: Ελευθερουδάκης (Αδριανουπόλεως 4α)

Σέρρες: Βιβλιοπωλείο Επικαιρότητα-Φωτίου (Μεραρχίας 41)

Τρίκαλα: Βιβλιοπωλείο Επιλογή (Ιακωβάκη 5)

Δράμα: Βιβλιοπωλείο Ειρμός (Γεωργίου Ζερβού 6), Βιβλιογνώση (Προύσσης 32)

Ξάνθη: Ανοιχτός Κοινωνικός Χώρος «Xanadu» (Σπάρτης και Ζαλάχα 1, Σαμακώβ), Καφέ-Μπαρ «Το καφενείο» (Γεωργίου Σταύρου 4)

Κέρκυρα: Βιβλιοπωλείο Πλους (Νικηφόρου Θεοτόκη 91)

Κοζάνη: Συνεταιριστικό Βιβλιοπωλείο (Ρήγα Φεραίου 10)

Φλώρινα: Βιβλιοπωλείο «Το μαγαζί σας» Ι. Νικολαΐδης (Στ. Δραγούμη 12)

Καρδίτσα: Βιβλιοπωλείο Παιδεία (Ηρώων Πολυτεχνείου 6-8)

Αγρίνιο: Βιβλιοπωλείο Επίκουρος (Πλ. Σουλίου), Βιβλιοπωλείο Αλ. Μοσχονά (Αναστασιάδη 2)

Σύρος: Βιβλιοπόντικας (Άνδρου 10, Ερμούπολη)

Ρέθυμνο: Βιβλιοπωλείο Το πλαίσιο, (Κ. Γερακάρη 104)

Πρέβεζα: Βιβλιοπωλείο Ατραπός (Χρ. Κοντού 13, Σαϊτάν Παζάρ)

Άρτα: Η πολυθρόνα του Νίτσε (Φιλελλήνων 26)

Τρίπολη: Βιβλιοπωλείο Ώρα (Ουάσινγκτον 21)

Σημείωση: Όποιος ελεύθερος κοινωνικός χώρος ή επαγγελματίας (βιβλιοπωλείο-σημείο λιανικής πώλησης) προμηθεύεται συστηματικά το περιοδικό μας, ας κάνει τον κόπο να στείλει τα στοιχεία του στο μέιλ μας για να αναγραφούν στη σελίδα των σημείων διακίνησης του περιοδικού.

ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ

editorial

Ελευθερία ή Αυτο-Καταστροφή

Η εποχή μας αναμφισβήτητα συγκλονίζεται από αλλαγές. Αλλαγές που συντρίβουν τον κόσμο που έως τώρα βιώναμε και δημιουργούν καινούρια δεδομένα για το πού μπορεί να οδηγηθούν τα πράγματα. Βέβαια τίποτα δεν είναι σίγουρο για το εάν οι κοινωνίες θα επιδιώξουν την απελευθέρωσή τους από την βαρβαρότητα ή εάν θα οδηγηθούν σε έναν ακόμη ολοκληρωτισμό. Κανένας δεν μπορεί να απαντήσει με σιγουριά, αφού η ίδια η Ιστορία έχει συντρίψει τις γραμμικές θεωρήσεις που προσπάθησαν να λειτουργήσουν ως προφητικά μηνύματα για το πως μπορούμε εκ των προτέρων να προδιαγράψουμε το μέλλον.

Έτσι σε αυτήν την αβεβαιότητα το σημερινό άτομο στέκει μετέωρο, προσπαθώντας να καταλάβει τι πρέπει να κάνει ώστε να μην οδηγηθεί στην καταστροφή. Γιατί αυτό που η κυριαρχία εδώ και καιρό έχει σχεδιάσει και υλοποιεί είναι η καταστροφή του κοινωνικού ιστού με σκοπό τη σωτηρία της. Κι αυτό που έχει οδηγήσει τις κοινωνίες σε τέλμα είναι η έλλειψη πίστης σε ένα όραμα, στη διαφορετική συγκρότηση της ίδιας της ζωής. Έτσι τώρα, για ακόμη μία φορά, μπροστά στην επερχόμενη πολεμική επίθεση της Δύσης στη Συρία για τη “διασφάλιση” των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι κοινωνίες μένουν απλοί παρατηρητές του τρόπου με τον οποίο ενεργεί η εξουσία. Είναι εξάλλου γεγονός ότι ακόμη και μέσα στη κυρίαρχη θεσμική λειτουργία, η κοινωνία δεν έχει κανένα τρόπο παρέμβασης στη λήψη των αποφάσεων, παρά μόνο με εξωθεσμικούς τρόπους.

Πολλά έχουν γραφτεί και ειπωθεί για το τέλος του καπιταλισμού, κι ότι η περίοδος που ζούμε είναι η αρχή του τέλους. Δεν ξέρουμε εάν αυτό θα συμβεί αλλά μπορούμε να διακρίνουμε κινήσεις και προοπτικές που πλέον αμφισβητούν έμπρακτα την ίδια τη λειτουργία του συστήματος. Από τις εξεγέρσεις του Αραβικού κόσμου και της Τουρκίας μέχρι τα κινήματα που παράγουν θεσμίσεις στο σήμερα πέρα και σε αντιδιαστολή με τις κυρίαρχες, διακρινούμε ότι οι ρωγμές πλέον μπορούν να μετατραπούν στο πρόπλασμα για τη συγκρότηση ενός διαφορετικού κόσμου, μιας άλλης πραγματικότητας στη βάση της ελευθερίας και της κοινωνικής αυτονομίας. Μιας κοινωνίας που θα επιλέγει η ίδια τον τρόπο που θα οργανώνεται και θα λειτουργεί.

Είναι πλέον σε όλους μας εμφανές ότι η εξουσία μεταλλάσεται σε έναν ήπιο απολυταρχισμό, κι αυτό θα ενταθεί. Γι αυτό και χρειάζεται επαγρύπνηση από τα κοινωνικά κινήματα και τις κινήσεις ώστε όχι μόνο να αναχαιτίσουν την επίθεση αλλά επιπλέον να προχωρήσουν στην ανατροπή του υπάρχοντος. Κι οι μάχες που έρχονται είναι εξαιρετικής σημασίας. Από την καθημερινή πάλη σε όλες τις πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας, μέχρι τη μάχη για τον καθορισμό των εννοιών. Γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η κρίση είναι πρωτίστως πολιτική και σημασιολογική. Γι αυτό και πρέπει να επανεξετάσουμε τις έννοιες και να τις ορίσουμε οι ίδιοι. Να επιλέξουμε ως κοινωνία τις σημασίες, τις αξίες και τα νοήματα που θα μας επιτρέψουν να πάρουμε τη ζωή στα χέρια μας. Τίποτα δεν είναι σίγουρο αλλά τίποτα δεν έχει χαθεί. Είναι στο χέρι μας να αποφασίσουμε εάν θα οδηγηθούμε ως άτομα κι ως σύνολο στο δρόμο της ελευθερίας ή της αυτο-καταστροφής μας.

Νίκος Κατσιαούνης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

**ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ
www.babylonia.gr**

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν:
Βασίλης Δανέλλης, Νίκος Ιωάννου, Ρούλα Καντά, Αποστόλης Καπαρουδάκης, Νίκος Κατσιαούνης, Δημήτρης Κωνσταντίνου, Ελένη Μαρούγκα, Στέφανος Μπατσής, Αντώνης Μπρούμας, Γιώργος Παπαχριστοδούλου, Φιλήμονας Πατσάκης, Γιάννης Ραουζαίος, Σωτήρης Σιαμανδούρας, Μαριέττα Σιμεγιάτου, Νώντας Σκυφτούλης, Αλέξανδρος Σχισμένος, Πέτρος Τζιέρης, Νίκος Τσιμπίδας.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση των κειμένων με την παράκληση να αναγράφεται η πηγή τους.

Τυπογραφείο - offset

Πουλόπουλος Αλέξανδρος
**Εκδόσεις - Εκτυπώσεις OFFSET
Θ. Παπαηλίου & Σια Ο.Ε.**
Μαντζάκου 3, Εξάρχεια
Τηλ.: 210 3831370 - Fax: 210 3824012
Κιν: 6949 726 552

Βιβλιοδεσίες
Εκδόσεις - Εκτυπώσεις

Χρυσός Τύπος Ε.Π.Ε.
Λυσία 36 - 38 & Λεχουρίτη 18
Τηλ.: 210 5754 771

Κινήματα και Προκλήσεις

Φιλήμονας Πατσάκης

Θα ξεκινήσω το άρθρο με μια παρένθεση. Αυτό από μόνο του συνιστά μια παράβαση κάθε κανόνα συγγραφής ή ένα μέσω εκτόνωσης της αμηχανίας. Καθώς διάβαζα ένα τρομερό βιβλίο του Sebald, "Οι δακτύλιοι του κρόνου", βρέθηκα μπροστά σε έναν πίνακα. Τον πίνακα του Ρέμπραντ που αναπαριστά τα μέλη της Συντεχνίας των Χειρούργων καθώς παραδίδουν μαθήματα ανατομίας, χρησιμοποιώντας ως «υλικό» το σώμα ενός καταδικασμένου για κλοπή. Το θέαμα παρακολουθούν εκτός από τους φοιτητές της ιατρικής και κάποιοι πολίτες ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων έναντι αντιτίμου. Τα πρώτα βήματα από το σκοτάδι στο φως είναι βήματα γεμάτα αίμα και φιλαρέσκεια, είναι βήματα που επαναπροσδιορίζουν την σχέση του σώματος με το περιβάλλον και την σχέση της κυριαρχίας πάνω στο κορμί. Η διαπόμπευση του καταδικασμένου είναι η ουσία της διάρρηξης της σχέσης του με τον κοινωνικό ιστό. Είναι γνωστό ότι στις φιλοσοφικές του αναζητήσεις ,οι οποίες συνιστούν ένα από τα θεμελιώδη κεφάλαια στην ιστορία της υποταγής, ο Ντεκάρτ διατυπώνει την άποψη ότι είναι απαραίτητο να γυρίσουμε την πλάτη στην ακατανόητη φύση της σάρκας και να στραφούμε στην μηχανή που εργάζεται ήδη μέσα μας, να εστιάσουμε σε αυτό που είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε πλήρως. Πρέπει λοιπόν, λέει ο Ντεκάρτ, να δημιουργούμε τους όρους της κατανόησης στη βάση μιας αποτελεσματικότητας που σε περίπτωση βλάβης μπορεί να επισκευαστεί ή να απορριφθεί. Εδώ ο Ρέμπραντ κάνει κάτι ασύλληπτο, το ένα χέρι του κατάδικου είναι ένα χέρι χωρίς το δέρμα του, δύσμορφο και μάλλον σε λάθος θέση και διάσταση. Έκανε λάθος ο Ρέμπραντ; Αυτό φαντάζει απίθανο, απεναντίας πρέπει να εκλάβουμε αυτό το χέρι ως τη θέση του ζωγράφου, το σχόλιο του. Ήθελε να διαρρήξει τη σύνθεση, το δύσμορφο χέρι του νεκρού συμβολίζει τη βία που έχει ασκηθεί στο σώμα. Ο ζωγράφος ταυτίζεται με τον νεκρό κι όχι με τη συντεχνία των χειρούργων, η οποία του είχε αναθέσει και το έργο. Δηλώνει την ανάγκη της αποφυγής μιας βίας που προσδιορίζει μια ισχύ χωρίς όρια. Ο άνθρωπος σήμερα βρίσκεται στο ίδιο σταυροδρόμι, εφόσον το κράτος δεν μπορεί να εξασφαλίσει τους όρους της ζωής, πώς συγκροτείται η έννοια του πολίτη; Η σχέση μας με την φύση επαναπροσδιορίζεται, η πρόοδος έδειξε το αδυσώπητο πρόσωπο της, η σχέση μας με το σώμα δείχνει να μπαίνουμε σε μια περίοδο επαναθεμελίωσης της ατομικότητας.

Όσο και αν φαίνεται περίεργο, η εικόνα του πίνακα με κατατρέχει σε όλα τα γεγονότα του σήμερα, από το θάνατο του νεαρού στο τρόλλεϋ ως τα κινήματα που ξεφυτρώνουν με τόση άνεση και τόση ένταση σε όλο τον κόσμο και στην ουσία «δια ασήμαντον αφορμή». Στην Βραζιλία μια μικρή αύξηση στα εισιτήρια των λεωφορείων έφτασε για να πυροδοτήσει ένα κίνημα που έφτασε να αμφισβητήσει την χρησιμότητα διοργάνωσης του Μουντιάλ. Στην Τουρκία η κοπή κάποιων δέντρων στην πλατεία Ταξίμ της Κωνσταντινούπολης επέφεραν μια συνολική αμφισβήτηση ενός μοντέλου διακυβέρνησης που φάνταζε κυρίαρχο. Η ερώτηση που μου γενούν αυτά τα κινήματα δεν είναι ο ορισμός το τι είναι κίνημα και τι θα κάνουμε με την λέξη, με την έννοια της συντακτικότητας κτλ., αλλά τι είναι αυτό που κάνει πλέον τόσο εύκολη την ανάδυση πράξεων που στην ουσία αποτελούν μικρούς εμφυλίους. Στην Βραζιλία, στην Τουρκία, στην Αίγυπτο δημιουργούνται βίαιες αποσαρθρώσεις της σχέσης του υπηκόου με τον κεντρικό πυρήνα της νοηματοδότησης της κυριαρχίας. Θεωρώ βέβαια ότι εμείς ηθελημένα επιλέγουμε να τα ερμηνεύουμε όλα αυτά στην βάση μιας λογικής που »

συνάδει με την αποτελεσματικότητα. Κάνουμε λάθος να αναζητούμε στα κινήματα την οριστική διέξοδο; Όχι, αλλά πρέπει να αντιλαμβανόμαστε το ιστορικό πλαίσιο που αυτά δημιουργούν και την διαστολή του χρόνου που επιβάλουν. Ένας ετερόκλητος όγκος υποκειμένων συνωθήθηκε στην κεντρική πολιτική σκηνή, αμφισβητώντας την για πρώτη φορά τόσο ανοιχτά, κάνοντας παράλληλα φανερή την αποστροφή προς κλειστά πειθαρχημένα σχήματα. Έτσι, με τον κλονισμό των δογματικών βεβαιοτήτων άρχισε η ανάδυση μιας νέας αναζήτησης. Ο χρόνος σε τέτοιας ιστορικής διάστασης γεγονότα δεν μετριέται εύκολα, και επιπλέον τέτοια συμβάντα εγχαράσσουν έντονες μνήμες και διανοίγουν νέες δυνατότητες δράσης που προηγουμένως δεν υπήρχαν. Όμως εκεί που κυρίως βγαίνουν τα συμπεράσματα είναι στην επικράτηση μιας στυγνής δικτατορίας στην Αίγυπτο. Αυτό επιβεβαιώνει ότι κάθε κίνημα δεν συγκροτεί βεβαιότητες αλλά δυνατότητες, ότι δεν υπάρχει πλέον ούτε πολιτική, ούτε πολύ περισσότερο ιδεολογική δυνατότητα συγκρότησης ενιαίου πλαισίου. Η δυνατότητα που μένει είναι στην συγκρότηση μιας κοινωνικής απεύθυνσης.

Πρέπει λοιπόν να σταθούμε σε κάποια σημεία που μας δίνουν μια πρώτη αποτίμηση. Είναι οι κινήσεις επιβεβαίωσης μιας αλλαγής παραδείγματος στον ίδιο τον τρόπο συγκρότησης των κινημάτων που δίνει ελπίδα και δημιουργεί όμως και προβλήματα. Γιατί; Μα διότι είναι πλέον φανερό ότι δεν απευθύνονται στην κρατική δομή με ένα πλαίσιο, αλλά απευθύνονται στην ίδια την κοινωνία ανασυντάσσοντας την. Ακόμα και όταν θεωρούν ότι ζητούν αλλαγή διακυβέρνησης το τέλος της αυταπάτης δεν διαρκεί χρόνια αλλά μήνες. Το πρόβλημα έγκειται στην ταυτόχρονη ένδεια στόχων περί της συνολικής αλλαγής που κάτι τέτοιο χρειάζεται. Ενώ δηλαδή το καινούργιο καθορίζει την δράση, το λεξιλόγιο και η δομή λοξοκοιτάει προς το παλιό. Από αυτή τη σκοπιά είναι τρομερά ενδιαφέρουσα και παραγωγική η συζήτηση που έχει ξεκινήσει περί της έννοιας του όρου κίνημα και της έννοιας της συντακτικότητας. Είναι μια διεθνής συζήτηση που έχει μεταφερθεί και εδώ με πολύ εποικοδομητικό τρόπο. Μάλιστα σε ένα πολύ ενδιαφέρον κείμενο του ο Αγκάμπεν θέτει κάποιους πολύ σοβαρούς προβληματισμούς, ένα σημείο του κειμένου είναι πράγματι εκπληκτικό, όταν αναφέρει ότι το κίνημα είναι αυτό που επιφέρει ρωγμές στο απολίτικο σώμα του λαού, ρωγμές που δημιουργούν πολιτικοποίηση. Ποιος μπορεί να ορίσει αυτές τις ρωγμές; Ο Αγκάμπεν, σωστά, μας θυμίζει ότι ο μόνος που το κατάφερε ήταν ο ναζισμός προτείνοντας την έννοια της φυλής. Όμως εδώ βρίσκεται και ένα εννοιολογικό σφάλμα. Τέτοιες ρωγμές δεν δημιουργούν βεβαιότητες αλλά δυνατότητες. Η αδυναμία να βρούμε τις ρωγμές ανατροπής δεν σημαίνει ότι υπάρχει μια μονοσήμαντη προοπτική. Είναι πράγματι κρίσιμο να δούμε την ανάγκη παραγωγή νέων ορισμών για κάθε όρο πολιτικής και κοινωνικής συγκρότησης, κάτι που δεν μπορεί να είναι θεωρητική αναζήτηση αλλά μια κίνηση διαρκούς αυτοθέσμισης, με βασικό όρο το μη αποκλεισμό .Δεν είναι φυσικά θέμα λέξεων και η συντακτικότητα φυσικά και δεν αποτελεί ιδεολογικό όρο συγκρότησης, κάθε λέξη που θα αποσαφηνίζει τη δυνατότητα να αμφισβητηθεί συνολικά η κρατική δυνατότητα παραγωγής της πραγματικότητας είναι ευπρόσδεκτη .

Είναι νομίζω ξεκάθαρο ότι δεν μπορούμε να περιμένουμε την έλευση μιας μετακαπιταλιστικής κοινωνίας, για να λειτουργήσουν νέες συνθήκες αλληλεγγύης και αυτοοργάνωσης. Ούτε βέβαια πρέπει να θεωρούμε ότι η επιμονή στην ανάγκη μιας διαρκούς διερώτησης και πάλης για την έννοια της ελευθερίας ως υλικής επιταγής, σημαίνει και ότι δεν μπορεί να υπάρχει οργάνωση και συντονισμός των διαφορετικών κινήσεων της αυτοοργάνωσης. Η κατάρρευση των βεβαιοτήτων πλήττει καίρια την κυρίαρχη προπαγάνδα που επιμένει να διακηρύσσει ότι δεν υπάρχει άλλος εφικτός δρόμος. Η θεωρία όμως της μίας και μόνο εναλλακτικής στηρίζεται στην απαξίωση της συμμετοχής, στο φόβο αλλά και στην αιχμαλωσία του δανειοδοτούμενου. Η ανάγκη των κινημάτων να δώσουν μια απάντηση οριστικής απεμπλοκής από τις διεργασίες διαπραγμάτευσης με τον κρατικό ιστό, σημαίνει ταυτόχρονα και μια δύσκολη διεργασία δημιουργίας μιας διαρκούς αυτοθέσμισης. Αυτό που όμως πρέπει να εξεταστεί είναι η ευκολία με την οποία η κυριαρχία διαλύει τους όρους της συγκρότησης του κράτους δικαίου. Αυτό που πρέπει να συλλάβουμε είναι ότι η σύγκρουση είναι πολύ βαθιά, αφορά το σύνολο των δικανικών εργαλείων αλλά επιπλέον και τις ίδιες τις έννοιες. Έννοιες όπως «ανθρώπινα δικαιώματα», «πολίτης», εμπεριέχουν τους όρους ρύθμισης της ένταξης και του αποκλεισμού, αποκτούν νέο περιεχόμενο και πρέπει να μας απασχολήσουν πολύ στην προσπάθεια δημιουργίας μιας νέας θεσμικής συγκρότησης.

Δεν αρκεί ο κλονισμός του οικονομικού υπόβαθρου, του καπιταλιστικού συστήματος για να διαλυθεί η κυριαρχική αυτοτέλεια. Η ιστορική πείρα

έχει δείξει ότι το ντετερμινιστικό πνεύμα που υποστήριζε εξελικτικές πορείες αποτελεί ένα από τα πολλά άρθρα πίστης που βασάνισαν τον κόσμο επί μακρόν. Άρα η διαρκής αυτοθέσμιση θα πρέπει να διέπεται από μια διαρκή ανάγκη αναθεώρησης, από την ανάγκη εντοπισμού και απόρριψης κάθε αυθαίρετου καταναγκασμού. Η ελευθερία της ατομικής δράσης που εγκολπώνεται σε μια νέα συλλογικότητα πλήρους συμμετοχής, είναι μια δύσκολη και διαρκής αναζήτηση. Είναι όμως και ο αναγκαίος όρος συγκρότησης των νέων κοινωνικών δομών που έχει ανάγκη το σήμερα. Πολλές φορές χρησιμοποιήσαμε την έννοια του αυτοθεσμού κι αυτό θα πρέπει να το δούμε από την άποψη μιας διαρκούς δράσης, μια επαναλαμβανόμενη κοινωνική πρακτική, μια συνήθεια που θα αλλάξει τις κοινωνικές σχέσεις. Αυτό όμως καθόλου δεν σημαίνει την αναγωγή του θεσμού σε πανάκεια. Αντίθετα, η απομάκρυνση της έννοιας του θεσμού από το διεκδικητικό πλαίσιο της κρατικής οντότητας τον τοποθετεί στην συνισταμένη των εξεγέρσεων και σε μια διαρκή αυτοαμφισβήτηση. Δεν μπορεί να προκύψει εναλλακτικό σύστημα διακυβέρνησης, αλλά μια ένταση της αμφισβήτησης που θα πάει πέρα από το υπάρχον και θα ορίσει νέες δυνατότητες. Σε αυτό το ζήτημα του αυτοθεσμού έχει δίκιο ο Holloway, όταν το τοποθετεί τεμνόμενο με την έννοια της ανατροπής. Οι πειραματισμοί της οργάνωσης της καθημερινότητας που σήμερα προκύπτουν, δεν είναι πειραματισμοί που στηρίζονται στην ολότητα, αλλά μια προσπάθεια ανάδυσης ενός νέου κοινωνικού περιβάλλοντος. Η υλική παραγωγή της ζωής είναι ένα διαρκές ζητούμενο, στο οποίο για πρώτη φορά το κράτος δεν μπορεί να ανταποκριθεί.

Είναι φανερό ότι η αποτύπωση μιας ολιστικής πρότασης για την κοινωνία του μέλλοντος δεν είναι εφικτή, όμως μια διαρκής δράση αποτίναξης του εξουσιαστικού κλοιού είναι μια εντατική κοινωνική διαδικασία με όρους ανάδειξης του καινούργιου.

Περί Οργάνωσης και Νεορομαντισμού

Νώντας Σκυφτούλης

Αν το υποκείμενο έχει τη δυνατότητα ανάδυσης της συνείδησης και της αυτοοργάνωσης ποιος ο ρόλος της ειδικής οργάνωσης επαϊόντων ομοσπονδιακά οργανωμένων ή ιεραρχικά οργανωμένων. Αν είναι για τη σωτηρία των επαϊόντων (επαναστατών), θεωρείται ασφαλής η επιλογή ενός κόμματος ή μιας ομοσπονδίας άσχετα από την κοινωνική αποδοχή του εγχειρήματος? (υπόθεση εργασίας)

Από τα τέλη της δεκαετίας του '70 που εντάχθηκα στον αναρχικό χώρο προερχόμενος από το πιο καθαρό -οργανωτικά- λενινιστικό μοντέλο του ΚΚΕ, βρισκόμουν μονίμως σε ένα ερώτημα που με «τυραννούσε» χρόνια: ποια είναι η διαφορά του λενινιστικού μοντέλου αλλά και της λενινιστικής φιλοσοφίας από το αναρχικό, όσον αφόρα τη σχέση με τις μάζες, τη σχέση της επαναστατικής οργάνωσης με την κοινωνία, τη σχέση της συνείδησης με το αυθόρμητο και άλλα φενακισμένα της εποχής. Αυτά τα νεφελώδη ψευδοδιλλήματα έρχονται στο νου μου, όταν κάποιοι φροντίζουν να υπενθυμίζουν στον αναρχικό χώρο ότι υπάρχει αναγκαιότητα της οργάνωσης του χώρου ή κάποιας ομοσπονδίας, και μπορεί αυτό να λυθεί με τον α ή β τρόπο. Κατά διαστήματα και όχι σε τακτική βάση, «πέφτουν» στο χώρο προτάσεις για την οργάνωση του «χώρου» ή για οργάνωση από το χώρο .Και αυτό ίσως αξίζει να το καταγράψουμε γιατί συμβαίνει τα τελευταία 30 χρόνια, και κάθε φορά η επανάληψη της πρότασης είναι ίδια, με τη μόνη διαφορά ότι είναι πιο φτωχή και πιο στερεοτυπική από την προηγούμενη. Πρέπει κάπως να εξηγηθεί γιατί ο Μαλατέστα είναι τόσο σύγχρονος που τον επικαλούνται για την αναγκαιότητα της οργάνωσης σήμερα, ή ακόμα γιατί η ομοσπονδία μπορεί να ακούγεται ως σύγχρονη πρόταση? Γιατί επίσης, ακόμη και οι καινοφανείς αναλύσεις που συνοδεύουν τα προτεινόμενα οργανωτικά μοντέλα είναι από τη φαρέτρα του παραδοσιακού, που τόσο έχει διαψευστεί στις μέρες μας. Ιδίου τύπου, με την έννοια της ταύτισης, είναι και η αντίστοιχη αγωνία των ανθρώπων της άκρας αριστεράς για το χτίσιμο του επαναστατικού κόμματος στην Ελλάδα κι ας υπάρχει το ΚΚΕ τόσες δεκαετίες τώρα. Κοινός παρονομαστής η γνωστή θεωρία αναζήτησης και καθοδήγησης του υποκειμένου. Βέβαια, για να πούμε την αλήθεια, αυτό δεν αφορά καθόλου το ή τα σημερινά υποκείμενα αναφοράς της πρότασης, τα οποία είναι ρευστά και συγκεκριμένου πληθυσμιακού και ηλικιακού μοντέλου, αλλά τους φορείς που θέλουν να παίξουν ένα μεγαλύτερο ρόλο στις όποιες «κινηματικές» διαδικασίες. Το υποκείμενο της πρότασης για οργάνωση έχει δηλώσει ρητά και κατηγορηματικά με τη στάση του ότι δεν «θέλει» να ενσωματωθεί σε καμιά φόρμα και μάλιστα θεωρεί εχθρικό οποιοδήποτε καθολικό οργανωτικό δεσμό, και αυτή η θέλησή του είναι συνεπής και με το σύγχρονο αφορμαλισμό αλλά και με την καθολική εξατομίκευση που υπάρχει ,απαντώντας έτσι και θετικά και αρνητικά στην όποια οργανωτική πρόταση. Αλλά τα πράγματα είναι συγκεκριμένα και ιστορικά τεκμηριωμένα.

Το μοντέλο της «οργάνωσης των επαναστατών» το εισήγαγε ο Λένιν ως την εκδοχή της οργάνωσης της συνείδησης στην προοπτική της οικοδόμησης του κόμματος (νέου τύπου). Η προσδοκία του ήταν να ηγεμονεύσει και δια μέσου του επαναστατικού πραξικοπήματος να κατακτηθεί η εξουσία. Πρόκειται προφανώς για όρθολογικοποιημένο νετσαγιεφισμό ο οποίος πέτυχε στην αποστολή του, όπως πέτυχαν και οι Ιακωβίνοι, το πρότυπο δηλαδή. Έκτοτε όλες οι «οργανώσεις επαναστατών» κινούνται σε αυτό το πλαίσιο είτε είναι αναρχικές είτε λενινιστικές, και αυτό γίνεται μέχρι τον πόλεμο. Μετά τον πόλεμο παραμένουν τα σχήματα που είχαν πρόσβαση στη πολεμική ιστορία

και κανένα νέο οργανωτικό μοντέλο οργάνωσης πραξικοπήματος δεν τελεσφόρησε.

Η FAI στην Ισπανία είναι αυτό το μοντέλο στην αναρχική εκδοχή και μάλιστα με πιο αυστηρό καθοδηγητικό έλεγχο στην «οργάνωση των εργατών» της CNT, η οποία αποτελεί και το υποκείμενο της. Σε αυτή την κατηγορία οργανωτικών μοντέλων ανήκουν όλες οι προτάσεις που ρίχνονται ανά καιρούς.

Πέραν της σαφούς υπαρξιακής αγωνίας προσωπικής ή πολιτικής που εμπεριέχουν αυτές οι προτάσεις σήμερα, στηρίζονται σε ένα πολιτικό και «ιδεολογικό» υπόβαθρο και σε ένα συγκεκριμένο τύπο συμπεριφοράς. Μήπως με άλλα λόγια οφείλεται στο πολιτικό έλλειμμα κάποιων φορέων της πρότασης ή πρόκειται για κάτι το εγγενές που έχει να κάνει με την πολιτική παραγωγή του χώρου από τους φιλόδοξους πολιτικούς φορείς (αφού θέλουν να εκφράσουν οργανωτικά το χώρο) και όχι βεβαίως από το υποκείμενο; Και στα δύο οφείλεται, αφού το έλλειμμα νομιμοποιείται από το εγγενές, το οποίο είναι ο νεορομαντικός αντικαπιταλισμός »

που διακατέχει «ιδεολογικά» τους φορείς με την προσδοκία και με βάση αυτόν να δημιουργηθεί μακροκοινωνική πολιτική και κοινωνική βάση. Δηλαδή κάτι το οποίο έγινε πριν 100 χρόνια όταν ο ρομαντισμός ήταν πραγματικό καταφύγιο μεσολαβήσεων, και κάποιοι εύχονται να επαναληφθεί για το λιγότερο κόστος τους. Εις Μάτην . Αν υπήρχε έστω κα ένα περιθώριο επιτυχίας θα είχε γίνει όλα αυτά τα χρόνια και αυτό είναι βέβαιο γιατί δεν ανακαλύψαμε το 2013 την οργάνωση της αναγκαιότητας ή την αναγκαιότητα της οργάνωσης.

Είναι ο ρομαντικός αναρχισμός ή ο ρομαντικός αντικαπιταλισμός ένα είδος νεορομαντισμού που έρχεται να πολεμήσει τον καπιταλισμό ή την εξουσία με «προκαπιταλιστικά» μέσα. Είναι μια δοκιμασμένη μέθοδος η επίκληση του παρελθόντος, προκειμένου να οργανώσουμε το νοικοκυριό μας χωρίς ρήξεις, χωρίς τους κινδύνους που ακολουθούν το ρηξικέλευθο. Θα μου πείτε ολόκληροι εθνικισμοί και ιδεολογίες χτίστηκαν με βάση τη νοσταλγία και το συναίσθημα. Ναι, αλλά η αποκαθήλωση και η αποκατάσταση του αισθητού κόσμου έχει ξηλώσει τα συντηρητικά νοικοκυριά και τους δεσμούς του παρελθόντος. Αναζητούνται οι νέοι δεσμοί που θα αναδημιουργήσουν τη δέσμευση με νέους όρους. Κανένα ΚΚ αριστερό ή αναρχικό δεν χωράει στο σημερινό ριζικό αθεϊσμό όσο και αν η βαλκανική ευρηματικότητα προσπαθήσει να επανεισαγάγει μεσολαβήσεις που θα καθυστερούν την ριζική ανατροπή.

Προφανώς δεν είμαστε εναντίον της οργάνωσης γιατί κανένας άνθρωπος δεν είναι «ανοργανωσιακός» είτε δρα ατομικά είτε συλλογικά, αφού το ον είναι κοινωνικό και κοινωνικά δικτυωμένο και γι' αυτό καλό είναι να αποφεύγουμε τις κοινότυπες διαφωνίες περί οργάνωσης.

Εδώ κάνουμε κριτική στην εξουσιαστική μορφή οργάνωσης που θεωρεί αναγκαίο να οργανώσουν τους ανθρώπους στο δικό τους κόσμο, προκειμένου να πάρει συνείδηση. Είμαστε ενάντιοι σε θρησκευτικού τύπου οργανώσεις της κλειστής εμπειρίας. Επίσης βρίσκουμε ανεδαφική κάθε προσπάθεια διαχωρισμένης οργάνωσης επαναστατικού πραξικοπήματος με ειδικούς και διαχωρισμένους ρόλους. Αρνούνται ορισμένοι να κατανοήσουν ότι τα υποκείμενα ήδη αυτοοργανώνονται και συνευρίσκονται και νέοι τύποι κοινωνικής και επαναστατικής οργάνωσης αναδύονται και δείχνουν τον αισθητό κόσμο. Και κάτι συμπληρωματικό ίσως βοηθούσε: τα υποκείμενα έχουν συνείδηση και δεν την περιμένουν απέξω. Αρχής γενομένης από το ζαπατίστικο παράδειγμα.

Αντί λοιπόν να ψάχνουμε να καταλάβουμε την κρατική εξουσία διά της οργανώσεως ή διά του κόμματος, ας συμμετάσχουμε στη δημιουργία κινημάτων που ήδη προσπαθούν και αναδύουν αυτόνομους χώρους, κοινωνικές πρακτικές και σχέσεις, είτε μέσω της μόνιμης ή προσωρινής κατάληψης φυσικών χώρων –καταλήψεις, κοινωνικά κέντρα και συνεργατισμοί, καταλήψεις εργατικών χώρων, (ΒΙΟ.ΜΕ.), μαζικές διαδηλώσεις και συγκλίσεις –ή μέσω του πειραματισμού με πρακτικές όπως απο-κεντρωμένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων, άμεσης δράσης ή ακόμα και εναλλακτικών μορφών οικονομικής ανταλλαγής, που δεν γραμμοποιούνται, καθορίζονται ή «συλλαμβάνονται» από τους κρατικούς καπιταλιστικούς και παραδοσιακούς τρόπους οργάνωσης.

Αυτή είναι η διαδικασία δημιουργίας δεσμών με νέους όρους και φυσικά μέσα από αυτόν τον αισθητό κόσμο. Και ποιος είναι αυτός? Είναι το σχέδιο αποκατάστασης του αισθητού κόσμου όπου κανένα στερεότυπο δεν θα παρεμβάλλεται ανάμεσα στην αντίληψη και στην πραγματικότητα. Και πάνω σε αυτό μπορεί μια πολιτική συλλογικότητα να συγκροτηθεί, να προτείνει, να επιταχύνει κοινωνικές διαδικασίες. Αν λοιπόν μια συλλογικότητα θέλει να έχει ρόλο στις μέρες μας, πρέπει να γνωρίζει ότι δεν μπορεί να παγιδεύσει υποκείμενα με αφηγηματικές πομφόλυγες και ιδεολογικές ταυτότητες.

Αλλά πρέπει να αποδείξει την χρησιμότητά της και την αναγκαιότητά της, καταθέτοντας ένα σχέδιο πολιτικό, προκειμένου να ελέγξει το χρόνο και όχι να τον κοροϊδέψει. Έχουμε ήδη μπει για τα καλά στην εποχή των νέων επαναστάσεων. Είναι βέβαιο ότι κάποιοι δεν θέλουν να συμμετέχουν και συμμετέχουν διαμέσου του παρελθόντος. Επιλογές είναι αυτές που από το Δεκέμβρη του 2008 τα πράγματα πήραν το δρόμο τους. Κανένας νεορομαντισμός δεν θα εμποδίσει τη ευθυτενή και άγρια ανατροπή του καπιταλισμού και των «παιδιών» του, που το αυτεξούσιο θα έχει τον πρώτο λόγο στην αναδημιουργία του κοινωνικού δεσμού και του σχεδίου ανατροπής, που περνά μέσα από την άρνηση των παραδοσιακών ρόλων της αγωνιστικής και ηγεμονικής πανούκλας.

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΤ Συντονιστείτε παρακαλώ!

Γιώργος Παπαχριστοδούλου

«Δεν θέλω ενημέρωση, τροφή και διασκέδαση –γουστάρω ελευθερία»: με τον ουτοπικό αντι-πραγματισμό του Άσιμου πορευτήκαμε πολύ. Ως εδώ όμως· πρέπει να του δώσουμε και περιεχόμενο. Η ελευθερία εμπεριέχει –προϋποθέτει την ενημέρωση (για τα άλλα κατάλληλοι να μιλήσουν άλλοι). Όπως η δημοκρατία. Κι εκείνο που απειλείται ευθέως από τους χριστιανορθόδοξους φονταμενταλιστές που κυβερνούν κυβερνώμενοι από τα διεθνή κοράκια της ασύδοτης αγοράς, είναι η ίδια η δημοσίευση. Η δημοσίευσις είναι η ψυχή της δικαιοσύνης, υπενθυμίζει, άλλωστε, στην αίθουσα της (βραδυκίνητης) ΕΣΗΕΑ, η σχετική ρήση του Ελβετού δημοσιογράφου Μάγερ. Επιστροφή στα βασικά της δημοσιογραφίας, λοιπόν: ρεπορτάζ, έρευνα, δημοσίευση, επικοινωνία, συμμετοχή, πάθος για δημοκρατία, δικαιοσύνη, ελευθερία. Κορυφαίο εγχώριο παράδειγμα της παρεμπόδισης της δημοσίευσης η υπόθεση της λίστας Λαγκάρντ. Είχε προηγηθεί, από το 2010, η μιντιακή επικοινωνιακή διαχείριση για να προπαγανδιστεί η «αναγκαιότητα» προσφυγής στο μνημόνιο η οποία συνοδεύτηκε από χιλιάδες απολύσεις στη φούσκα του εξαρτημένου Τύπου, πολλές από τις οποίες αφορούσαν τους αρνητές, τους απείθαρχους του Τύπου. Ακολούθησε το αιφνίδιο (τρικομματικό) «μαύρο» στην ΕΡΤ. Σε κυβερνητικό επίπεδο επρόκειτο για κίνηση ενταγμένη στη στρατηγική της έντασης.

Πρακτικά, ήταν κάτι περισσότερο από τις απολύσεις –ήταν μία βίαιη επίθεση στη συλλογική μνήμη μίας καθημαγμένης κοινωνίας. «Λαϊκοί βάρδοι» - Γεραμάνης, Μικρόφωνο στα γήπεδα, Πάνος Χρυσοστόμου, Μαργαρίτα Μυτιληναίου, Γιουκάκης - Μπαλτατζή, «Σινεμανία», «Μονόγραμμα», «Παρασκήνιο». Τυχαία θραύσματα μίας προσωπικής μνήμης που μεταμορφώνεται σε συλλογική, επειδή υπήρχε το δίκτυο και η δυνατότητα μετάδοσης σε κάθε γωνιά της χώρας και του πλανήτη. Αυτή η αίσθηση του κοινού αγαθού το οποίο στέρησε βίαια η κυβέρνηση συνένωσε χιλιάδες ανθρώπους σε όλη τη χώρα. Δεν είναι τα μνημόνια όπως αμήχανα μηρυκάζει η αριστερά – είναι η δημοκρατία και η ισότιμη πρόσβαση όλων στην πληροφορία σε συνδυασμό με τη δυνατότητα να εκφραστεί εκείνο που δεν χωρούσε στην υπόλοιπη μιντιακή αγορά επειδή δεν πουλούσε. Αυτομάτως, η υπόθεση ΕΡΤ, την οποία μαζί με τους εργαζόμενους κρατούν ανοιχτή και οι χιλιάδες αλληλέγγυοι που προσέφεραν γνώσεις για να διευρυνθεί το εγχείρημα (πχ. το «thepressproject»), άνοιξε τη συζήτηση για την επανάκτηση των κοινών, με την επικοινωνία και τη δικτύωση στη συγκεκριμένη περίπτωση να αποτελούν -εκτός από τρόπο, νόημα συγκρότησης του κοινού- απαραίτητους υλικούς όρους ύπαρξης μίας αυτοδιαχειριζόμενης, συμμετοχικής και κοινωνικά ελεγχόμενης ραδιοτηλεόρασης.

Όχι τυχαία, πέρα από τη χρονική συγκυρία εξυπηρέτησης των ιδιωτικών συμφερόντων με τον αποκλεισμό της ΕΡΤ από τον διαγωνισμό για το ψηφιακό σήμα (τέλη Ιουνίου), η παγκοσμιοποιημένη εξουσία επιχειρεί να αναλάβει μονοπωλιακά τον έλεγχο των δικτύων ώστε να διασφαλίζει τα συμφέροντά της και παράλληλα να εξασφαλίζει πρόσβαση στις τοπικές αγορές. Απέναντι σε αυτήν την συγκεντροποίηση η οποία συνδυάζεται, σε τοπικό επίπεδο, με την κατάργηση και άλλων υπηρεσιών (πχ. ιατρεία, σχολεία, ταχυδρομεία, συγκοινωνίες, δημόσιες υπηρεσίες) ως ένα ακόμη πλήγμα του κεντρικού κράτους στην τοπικότητα, απαιτείται η αντίστροφη πορεία: κατάργηση του συγκεντρωτισμού του εθνικού δικτύου με αυτόνομα και αποκεντρωμένα περιφερειακά δίκτυα, αυτονομία των δικτύων από κράτος-κεφάλαιο, κοινωνικός έλεγχος από συνελεύσεις πολιτών, τοπική χρηματοδότηση. Στήσιμο δηλαδή της ΕΡΤ από τα κάτω, από τους από τα κάτω (τους αδύναμους, τους ευάλωτους), με τους από τα κάτω, με όρους άμεσης δημοκρατίας και αλληλέγγυας οικονομίας.

Είναι φανερό πως μία τέτοια πρόταση η οποία ήδη έχει τεθεί και συζητείται:

-Αφορά ευρύτερα τα κοινά αγαθά, δημόσια και φυσικά (ενέργεια, νερό, παιδεία, υγεία, πολιτισμός). Η πληροφόρηση και η πρόσβαση όλων στην πληροφορία είναι τέτοιο αγαθό. Για να λειτουργεί η δημοκρατία. Στα Γιάννενα λ.χ. δύο συνεντεύξεις τύπου της Κίνησης πολιτών για την προστασία του ποταμού Αώου δόθηκαν στο στούντιο της κατειλημμένης ΕΡΑ. Στο Ηράκλειο, μουσικές βραδιές ανέδειξαν τον τοπικό πολιτισμό.

-Σχετίζεται με την αναθεώρηση της ασυδοσίας στις ραδιοτηλεοπτικές συχνότητες, τις μακροβιότερες…καταλήψεις της χώρας πλέον. Να πε- »

ριέλθουν στις τοπικές κοινωνίες οι συχνότητες και να αποδοθούν ώστε να καλύψουν και να εκφράσουν κοινωνικές ανάγκες. Φανταστείτε τον κοινωνικό πλούτο που θα παραγόταν, εάν έβρισκαν χώρο στα FM οι δεκάδες ψηφιακές προσπάθειες αυτοδιαχειριζόμενων ραδιοφώνων. Συχνότητες για την κοινωνία, όχι την εξουσία.

-Απαιτεί τη συμμετοχή του καθενός και της καθεμιάς. Στη σημερινή εποχή της ψηφιακής ηγεμονίας οι άνθρωποι οι ίδιοι γίνονται τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Κάτι τέτοιο σχετίζεται με την οικοδόμηση ενός νέου μοντέλου επι-κοινωνίας. Στο πλαίσιο μίας κοινωνικής αλληλεπίδρασης πομπού-δέκτη. Όχι στο πλαίσιο της κυριαρχίας του δημοσιογράφου ως «ειδικού» επί της κοινωνίας και της πληροφόρησης, αλλά και ούτε στην πεπατημένη του «τι θέλει το κοινό». Τα τελευταία αφορούν είτε την κομματική δημοσιογραφία σοβιετικού τύπου είτε την κερδώα εκδοχή της διαμεσολάβησης της πληροφορίας.

-Δεν χρειάζεται καμία επιτροπή «σοφών» της δημοσιογραφίας που από τα πάνω θα δώσει λύση. Προλαβαίνουμε έτσι και την εξ αριστερών πιθανή εκδοχή μίας αυριανής κυβερνητικής απόφασης.

-Απαιτεί κοινωνική χρηματοδότηση ως απόφαση ενίσχυσης της συνεργατικής δημοσιογραφίας.

-Μπορεί και οφείλει να αξιοποιήσει την αξιόλογη εμπειρία από συνεργατικές δομές όπως radiobubble, omnia tv κλπ. Εγχειρήματα συνεργατικά θα γεννηθούν κι άλλα στο χώρο των μίντια. Ο συνεργατισμός, χωρίς αξιακό περιεχόμενο, δεν αποτελεί πανάκεια. Και το Mega συνεργατικό μπορεί να γίνει αύριο. Αν μεταδίδει ίδιες ειδήσεις, θα μας αρέσει; Το κρίσιμο είναι η κοινωνική διάχυση των συνεργατικών εγχειρημάτων. Όπως μάλιστα ανέφερε η Naomi Klein (συνέντευξη στο radiobubble) τα μίντια των από κάτω θα πρέπει να αντικαταστήσουν τα mainstream. Η εποχή των μεταξύ μας χόμπι, για τους φίλους και μόνο, έφυγε ανεπιστρεπτί.

-Απαιτεί κοινωνικούς κανόνες δημοσιογραφικής δεοντολογίας με παράλληλα κατάργηση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης.

-Συνδυάζεται με μία διαδικασία μάθησης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος και του χειρισμού των μέσων (ηχοληψία, κάμερα, ίντερνετ κλπ.) με τη μετατροπή των εγχειρημάτων σε ανοιχτά σχολεία μεταβίβασης της γνώσης.

-Έχει ως απαραίτητη προϋπόθεση την κατοχύρωση του δημόσιου χαρακτήρα του ραδιοτηλεοπτικού ψηφιακού αρχείου το οποίο αρπάχτηκε από τους άθλιους της τρικομματικής. Ελεύθερη χρήση και πρόσβαση σε όλους. Το αρχείο είναι κομμάτι της συλλογικής κληρονομιάς.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Νίκος Τσιμπίδας

Για δεκαετίες ολόκληρες το μοντέλο της αυτοδιαχείρισης- αυτοοργάνωσης προβαλλόταν από ένα πολύ συγκεκριμένο πολιτικό χώρο ως μια πραγματικά ανατρεπτική εναλλακτική στα κυρίαρχα εξουσιαστικά μοντέλα παραγωγής και οργάνωσης.

Με πολύ κόπο και κόντρα σε μια κυρίαρχη ισοπεδωτική πολιτική «κανονικότητα», το μοντέλο της αυτοδιαχείρησης - αυτοοργάνωσης κατάφερε να επιβιώσει στην Ελλάδα τους καιρούς της… ευδαιμονίας και της πλασματικής αφθονίας παρά τον πόλεμο απαξίωσης που δεχόταν σε κάθε ευκαιρία και με κάθε αφορμή. Χαρακτηρίστηκε από τους διαχειριστές της σημερινής χρεοκοπίας ως ουτοπικό, ανέφικτο ακόμα και γραφικό.

Αυτή η πορεία μέσα στα χρόνια δεν ήταν όμως μόνο πορεία επιβίωσης αλλά και παγίωσης πως κάτι άλλο, κάτι διαφορετικό, κάτι ουσιαστικά ανατρεπτικό υπάρχει εκεί έξω. Φτάνοντας έτσι στη σημερινή κατάσταση όπου η αυτοοργάνωση και η αυτοδιαχείριση να φαίνεται πως αποτελεί το μοναδικό ρεαλιστικό «σχέδιο β» μιας ολόκληρης κοινωνίας.

Πλέον η αυτοοργάνωση και η αυτοδιαχείριση δεν εμφανίζεται απλά ως μια πολιτική φιλοσοφία ή θεωρία που φιλοδοξεί να πείσει ψάχνοντας ευκαιρίες να αποδείξει τον εαυτό της. Έρχεται ως αίτημα από τα κάτω με την ορμή της αναγκαιότητας. Αυτοοργανομένες δομές αλληλεγγύης ξεπηδούν παντού προκειμένου να καλύψουν πολλαπλές ανάγκες ενός διαρρηγμένου κοινωνικού ιστού. Πολίτες αυτοδιαχειρίζονται τους όποιους πόρους έχουν απομείνει στα χέρια τους προκειμένου να προβάλουν αναχώματα αντίστασης στην λαίλαπα του νεοφιλελευθερισμού.

Οι δομές αυτές προσπαθούν με τα λίγα μέσα που διαθέτουν (αλλά με πολλή όρεξη, μεράκι και πίστη) να προσφέρουν τα βασικά δημόσια και κοινωνικά αγαθά – σίτιση, υγεία, εκπαίδευση, κλπ - μακριά από τον εναγκαλισμό του κράτους και την εκμετάλλευση του κεφαλαίου. Ένα δύσκολο εγχείρημα αλλά συνάμα ίσως και το μόνο για το οποίο αξίζει να γίνει μια συνειδητή και ουσιαστική προσπάθεια.

Ένα εξίσου σημαντικό αγαθό είναι και αυτό της ενημέρωσης. Ένα αγαθό το οποίο στε εποχές όπου μια μονοσήμαντη επικοινωνιακή ατζέντα φαίνετια να κυριαρχή αναεικνύεται ως εξαιρετικά δυσεύρετο και πολύτιμο. Πάντως, όπως φαίνεται τον τελευταίο καιρό, ο άνεμος της αυτοδιαχείρησης άρχισε να φυσάει δυνατά και στον κλάδο των ΜΜΕ.

Τον Μάϊο ο ραδιοσταθμός Flash πέρασε στα χέρια των εργαζομένων οι οποίοι εκπέμπουν και πάλι με κανονικό πρόγραμμα. Πρίν από λίγες εβδομάδες αποφάσισαν τον ίδιο δρόμο να ακολουθήσουν και οι εργαζόμενοι στο Nitro ενώ οι ιδιοκτήτες της ΕΞΠΡΕΣ και της εταιρείας που έχει στην κατοχή της την ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ κατέθεσαν προσφορές στους εργαζόμενους να αναλάβουν αυτοί τις τύχες των εφημερίδων.

Η ΕΡΤ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ - 1,5 ΜΗΝΑ ΑΓΩΝΑ

Την ίδια στιγμή η ΕΡΤ εδώ και 1.5 μήνα λειτουργεί σε συνθήκες αυτοδιαχείρησης στα πλαίσια του αγώνα που διεξάγουν οι εργαζόμενοι στον Δημόσιο Ραδιοτηλεοπτικό φορέα κόντρα στο λουκέτο και τις απολύσεις που επέβαλε η κυβέρνηση.

Οι εργαζόμενοι στην ΕΡΤ συνεχίζουν να κρατάνε υπο τον έλεγχο τους τον τηλεοπτικό, ραδιοφωνικό και διαδικτυακό «αέρα» διαχειριζόμενοι μόνοι τους το πρόγραμμα και τα μέσα εκπομπής.

Στην Αθήνα, το δημοσιογραφικό κομμάτι διαχειρίζεται από μια Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα η οποία πλαισιώνει τους εργασιακούς εκπροσώπους και «τρέχει» »

τις καθημερινές ανάγκες του αγώνα σε συνδικαλιστικό, οργανωτικό, δημοσιογραφικό επίπεδο.

Η Συντονιστική Επιτροπή είναι όργανο της Γενικής Συνέλευσης των Δημοσιογράφων και εφαρμόζει τις αποφάσεις της. Η Γενική Συνέλευση πραγματοποιεί τις τακτικές της συνελεύσεις κάθε βδομάδα και πέρα από τις πολιτικές αποφάσεις για την πορεία του αγώνα ασχολείται και με θέματα συντονισμού και οργάνωσης.

Το υπόλοιπο κομμάτι των εργαζομένων (τεχνικοί, διοικητικοί, σκηνοθέτες κλπ) συνεχίζει να εκφράζεται μέσω των πρωτοβάθμιων σωματείων και των συλλόγων του οι οποίοι ανήκουν στην ΠΟΣΠΕΡΤ (η οποία είναι το 2οβάθμιο όργανο τους). Η πλειοψηφία πάντως των 10 σωματείων και συλλόγων που απαρτίζουν την ΠΟΣΠΕΡΤ έχουν εγκαταλείψει τις συνεδριάσεις των Διοικητικών Συμβουλίων, ως διαδικασία λήψης αποφάσεων και έχουν καθιερώσει σε τακτική βάση Γενικές Συνελεύσεις εργαζομένων. Δεν είναι λίγες οι φορές που όλα τα σωματεία και σύλλογοι της ΠΟΣΠΕΡΤ έχουν προχωρήσει σε πραγματοποίηση κοινής Γενική Συνέλευση.

Γενικές Συνελεύσεις όλων των εργαζομένων, από όλους τους κλάδους, έχουν πραγματοποιηθεί μόνο 2 ή 3 φορές καταδεικνύοντας έτσι τόσο τους πρακτικές όσο και τις οργανωτικές δυσκολίες τέτοιων διαδικασιών όταν αυτές αφορούν μεγάλα μεγέθη συμμετεχόντων.

Στη Θεσαλλονίκη και την Περιφέρεια αντιθέτως, οι από κοινού συνελεύσεις είναι η διαδικασία που ακολουθείται σχεδόν από την πρώτη μέρα.

Οι δυσκολίες πολλές και πολυεπίπεδες. Καθημερινώς πρέπει να ληφθούν αποφάσεις που έχουν να κάνουν με την πορεία του αγώνα, να λυθούν πρακτικά θέματα που αφορούν την παραγωγή του δημοσιογραφικού υλικού, θέματα που έχουν να κάνουν με τον καταμερισμό του φόρτου εργασίας και την βέλτιστη οργάνωση ώστε να καλύπτονται επαρκώς τα όποια κενά δημιουργούνται τόσο σε ανθρώπους όσο και σε μέσα.

Η πορεία αυτή έχει περάσει μέσα από πολλά στάδια. Του αρχικού βολονταρισμού και της υπερπροσφοράς του χρόνου, των δυνατοτήτων και των αντοχών των ανθρώπων. Την προσπάθεια οργάνωσης της ατομικής πρωτοβουλίας και προσφοράς και διοχέτευση της σε μια κοινή και συλλογική προσπάθεια. Τη διατήρηση των δυνάμεων και τη συνέχιση της ατομικής προσφοράς με στόχο τη βιωσιμότητα ενός μακρύ αγώνα.

Ως ομπρέλα σε όλα αυτά θα πρέπει να μπεί η αδιάκοπη προσπάθεια για συντονισμό τόσο σε συνδικαλιστικό και πολιτικό επίπεδο όλων των κομματιών του αγωνιστικού παζλ εντός ΕΡΤ όσο και του συντονισμού μεταξύ διαφόρων τμημάτων που αποτελούν τη ενημερωτική μηχανή της ΕΡΤ.

Παράλληλα με όλα αυτά, «τρέχουν» δράσεις, πολιτιστικό πρόγραμμα, λαϊκές συνελεύσεις, επαφές και συμπόρευση και με άλλα κομμάτια εργαζομένων που πλήττονται από τις μνημονιακές (και όχι μόνο) πολιτικές αλλά και ο απαραίτητος συντονισμός με τους υπόλοιπους εργαζομένους της ΕΡΤ σε Θεσσαλονίκη και περιφέρεια.

ΕΡΤ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Σε ότι αφορά την περίπτωση της ΕΡΤ θα πρέπει πολύ συνειδητά να χρησιμοποιούμε την έκφραση «σε συνθήκες αυτοδιαχείρησης» και όχι «αυτοδιαχειριζόμενο εγχείρημα ή πείραμα». Πρόκειται πραγματικά για μια συνθήκη και μάλιστα ιδιαίτερη.

Στην περίπτωση της ΕΡΤ ο εργοδότης (το κράτος) ούτε έχει εγκαταλείψει το χώρο και τα μέσα παραγωγής, ούτε τα έχει μεταβιβάσει τους εργαζόμενους, ούτε τα έχει προσφέρει. Αντιθέτως, τα διεκδικεί και μάλιστα με επιμονή και μένος. Έχει ρίξει «μαύρο» στις συχνότητες, έχει εκπέμψει το δικό του τηλεοπτικό μόρφωμα, έχει κόψει ιντερνετ και τηλέφωνα, έχει «κατεβάσει» πομπούς. Η αυτοδιαχείρηση γίνεται με όρους και συνθήκες καθημερινής κόντρας με την εξουσία.

Η προοπτική μετάβασης σε ένα πιο αυτούσιο «αυτοδιαχειριζόμενο εγχείρημα» έχει τεθεί τόσο ως προβληματισμός όσο και ως προοπτική αρκετές φορές και αποτελεί σημείο διαρκούς ζύμωσης για ένα μεγάλο αριθμό εργαζομένων. Θεωρείται όμως πως κάτι τέτοιο δεν θα αποτελούσε μετεξέλιξη του αγώνα αλλά κάτι ανεξάρτητο από το αγωνιστικό πλαίσιο όπως αυτό έχει τεθεί μέχρι στιγμής χωρίς κανείς φυσικά να αποκλείει μια αλλαγή κατεύθυνσης.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΕΡΤ – (ΠΡΩΤΑ) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο αγώνας της ΕΡΤ είναι αγώνας υπερβάσεων. Πολιτικοί χώροι, συνδικαλιστικές ηγεσίες, φορείς και πάνω απ'όλα οι ίδιοι εργαζόμενοι

έχουν υπερβεί όχι μόνο δυνάμεις και αντοχές αλλά και στεγανά, φόβους ακόμα και αγκυλώσεις που μέχρι πρότινος φαίνοταν ανυπέρβλητες.

Σε επίπεδο αυτοοργάνωσης και αυτοδιαχείρησης αποτελεί ήδη μεγάλο σχολείο για όσους εμπλέκονται σε αυτή την προσπάθεια, είτε κάποιος-α είχε επαφή με τις έννοιες και τις πρακτικες αυτές είτε όχι.

Η συνειδητοποίηση του «εργάτη μπορείς χωρίς αφεντικά» είναι κτήμα ζωής για κάθε εργαζόμενο. Το να βιώνει κανείς τις πολιτικές και πρακτικές δυσκολίες της αυτοδιαχείρησης σε τέτοιο μέγεθος είναι επίσης και μια υπερπολύτιμη εμπειρία η οποία θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την ενδυνάμωση της όποιας αντίστοιχης προσπάθειας.

Σε μια εποχή που η αναγκαιότητα για την ύπαρξη ενός άλλου, πραγματικά διαφορετικού αλλά και συνάμα βιώσιμου μοντέλου οργάνωσης και παραγωγής προκύπτει όλο και πιο εμφατικά, η συνειδητή στήριξη τέτοιων προσπαθειών είναι κάτι παραπάνω από επιτακτική.

Εγχειρήματα που έχουν ως βάση την αυτοοργάνωση και την αυτοδιαχείρηση όχι μόνο πρέπει να στηρίζονται αλλά και να δημιουργούνται. Θα πρέπει όμως να είναι εγχειρήματα τα οποία θα συμβάλουν ουσιαστικά στην ανατροπή του κυρίαρχου μοντέλου και θα σπάνε την αυτοαναφορικότητα του χώρου ο οποίος τα προβάλει και τα υποστηρίζει για χρόνια.

Όσο επιτακτική είναι η δημιουργία και η στήριξη τους τόσο επιτακτικό είναι και το να όσο μεγαλύτερη κοινωνική απεύθυνση. Κανένα μοντέλο από μόνο του δεν είναι ριζοσπαστικό και ανατρεπτικό αν δεν χρησιμοποιηθεί ως τέτοιο και μάλιστα σε ευρύτατο βαθμό και πεδίο.

Η ΕΡΤ και άλλα αντίστοιχα παραδείγματα (σε μικρότερη ίσως κλίμακα) μπορεί να μην είναι ακόμα σε αυτό το σημείο όπου θα μπορούσαν να φέρουν αύριο την ανατροπή του κυρίαρχου μοντέλου αλλά η στήριξη και αξιοποίηση τους μπορεί να τα μετατρέψει σε ανθεκτικούς σπόρους μιας εκπληκτικής, από κάθε άποψη, κοινωνικής σοδειάς σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Radiobubble:

Περί διαχείρισης ... της αυτοδιαχείρισης

Στα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας, δεν αρκεί να είσαι κάποιου τύπου Συνεταιρισμός για να είσαι κάτι άξιο λόγου. Κι οι Ανώνυμες Εταιρείες ένας τύπος συνεταιρισμού είναι, άσε που οι εισηγμένες στο χρηματιστήριο είναι και «λαικής βάσης». Αυτό που δημιουργείς είναι που κάνει τη διαφορά. Αν παράγεις αναγνώστες, ακροατές και τηλεθεατές, «κοινό» δηλαδή, πολίτες αμέτοχους στη διαδικασία παραγωγής και ελέγχου της είδησης, θα περιμένεις τον ισολογισμό, για να μετρήσεις τα κομμάτια σου σε λεφτά: κέρδισες λεφτά ή έχασες; Αλλά και σε κοινωνικό ή πολιτικό επίπεδο πάλι, τι συμπέρασμα να βγάλεις αν απλώς δημιουργείς «κοινό»; Πότε θα έχεις πετύχει το στόχο σου ως Μέσο Ενημέρωσης; Αν ας πούμε έχεις αριστερή οπτική στην κάλυψη των γεγονότων, θα θεωρήσεις επιτυχία σου την άνοδο των ποσοστών των αριστερών κομμάτων;

Τα συμμετοχικά και αυτοδιαχειριζόμενα ΜΜΕ που κινούνται «στα πλαίσια της αγοράς», απλές φόρμες εταιρειών είναι κι αυτά. Αν, για παράδειγμα, ο στόχος τους περιορίζεται στο «να παρέχουν αντιπληροφόρηση» μπορούν κάλλιστα να την πράξουν και ο λάθος ενημερωμένος πολίτης να μετατραπεί σε καλά πληροφορημένο πολίτη. Δεν είναι λίγο. Είναι ένα βασικό ζήτημα δημοκρατίας. Αν και η δημοκρατία όμως είναι ένα στάδιο στην ιστορία του αν-

θρώπινου πολιτισμού, κι αγωνία μας είναι η ανθρωπότητα να εξελίσσεται προς μορφές κοινωνικής οργάνωσης πιο ευφάνταστες, πολύχρωμες και ουσιαστικές, οι συγκεκριμένες φόρμες αυτοδιαχείρισης είναι απλά μια καλή αρχή. Ένα βολικότερο πλαίσιο για να ανθίσουν οι έννοιες του σεβασμού, της αλληλεγγύης, της ουσιαστικής συνεργασίας. Και πάλι όμως, γιατί; Προφανώς γιατί έχουν θεσμοθετημένες μέσω των καταστατικών τους έννοιες όπως «συνέλευση», «ίσα δικαιώματα» και λογικές όπως «μια ψήφο έχει η καθαρίστρια, μια ψήφο κι ο διευθυντής της εφημερίδας» ή «μοιράζουμε τα κέρδη σε όλα μας τα μέλη». Τα καταστατικά όμως, καταστατικά είναι. Ακριβώς όπως κι ο νόμος, είναι νόμος. Κι όποιος θέλει τον εφαρμόζει, όποιος δε θέλει πάει φυλακή. Μπορείς να χτίσεις ένα ενδιαφέρον Μέσο Επικοινωνίας με μόνο όπλο σου «τον νόμο» και την απειλή της τιμωρίας;

Πολλές φορές ξεκινάμε ανάποδα. Κλείνει μια εφημερίδα, οι εργαζόμενοι μένουν χωρίς δουλειά και κάνουν ένα συνεταιρισμό, βασικά γιατί δεν μπορούν να βρουν δουλειά σε έναν άλλον ιδιοκτήτη/εκδότη. Κι έτσι αποφασίζουν να καλύψουν οι ίδιοι το κενό. Σημαντικότερο όλων, είναι το πώς αισθάνονται οι ίδιοι τον εαυτό τους. Τον αισθάνονται ως εργάτη που δουλεύει πλάι-πλάι με έναν άλλο φίλο, σύντροφο, συνάδελφο; ή τον αισθάνονται σαν ένα μικρό διευθυντή που ανταγωνίζεται το διπλανό του μικρό διευθυντή;

Στο διαδίκτυο, ιδιαίτερα λόγω του χαρακτήρα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης όπου ένα twitter ή ένα facebook account έχει εξ ορισμού τις ίδιες υποχρεώσεις και δικαιώματα με το διπλανό account, έχουν ανθίσει όλες οι τάσεις αποδόμησης των συμβατικών σχέσεων εξουσίας κι η κουλτούρα που τις συνοδεύει. Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί ότι δεν υπάρχουν διευθυντές, δεν υπάρχουν αρχισυντάκτες, δεν υπάρχουν ιδιοκτήτες, δεν υπάρχουν εκδότες, και να έχει δίκιο. Πίσω όμως από τις μη ιεραρχικές δομές του διαδικτύου, μπορούν κάλλιστα να κρυφτούν οι μωροφιλοδοξίες που φέρουμε πάντοτε εντός μας. Το τι θα κυριαρχήσει στην κάθε περίπτωση είναι αποτέλεσμα των ανθρώπων που συνθέτουν το κάθε Μέσο. Αν όλα πάνε καλά, τουλάχιστον θα γίνει ένα Μέσο Επικοινωνίας και Ενημέρωσης κι όχι ένα απλό «Μέσο Ενημέρωσης». Θα γίνει ένα Μέσο ενεργών πολιτών κι όχι ένα Μέσο για πολίτες που αρκούνται στο ρόλο του αμέτοχου ακροατή, θεατή, αναγνώστη.

Το radiobubble έχει τη χαρά να κολυμπάει στα βαθιά νερά που συνθέτει ο ωκεανός των παραπάνω αντιφάσεων από το 2007. Όταν το δημιουργήσαμε ήταν υπόθεση δύο ανθρώπων, τώρα είναι υπόθεση μιας εκατοντάδας και βάλε, εξαρτάται πάντα πως θα μετρήσεις τον στενό σου κύκλο. Ξεκίνησε ως «ατομική επιχείρηση» και εξελίσσεται σε συνεταιρισμό. Δεν αισθάνομαι ότι είναι τόσο το νομικό μέρος που παίζει ρόλο στη δική μας εξέλιξη, όσο το θέμα της κουλτούρας που παράγουμε. Απ' την αρχή δε θέλαμε «κοινό», αναζητούσαμε μέλη, συμμέτοχους, συμπαραγωγούς, συνδιαμορφωτές του προγράμματος που να έχουν προβληματισμούς σαν τους παραπάνω. Είτε Ανώνυμη Εταιρεία γίνουμε είτε δεν έχουμε την παραμικρή νομική μορφή, δεν αλλάζει τίποτα επί της ουσίας. Η μεγαλύτερη μάχη μας είναι αυτή που δίνουμε με τους εαυτούς μας. Είναι κρυμμένα καλά μέσα μας όλα τα προβλήματα αυτών που μεγάλωσαν από το '81 κι έπειτα, έχοντας τα χρήματα καντήλι και τον ατομικισμό εικόνισμα. Τις μεγάλες μάχες ως τώρα τις κερδίσαμε. Κι όμως πάντα στην ίδια τρικυμία παλεύουμε. Κι αν κερδίσουμε και πάλι, ξέρουμε καλά ότι η νηνεμία για κάποιους μήνες θα 'ναι, όχι παραπάνω. Είμαστε χαρούμενοι, δε ζήσαμε μια θλιβερή ζωή. Τι καλύτερο μπορεί να περιμένει κάποιος όταν μπλέκει στον κόσμο των ΜΜΕ;

Αποστόλης Καπαρουδάκης
από το radiobubble, τη διαδικτυακή κοινότητα που επί 6 συναπτά έτη παλεύει να γίνει επί της ουσίας αυτοδιαχειριζόμενη.

Στον καπιταλισμό οι ατομικές ελευθερίες είναι καλές, όταν δεν "πονάνε" το καθεστώς. Όταν το "πονάνε" έστω και λίγο, βρίσκεται μια επίφαση να καλύψει την επιλεκτική άρση τους σε όσους σηκώνουν κεφάλι. Στο Heathrow οι Αγγλικές αρχές απαγόρεψαν την επιβίβαση της Jennifer Robinson, Αυστραλής δικηγόρου του Julian Assange, σε πτήση προς την γενέτειρά της με την αιτιολογία ότι βρίσκεται σε "λίστα επιτήρησης" και για τον λόγο αυτόν χρειάζεται "επίσημη άδεια", για να ταξιδέψει. Στο ίδιο αεροδρόμιο οι ίδιες αρχές κράτησαν επί εννιά ώρες τον δημοσιογράφο David Miranda, συνεργάτη του επίσης δημοσιογράφου Glenn Greenwald της Guardian, που προέβη στις αποκαλύψεις των επιτηρήσεων της NSA από τα απόρρητα έγγραφα που του παρέδωσε ο Edward Snowden, και τον ανέκριναν με βάση την αντιτρομοκρατική νομοθεσία.

Α.Μ.

Ο μεγαλύτερος πολεμικός αεροπορικός στόλος στον κόσμο ανήκει στην Πολεμική Αεροπορία των Η.Π.Α. Ο δεύτερος μεγαλύτερος ανήκει στο Πολεμικό Ναυτικό των Η.Π.Α. Ο μεγαλύτερος οργανισμός καταναλωτής πετρελαίου στον κόσμο είναι το Υπουργείο Αμύνης των Η.Π.Α. Ο μεγαλύτερος επίσημος οργανισμός οποιασδήποτε μορφής στον κόσμο είναι οι Ένοπλες Δυνάμεις των Η.Π.Α. Μερικά χρήσιμα στατιστικά για την Συρία.

Al. Bona

Η καπιταλιστική ορθολογικότητα για την εντατικοποίηση της παραγωγής συνεχίζει να μας εντυπωσιάζει. Εργάτες σε εργοστάσιο της Ονδούρας, που κατασκευάζει λουριά για την εξαγωγή προς τις Ηνωμένες Πολιτείες, υποχρεώνονται να φορούν πάνες, ώστε να μην χρειάζεται να να πηγαίνουν στην τουαλέτα και έτσι να μην χάνεται χρόνος εργασίας. Γιατί το αφεντικό προφανώς μέτρησε πως το κόστος μίας πάνας είναι μικρότερο από την απώλεια αποδοτικότητας από δύο χεσίματα εργάτη στην τουαλέτα. Μήπως έχει παρέλθει ο καιρός που πρέπει να χέσουμε τη μισθωτή σκλαβιά και να ζήσουμε ελεύθεροι;

Α.Μ.

Στις 9 - 11 Αυγούστου 2013 η Κίνηση Ενάντια στην Εκτροπή του Αωού διοργάνωσε στη Βοβούσα με μεγάλη επιτυχία το 1ο οικοcamping ενάντια στην εκτροπή του ποταμού. Περισσότεροι από 300 κατασκηνωτές βρέθηκαν στην καρδιά της Βάλια Κάλντα και για τρεις ημέρες συμμετείχαν σε πολιτικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και συζητήσεις για το νερό και την προστασία του από την καπιταλιστική καταστρεπτικότητα. Θα μας βρουν μπροστά τους.

Α.Μ.

Το κράτος διπλασίασε το πρόστιμο για το ελεύθερο κάμπινγκ, μετατρέποντάς το παράλληλα από διοικητικό σε εισπραττόμενο με βάση τις διαδικασίες του ΚΟΚ. Ταυτόχρονα, πογκρόμ εξαπέλυσαν οι δυνάμεις καταστολής ενάντια στους ελεύθερους κατασκηνωτές σε διάφορα σημεία της χώρας. Το ελεύθερο κάμπινγκ είναι κοινωνικό δικαίωμα με την σύστοιχη υποχρέωσή μας να προστατεύουμε τη φύση. Η αυστηροποίηση της καταστολής του δεν έχει μόνο εισπρακτικούς σκοπούς ούτε οφείλεται αποκλειστικά σε πιέσεις από ισχυρά ιδιωτικά συμφέροντα. Βασική της αιτία είναι η επιβολή μίας συγκεκριμένης λογικής στο δημόσιο χώρο και στην επαφή με τη φύση, αυτής που διαμεσολαβείται υποχρεωτικά από το ιδιωτικό κέρδος, και μίας συγκεκριμένης μεταχείρισης της φυσικής ομορφιάς, αυτής της μπετόν αρμέ λεηλάτησης από τη βαριά βιομηχανία του τουρισμού.

Α.Μ.

Στο Camp X-Ray το κλουβί μου βρισκόταν δίπλα σε ένα σκυλόσπιτο, όπου ζούσε ένα λυκόσκυλο. Ο σκύλος είχε ένα ξύλινο σπίτι με κλιματισμό και γρασίδι για να τρέχει. Είπα στους φρουρούς: "Θέλω τα δικαιώματα που έχει ο σκύλος", και μου απάντησαν, "αυτός ο σκύλος είναι μέλος του στρατού των Ηνωμένων Πολιτειών".

Ιστορίες από το Γκουαντάναμο

Η Επόμενη Μέρα για "Κίνημα Γκεζί" και Ερντογάν

Βασίλης Δανέλλης

Με την αστυνομία να έχει επανακτήσει τον έλεγχο της πλατείας Ταξίμ και τη μάχη για το πάρκο Γκεζί να έχει μεταφερθεί στις αίθουσες των δικαστηρίων, η πολιτική κατάσταση στην Τουρκία μοιάζει να έχει επανέλθει στους φυσιολογικούς της ρυθμούς. Ο μήνας του ραμαζανιού και η ζέστη του Αυγούστου βοήθησαν στην εκτόνωση της έντασης στους δρόμους, αλλά το «κίνημα Γκεζί» είναι ακόμα παρόν προκαλώντας «πονοκεφάλους» κι εσωτερικές τριβές στην κυβέρνηση Ερντογάν.

Σύμφωνα με τη σκληρή κυβερνητική γραμμή, οι διαδηλωτές ήταν ένα τσούρμο περιθωριακών βάνδαλων, υποκινούμενο από οικονομικά συμφέροντα και εξωτερικούς παράγοντες που επιδιώκουν την αποσταθεροποίηση της χώρας και φυσικά τη διάλυση του τουρκικού οικονομικού «θαύματος». Ταυτόχρονα, τα περισσότερα ΜΜΕ της χώρας, η αξιοπιστία και η ανεξαρτησία των οποίων αμφισβητείται πλέον ανοιχτά, οικοδόμησαν το προφίλ «αγανακτισμένων νέων χωρίς κανένα ενδιαφέρον για την πολιτική».

Τί είναι όμως στην πραγματικότητα το «κίνημα Γκεζί»; Πρόκειται σίγουρα για ένα ετερόκλητο πλήθος, στις τάξεις του οποίου συναντάει κανείς από αντιεξουσιαστές μέχρι βαθιά θρησκευόμενους μουσουλμάνους. Η ανομοιογένειά του αποτελεί μειονέκτημα στην προσπάθεια μετεξέλιξής του σε έναν πραγματικά νέο πολιτικό πόλο, αλλά και το σημαντικότερο πλεονέκτημά του. Αυτό που δεν έχουν καταφέρει η πολιτική κι η διπλωματία εδώ και έναν αιώνα, το κατάφερε το κίνημα με τη δράση του: Η εικόνα των κεμαλιστών να κρατούν τουρκικές σημαίες με την μορφή του Ατατούρκ δίπλα σε Κούρδους που κυμάτιζαν σημαίες του Κουρδιστάν και του φυλακισμένου Οτζαλάν, ενώ λίγα μέτρα πιο μακριά οι κοσμικοί δημιουργούσαν ανθρώπινη αλυσίδα για να προστατεύσουν τους θρησκευόμενους διαδηλωτές που πραγματοποιούσαν την προσευχή της Παρασκευής στο κατειλημμένο πάρκο, είναι από τις πιο χαρακτηριστικές στιγμές των κινητοποιήσεων.

Τί ενώνει όλους αυτούς τους διαφορετικούς μεταξύ τους ανθρώπους; Ανεξάρτητα από τις πολιτικές και θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, στην πλειοψηφία τους, όσοι συμμετέχουν στο «κίνημα Γκεζί», είναι νέοι, υψηλού μορφωτικού επιπέδου και δεν ανήκουν οργανωμένα σε κανένα πολιτικό κόμμα. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν έχουν άποψη για την πολιτική. Αντιθέτως, αυτό που τους ενώνει περισσότερο από όλα είναι το αίτημα για ισότιμη εκπροσώπηση όλων των πολιτών από την εκάστοτε πολιτική εξουσία.

Επειδή οι προθέσεις τους παρερμηνεύτηκαν, άλλοτε εσκεμμένα κι άλλοτε ακούσια, καλό θα ήταν να ξεκαθαρίσουμε πώς ουδέποτε αμφισβήτησαν την νομιμότητα της κυβέρνησης Ερντογάν κι επί της ουσίας δεν θέλησαν να οδηγήσουν τη χώρα σε εκλογές. Ανέδειξαν τη σοβαρή δυσλειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος όπως εφαρμόζεται στη χώρα τους και όχι μόνο σε αυτή. Η «δημοκρατία της μίας μέρας» εξάλλου, εκείνης των εκλογών, δεν είναι μόνο τουρκικό φαινόμενο. Η δημοκρατία δεν θα έπρεπε να εξαντλείται στη διενέργεια ελεύθερων εκλογών, αλλά στις μέρες μας η συγκεκριμένη στρέβλωση τείνει να γίνει γενικευμένο »

φαινόμενο.
Έτσι λοιπόν, ενώ το ΑΚΡ κέρδισε καθαρά τις τελευταίες εκλογές, με τη ψήφο του 49% του εκλογικού σώματος, λειτουργεί ως κυβέρνηση μιας μικρής μειοψηφίας που αγνοεί επιδεικτικά τον υπόλοιπο πληθυσμό. Η μειοψηφία αυτή δεν καλύπτει καν το σύνολο των συντηρητικών θρησκευόμενων, γεγονός που αποδεικνύεται και από την ενεργή παρουσία στο κίνημα των «Αντικαπιταλιστών Μουσουλμάνων». Με δύο λόγια, οι διαδηλωτές ζητούν από τον Ερντογάν να γίνει πρωθυπουργός όλων των Τούρκων ή, αν δεν θέλει, να παραιτηθεί.
Η αντίδρασή του σε αυτό το αίτημα ήταν κάθε άλλο παρά ενωτική. Επεδίωξε την πόλωση, την παραδειγματική καταστολή των διαδηλώσεων, τη συσπείρωση και κινητοποίηση του πυρήνα των υποστηρικτών του ΑΚΡ με κάθε τίμημα. Η συγκεκριμένη στάση αποτελεί μια τεράστια στροφή τακτικής για τον Τούρκο πρωθυπουργό, ο οποίος μέχρι πρόσφατα επεδίωκε να προσεγγίσει μερίδες του πληθυσμού με διαφορετικές πολιτικές πεποιθήσεις. Στην πορεία του για την κατάληψη της εξουσίας, βρήκε συμπαράσταση από προοδευτικές, αριστερές, φιλοκουρδικές, αλλά και νεοφιλελεύθερες δυνάμεις. Αυτές δηλαδή που σήμερα αποκλείει και απειλεί ο ίδιος.
Μια πρώτη ερμηνεία για αυτή την αλλαγή μπορεί να είναι ότι έχοντας εδραιώσει την εξουσία του, αποτινάσσει πλέον τον μετριοπαθή χαρακτήρα και προωθεί ανοιχτά την «κρυφή ατζέντα», για την οποία τον κατηγορούσαν οι πολιτικοί του αντίπαλοι. Πράγματι, σταδιακά το ΑΚΡ απώλεσε το κινηματικό χαρακτήρα που είχε στις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας. Το κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης και ο αρχηγός του έγιναν σύμβολα του αγώνα κατά του κεμαλικού καθεστώτος. Ενός αγώνα που δεν έδωσαν μόνοι τους οι ισλαμιστές, αλλά υποστηρίχθηκε από διάφορες κοινωνικές ομάδες που παρέμεναν αποκλεισμένες από το προηγούμενο καθεστώς. Η διαμάχη αυτή διήρκησε πολλά χρόνια κι έληξε μόλις πρόσφατα, όταν το ΑΚΡ –έχοντας εξασφαλίσει ήδη τον έλεγχο της βουλής, της αστυνομίας, της δικαιοσύνης και των ΜΜΕ- «ξήλωσε» σύσσωμη την στρατιωτική ηγεσία της χώρας και οδήγησε πολλούς στρατηγούς, ακόμα και πρώην αρχηγούς των Ενόπλων Δυνάμεων, στη φυλακή.
Για να κατανοήσουμε καλύτερα την απρόσμενη αντίδραση του Τούρκου πρωθυπουργού, ωστόσο, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας και τις εύθραυστες ισορροπίες που επικρατούν στο εσωτερικό του ΑΚΡ.
Ένα από τα εντυπωσιακότερα επιτεύγματα των διαδηλώσεων ήταν ότι κατάφερε να αναδείξει με εμφατικό τρόπο μια σειρά καταστάσεων και προβλημάτων που όλοι υποψιάζονταν πως υπάρχουν, αλλά κανείς δεν μπορούσε να επιβεβαιώσει. Η καθολική λογοκρισία –και αυτολογοκρισία- των ΜΜΕ και ο απόλυτος «αφοπλισμός» του στρατού είναι δύο από τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα. Η διγλωσσία της κυβέρνησης και οι δύο διακριτές τάσεις που διαμορφώνονται πλέον στο φιλοϊσλαμιστικό μέτωπο όμως, είναι ίσως η πιο σημαντική από τις «αποκαλύψεις» που έκανε το «κίνημα Γκεζί».
Ο αιφνιδιασμός από την αναπάντεχη κλιμάκωση μιας μικρής οικολογικής διαμαρτυρίας σε μαζική αντικυβερνητική κινητοποίηση, οδήγησε στην υιοθέτηση δύο διαφορετικών επίσημων γραμμών: Από τη μία, η σκληρή, υβριστική στάση του Ερντογάν κι από την άλλη, ο μετριοπαθής, συναινετικός λόγος του προέδρου της Δημοκρατίας Αμπντουλάχ Γκιουλ και του αντιπροέδρου της κυβέρνησης Μπουλέντ Αρίντς.
Η αντίδραση του Ερντογάν απέναντι σε όσους δεν ακολούθησαν τη γραμμή του, ήταν το ίδιο σκληρή με εκείνη που επέλεξε για τους διαδηλωτές. Λέγεται ότι κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του στη Βόρεια Αφρική, την πρώτη εβδομάδα των αναταραχών, ο πρωθυπουργός έσπασε το τάμπλετ του μόλις έμαθε ότι ο Αρίντς κάλεσε αντιπροσώπους των διαδηλωτών στο γραφείο του. Αργότερα, οι σχέσεις των δύο ανδρών δοκιμάστηκαν ακόμα περισσότερο, όταν ο Ερντογάν έδιωξε τον αντιπρόεδρο της κυβέρνησής του από την σύσκεψη του υπουργικού συμβουλίου. Ο Αρίντς απείλησε με παραίτηση, η οποία αποφεύχθηκε ύστερα από παρέμβαση του Γκιουλ. Φυσικά, το συμβάν διαψεύστηκε αργότερα και από τους δύο.
Τα «βέλη» του Ερντογάν όμως στράφηκαν και προς τον άλλοτε στενότερο πολιτικό σύμμαχό του. Τα υποτιμητικά σχόλια για τις δηλώσεις του –θεσμικά ανώτερού του- προέδρου της Δημοκρατίας δεν μπορούν να περάσουν απαρατήρητα. Αντίστοιχα, οι δημόσιες παραινέσεις του Γκιουλ να αποφευχθούν μεταρρυθμίσεις –όπως το νομοσχέδιο για τον περιορισμό των μέσων κοινωνικής δικτύωσης- που αντιτίθενται στις δεσμεύσεις της χώρας για εναρμόνιση του εθνικού με το ευρωπαϊκό δίκαιο, φανερώνουν την απόκλιση στις απόψεις των δύο ισχυρών αντρών.
Ο Γκιουλ, όπως και ο Αρίντς, εκπροσωπούν μια μεγάλη συνιστώ-

RESISTANBUL

σα στις τάξεις των μετριοπαθών ισλαμιστών: τους Γκιουλενιστές. Η επιρροή του ζάμπλουτου θρησκευτικού ηγέτη, Φετουλάχ Γκιουλέν, ο οποίος ζει αυτοεξόριστος στις ΗΠΑ, στην πολιτική ζωή της Τουρκίας είναι αδιαμφισβήτητη. Το δύσκολο είναι να διακρίνει κανείς τα όρια της. Ο Ερντογάν, παρόλο που έχει επωφεληθεί τα μέγιστα από τη σχέση τους, παρατηρεί με ανησυχία την ολοένα κι αυξανόμενη διείσδυση των ανθρώπων του Γκιουλέν στα κέντρα εξουσίας, ενώ ο εξόριστος ιμάμης, από την πλευρά του, φαίνεται πώς αρχίζει να ενοχλείται από τον συγκεντρωτισμό του Τούρκου πρωθυπουργού.

Όπως σημειώσαμε παραπάνω, οι διαδηλωτές αμφισβήτησαν περισσότερο τον Ερντογάν προσωπικά και λιγότερο το κυβερνών κόμμα. Αυτό οδήγησε τον πρωθυπουργό σε ακραίες συμπεριφορές και καχυποψία ακόμα και για τους στενότερους συνεργάτες του. Είναι χαρακτηριστικό ότι προσωπικός του σύμβουλος είναι πλέον η κόρη του, Σουμεϊγιέ, η οποία δεν έχει καμία προηγούμενη εμπειρία από πολιτική. Η πόλωση που επεδίωξε, καθώς και η προσωπική στήριξη που επέδειξε στην αστυνομία, καλύπτοντας ακόμα και τα περιστατικά οφθαλμοφανούς απρόκλητης και ασύμμετρης βίας, στοχεύουν στη συσπείρωση των ψηφοφόρων και τον προσωπικό έλεγχο των ισχυρών κρατικών οργανισμών. »

Η εσωτερική αντιπολίτευση, από την άλλη, έχει υιοθετήσει προς το παρόν στάση αναμονής, προσπαθώντας να αποφύγει τη σύγκρουση. Είναι δύσκολο ωστόσο να αγνοηθεί η αλλαγή γραμμής της φιλοκυβερνητικής –και υπό τον έλεγχο του Γκιουλέν- εφημερίδας Zaman. Χωρίς να προκαλεί ανοιχτά, τον τελευταίο καιρό έχει αρχίσει να φιλοξενεί άρθρα που μπορούν να εκληφθούν κι ως κριτική προς τον πρωθυπουργό, ενώ τις τελευταίες εβδομάδες υπήρξαν ακόμα και δημοσιεύματα που παρουσίαζαν ορισμένες θετικές πτυχές των διαδηλώσεων και του «κινήματος Γκεζί».

Με την «σκόνη» των κινητοποιήσεων να έχει καταλαγιάσει, τόσο το κίνημα όσο και η κυβέρνηση αντιμετωπίζουν μια σειρά δυσκολιών που θα καθορίσει το μέλλον τους. Το «κίνημα Γκεζί» βιώνει τις ίδιες προκλήσεις που κατέβαλλαν τους Αγανακτισμένους και το Occupy Wall Street. Οι ανοιχτές συνελεύσεις, που συνεχίζουν να λαμβάνουν χώρα σε διάφορα πάρκα της Πόλης, αδυνατούν να λάβουν ουσιαστικές αποφάσεις που θα οδηγήσουν στη μετεξέλιξη του κινήματος σε μια πιο ουσιαστική πολιτική πλατφόρμα. Το τεράστιο εύρος απόψεων και τάσεων στους κόλπους του αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα και η συζήτηση για τη δημιουργία ενός νέου πολιτικού φορέα είναι ίσως το μεγαλύτερο λάθος όσων συμμετέχουν σε αυτή τη δημόσια διαβούλευση. Ένας πιο ρεαλιστικός στόχος θα ήταν να επενδύσουν στη κοινή τους πεποίθηση για συμμετοχική δημοκρατία και να διεκδικήσουν προς το παρόν έναν ενεργό ρόλο στη λήψη αποφάσεων σε επίπεδο τοπικών κοινωνιών, αποφεύγοντας την κεντρική πολιτική σκηνή.

Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι το «κίνημα Γκεζί» διαθέτει δύο συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τα αντίστοιχα Δυτικά κινήματα. Αφ' ενός, κατάφερε να βοηθήσει τον Τουρκικό λαό να συνειδητοποιήσει, για πρώτη φορά στην Ιστορία του, ότι με την κινητοποίηση του μπορεί να επηρεάσει άμεσα την πολιτική, χωρίς να περιμένει την παρέμβαση ενός χαρισματικού ηγέτη ή του στρατού. Αυτή είναι μια πολλή σημαντική κατάκτηση, η οποία δεν θα χαθεί όποια κι αν είναι η τύχη του κινήματος και σίγουρα θα παίξει ρόλο στις μελλοντικές πολιτικές εξελίξεις στη χώρα. Επίσης, έχει καταφέρει να κινητοποιήσει τις πιο παραγωγικές τάξεις της κοινωνίας: τους νέους, τους καλλιτέχνες, τους ακαδημαϊκούς, προβληματίζοντας την κυβέρνηση, η οποία προσπαθεί αποδυναμώσει το κίνημα πριν παγιώσει τη δυναμική του. Δεν είναι τυχαίο εξάλλου ότι το νέο πεδίο της αντιπαράθεσης τους είναι τα πανεπιστήμια και ο χώρος της εκπαίδευσης.

Ο Ερντογάν, από την πλευρά του, καλείται να αντιμετωπίσει πιο δύσκολες καταστάσεις. Η ηγεσία του δεν αμφισβητείται ακόμα ανοιχτά, το αρχηγικό του προφίλ όμως έχει πληγεί ανεπανόρθωτα. Η εικόνα του χαρισματικού, αδιαμφισβήτητου ηγέτη που οικοδομούσε επί δέκα χρόνια, άρχισε να ραγίζει. Η φιλοδοξία του να αλλάξει το πολίτευμα της χώρας σε Προεδρική Δημοκρατία και να γίνει ο πιο ισχυρός Πρόεδρος της Τουρκίας μετά τον Μουσταφά Κεμάλ, μοιάζει πλέον

σχεδόν ανέφικτη. Η συμμαχία που προσπάθησε να δημιουργήσει με τους Κούρδους, με στόχους την ειρήνη με το PKK και τη στήριξη του BDP (το πολιτικό του σκέλος) για την αλλαγή του Συντάγματος, αποτελεί επί της ουσίας νεκρό γράμμα. Ο αφοπλισμός κι η μετακίνηση των ανταρτών στο Ιράκ σταμάτησε και η πολεμική ρητορική επέστρεψε, παρ' όλες τις παραινέσεις του φυλακισμένου ηγέτη τους, Αμπντουλάχ Οτζαλάν. Αυτό είναι αποτέλεσμα της εθνικιστικής στροφής που έκανε αμέσως μετά το ξέσπασμα των κινητοποιήσεων, προσπαθώντας να πάρει με το μέρος του μια μερίδα των ψηφοφόρων του Εθνικιστικού Κόμματος (MHP), προκειμένου να καλύψει τις απώλειες από τη φυγή των προοδευτικών μεταρρυθμιστών και ένα κομμάτι της οικονομικής ελίτ που τάχθηκαν υπέρ των διαδηλωτών. Ταυτόχρονα, η πολιτική αστάθεια που δημιουργήθηκε, απειλεί και την εύθραυστη οικονομία, η οποία αποτελεί το μεγαλύτερο όπλο στην φαρέτρα της κυβέρνησης. Τέλος, η πιο σημαντική από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο Ερντογάν, είναι η ύπαρξη μιας ουσιαστικής αντιπολίτευσης, η οποία μάλιστα εκφράζεται πλέον απευθείας από τους ίδιους τους πολίτες κι ενώ το εκλογικό προβάδισμα του AKP δεν δείχνει να απειλείται ουσιαστικά και τα κόμματα της Βουλής μοιάζουν εντελώς ανίκανα να ασκήσουν οποιαδήποτε αντιπολίτευση.

Ο Ερντογάν έχει βρεθεί πολλές φορές σε δύσκολη θέση και έχει βγει σε όλες νικητής. Η διαφορά αυτή τη φορά είναι ότι αν το κίνημα παγιώσει τη δυναμική του, οι όροι του πολιτικού παιχνιδιού θα αλλάξουν δραστικά. Ο Ερντογάν, όπως όλοι οι Τούρκοι πολιτικοί, έχει μάθει να μάχεται ενάντια σε θεσμούς και σκιώδεις, παρακρατικούς οργανισμούς, μάχες όμως που δίνονται σχεδόν πάντα μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας και χωρίς την άμεση εμπλοκή της κοινής γνώμης (εκτός από τη μέρα των εκλογών). Το δυνατό του χαρτί, μάλιστα, ήταν ότι την είχε πάντα με το μέρος του. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι την αφουγκραζόταν ή ότι επηρέαζε τις αποφάσεις του. Αν οι πολίτες αρχίσουν να αντιδρούν δυναμικά και να βάζουν εμπόδια σε κάθε μεγάλο κατασκευαστικό »

Συνέντευξη με Τούρκους Συντρόφους για την Εξέγερση της Ταξίμ

Πώς μία απλή διαμαρτυρία ενάντια στην ανάπλαση του πάρκου Γκεζί εξελίχθηκε σε ένα γενικευμένο ξεσηκωμό της κοινωνίας της Κωνσταντινούπολης;

1: Το πρώτο πράγμα που ήθελε ο λαός ήταν να σταματήσει η βία από πλευράς της αστυνομίας και κυρίως η χρήση δακρυγόνων, επειδή ήταν παράνομα στον πόλεμο. Επίσης μπορούμε να μιλήσουμε για τη διακήρυξη Αλληλεγγύης της Ταξίμ. Υπήρχαν 4 βασικά αιτήματα. Η «Αλληλεγγύη στην Ταξίμ» δημιουργήθηκε λίγο πριν την εξέγερση για να στηρίξει το κίνημα για το πάρκο Γκεζί και υπήρχε συμμετοχή από διάφορους πολιτικούς χώρους με την παράλληλη δημιουργία συνελεύσεων, όπου συζητήθηκαν όλα αυτά τα αιτήματα. Το πρώτο ήταν η παύση της αστυνομικής βίας και η άρση της απαγόρευσης των δημοκρατικών διαδηλώσεων κάτι που γινόταν τον τελευταίο χρόνο από την κυβέρνηση. Το δεύτερο ήταν η εναντίωση στα καπιταλιστικά σχέδια που καταστρέφουν το περιβάλλον, όπως οι υδροηλεκτρικές γεννήτριες στην ύπαιθρο και άλλα πρότζεκτ μέσα στην πόλη. Το τρίτο η απελευθέρωση όλων των κρατούμενων διαδηλωτών και τέλος η παραίτηση του δημάρχου και της κυβέρνησης. Μετά από κάποιες μέρες εμφανίστηκαν κάποια κόμματα της πατριωτικής αριστεράς, τα οποία επεδίωξαν να στρέψουν το κίνημα προς το αίτημα της αλλαγής της κυβέρνησης. Ωστόσο αυτό δεν έγινε δεκτό από την πλειονότητα του κόσμου.

Ποιος ήταν ο ρόλος της θρησκείας; Αμφισβητήθηκε κι αν ναι σε ποιον βαθμό ο ισλαμικός νόμος;

2: Είναι προφανές ότι η κυβέρνηση έδειξε το θεοκρατικό της χαρακτήρα, αλλά η πολιτική τους είναι επί της ουσίας νεοφιλελεύθερη. Επεδίωξαν μεταξύ άλλων να απαγορέψουν το αλκοόλ, αλλά αυτό πρέπει να το προσέξουμε γιατί η βασική αντιπολίτευση που είναι οι κεμαλιστές εναντιώνονται στην κυβέρνηση επειδή δε θεωρούν ότι εφαρμόζουν σωστά τον ισλαμικό νόμο και όχι για τα οικονομικά μέτρα ή την αντικοινωνική πολιτική που εφαρμόζει. Πάντως στο πάρκο Γκεζί και στις συγκρούσεις υπήρχαν και μουσουλμανικές ομάδες, οι οποίες αυτοαποκαλούνταν αντικαπιταλιστές μουσουλμάνοι και προσεύχονταν για τους νεκρούς, και θεωρούμε ότι είναι μια θετική διαφοροποίηση. Σε κάθε περίπτωση τα επιχειρήματα της κυβέρνησης προέρχονταν από τη θρησκεία. Μια μέρα οι διαδηλωτές έπρεπε να κρυφτούν σε ένα τζαμί. Οι κυβερνώντες τότε τους κατηγόρησαν ότι εκεί έπιναν μπύρες και κατέστρεψαν το τζαμί. Ήταν στοχευμένη προπαγάνδα για την υπόλοιπη κοινωνία, που δεν είχε κατέβει ακόμη στο δρόμο. Υπήρχαν πάντως και αθεϊστικές ομάδες, αλλά ο χαρακτήρας του κινήματος δεν ήταν αντι-ισλαμικός.

Ποιο ήταν το υποκείμενο στους δρόμους της Κωνσταντινούπολης και ποιος ήταν ο ρόλος των πολιτικών κομμάτων και της μεσαίας τάξης;

1: Στη διάρκεια του ξεσηκωμού όλες οι πολιτικές ομάδες και κόμματα εκτός από το κυβερνόν και τους φασίστες ήταν εκεί. Από την πρώτη μέρα υπήρχαν αναρχικοί, αριστεριστές και χιλιάδες ανένταχτοι που ήρθαν για να εκφράσουν την αλληλεγγύη τους. Μετά τη δεύτερη μέρα η αντιπολίτευση και το ΚΚΤ ήρθαν επίσης. Ο ξεσηκωμός ήταν εντελώς αυθόρμητος και παρέμεινε έτσι κατά τη διάρκεια. Κάποιοι πολιτικοί ήρθαν, αλλά έγιναν αντικείμενα διαμαρτυρίας. Ο λαός ήξερε ενστικτωδώς ότι οι πολιτικοί προσπαθούσαν να βγάλουν όφελος. Η «Αλληλεγγύη στην Ταξίμ» ήταν η βασική οργάνωση που συντόνιζε την κατάληψη και τις συγκεντρώσεις.

2: Το 2008 στην Ελλάδα στην τηλεόραση βλέπαμε να λένε ότι έξω στους δρόμους βρίσκονταν νεολαίοι της μεσαίας τάξης και απλώς έκαναν

βλακείες. Το ίδιο πιστεύουμε ότι ισχυρίζονται και για την Τουρκία, όπως και για τη Βραζιλία και για την Αίγυπτο, ότι δηλαδή εξεγείρεται η μέση τάξη. Όμως δεν είναι έτσι. Συμμετέχουν άνθρωποι από όλες τις τάξεις. Και δεν είναι μόνο για το πάρκο Γκεζί είναι εξαιτίας της καταπίεσης από το κράτος. Επίσης πρέπει να αναφερθεί ότι συμμετείχαν και τα συνδικάτα, τα οποία κήρυξαν και απεργίες. Όποιος βίωνε την κρατική βαρβαρότητα βρισκόταν στους δρόμους.

Βρίσκετε ομοιότητες και κοινά χαρακτηριστικά με αντίστοιχα ξεσπάσματα όπως στην Ελλάδα, την Ισπανία και τις ΗΠΑ αλλά και πιο πρόσφατα στην Βουλγαρία, τη Βραζιλία και την Αίγυπτο;

2: Ως «Επαναστατική Αναρχική Δράση» (DAF) έχουμε γράψει ένα κείμενο και έχουμε μιλήσει για τις διαφορές μεταξύ της εξέγερσης στην Ελλάδα το 2008 και των γεγονότων με τις πλατείες το 2010. Εδώ στην Τουρκία πιστεύουμε ότι υπάρχουν περισσότερες ομοιότητες με το 2008, επειδή το επίκεντρο της διαμαρτυρίας είναι η αστυνομική βαρβαρότητα και όχι τα οικονομικά αιτήματα. Στα ΜΜΕ λένε όμως ότι ομοιάζει περισσότερο στα κινήματα Occupy. Εμείς έχουμε μία κριτική απέναντι σε αυτό. Στις ΗΠΑ δεν ήταν τόσο μαζικό και αυθόρμητο το κίνημα και υπάρχει καθοδήγηση. »

Εν τέλει βοήθησε στην προπαγάνδα υπέρ του Ομπάμα. Το ίδιο προσπαθεί να κάνει και η αντιπολίτευση εδώ. Η μόνη ομοιότητα που εντοπίζουμε είναι η χρήση των social media. Στη Βουλγαρία και στη Βραζιλία ήταν οικονομικοί οι λόγοι που ώθησαν –κυρίως- το λαό στους δρόμους. Επομένως υπάρχει κι εκεί μια διαφοροποίηση.

Το 1970 ο Τζιλ Σκοτ-Χίρον είχε πει ότι «η επανάσταση δεν θα καλυφθεί τηλεοπτικά». Κάποιοι μπλόγκερ συνέχισαν αυτή τη φράση και είπαν ότι «θα καλυφθεί από το twitter». Ποιος ήταν ο ρόλος των social media στα γεγονότα;

1: Πιστεύω ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είχαν πολύ σημαντικό ρόλο στο να έχει το κίνημα αυθόρμητο χαρακτήρα. Γιατί έδιναν τη δυνατότητα στον κόσμο να βρίσκεται στον ίδιο χώρο και να αποφασίζει γρήγορα αυξάνοντας τα αντανακλαστικά του. Έτσι, το κίνημα μαζικοποιήθηκε γρήγορα. Τα δύο βασικά χαρακτηριστικά των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι η γρήγορη επικοινωνία και η απουσία λογοκρισίας και ελέγχου. Ωστόσο, τα ίδια χαρακτηριστικά επιτρέπουν τη διαρροή πληροφοριών όπως και τη διάδοση της κρατικής προπαγάνδας. Έτσι, ο κόσμος σε ένα βαθμό αντιλήφθηκε το πώς πρέπει να διαχειρίζεται την πληροφορία και αυτά τα μέσα. Για παράδειγμα, μετά από μία βδομάδα ο κόσμος συνειδητοποίησε ότι δε μπορεί να εμπιστευτεί πλήρως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και εστίασε στην προσωπική επικοινωνία.

Στην Ελλάδα το 2010 τα κυρίαρχα μέσα πληροφόρησης δεν αντιμετώπισαν κριτικά το κίνημα των πλατειών και επέλεξαν να τονίσουν τον μη βίαιο χαρακτήρα του. Ποια ήταν η στάση των αντίστοιχων μέσων στην Τουρκία;

1: Κατά τη διάρκεια των πρώτων ημερών τα ΜΜΕ τήρησαν στάση σιγής και δεν παρείχαν καμία ενημέρωση σχετικά με τα γεγονότα. Χαρακτηριστικό ήταν ότι το πρώτο βράδυ προβλήθηκε ένα ντοκιμαντέρ για πιγκουίνους! Αυτό προκάλεσε την ακόμα μεγαλύτερη οργή των διαδηλωτών, καθώς υπήρχαν χιλιάδες στους δρόμους και αυτό δεν προβαλλόταν. Το γεγονός αυτό, επίσης, προκάλεσε εστίες διαμαρτυρίας έξω από τα κυρίαρχα ΜΜΕ και αναδύθηκαν αυτοοργανωμένα κανάλια που κάλυπταν τα γεγονότα μέσω ίντερνετ. Μετά από κάποιες μέρες η κατάσταση άλλαξε και μία μερίδα των ΜΜΕ στράφηκε εναντίον του κινήματος, και κάποια από αυτά όπως και στην Ελλάδα εστίασαν στον ειρηνικό χαρακτήρα, διαχωρίζοντας την ενεργή αντίσταση από την ειρηνική. Ωστόσο αυτό δεν επηρέασε τον κόσμο, ο οποίος στο δρόμο βρισκόταν πίσω από το ενεργό κομμάτι που απαρτιζόταν από αναρχικούς και αριστεριστές.

Χθες, περνώντας από τη συνοικία της Μπεσίκτας, είδαμε να γίνονται λαϊκές συνελεύσεις. Δημιούργησε το κίνημα δομές άμεσης δημοκρατίας, όπως στην Ελλάδα, και ποια είναι η κατάσταση τώρα;

1. Αφότου η αστυνομία επανακατέλαβε το πάρκο Γκεζί, όπου υπήρχαν φόρουμ και άλλες τέτοιες δομές, όλος ο κόσμος αποφάσισε να βγει στις πλατείες και να διαχύσει τέτοιες δομές. Αυτό είναι κάτι πολύ νέο για την Τουρκία. Υπάρχουν δύο πολύ μεγάλες συνελεύσεις στην Μπεσίκτας και στο Kadik, ενώ υπάρχουν και 15 άλλες πιο μικρές. Αυτό δεν είναι ακριβώς άμεση δημοκρατία. Οι άνθρωποι έχουν όμως τη δυνατότητα να εκφράζονται χωρίς λογοκρισία, είναι κάτι σαν ένα ανοιχτό μικρόφωνο. Ήδη κόσμος έχει αρχίσει να δημιουργεί ομάδες εργασίας, γεγονός που είναι μια καλή αρχή για την τοπική οργάνωση. Η συζήτηση που γίνεται στις συνελεύσεις είναι πολύ εποικοδομητική και δίνει την ευκαιρία στο να γίνεται ανοιχτά συζήτηση για ριζοσπαστικούς μετασχηματισμούς και να αντιπαρατίθενται επιχειρήματα, που πηγαίνουν τον διάλογο μπροστά.

Το νεοφιλελεύθερο παράδειγμα εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια και στην Τουρκία. Ποιες είναι οι κοινωνικές επιπτώσεις;

1. Είναι αληθές ότι έχουμε οικονομική μεγέθυνση, αλλά το χρέος έχει αυξηθεί ακόμη περισσότερο· έχει σχεδόν διπλασιαστεί. Η έξοδος από την εποπτεία του ΔΝΤ μπορεί να βοηθά, αλλά η εξάρτηση από τους εξωτερικούς δανειστές συνεχίζει να υφίσταται. Πρώτον, λοιπόν, έχουμε το διογκούμενο χρέος. Δεύτερον, οι οικολογικοί πόροι καταστρέφονται, για να μετατραπούν σε χρήμα. Τρίτον, ο κόσμος της εργασίας απομυζάται, καθώς οι οικονομικές απολαβές και η εργασιακή του ασφάλεια συνεχώς χειροτερεύουν από τις υπεργολαβίες και τους αντεργατικούς νόμους. Για παράδειγμα, τον Ιούνιο 200 εργάτες πέθαναν από εργατικά ατυχήματα και οι αριθμοί συνεχώς μεγαλώνουν. Όλα αυτά προκαλούνται από την εντατικοποίηση της εργασίας, που επιβάλλεται από το ΔΝΤ.

Ένα δημοφιλές τραγούδι της εξέγερσης ανέφερε ότι "(δ)εν μπορούσαν να πουλήσουν τις σκιές των δέντρων, γι' αυτό πού-

λησαν τα δάση. Κλείνουν σινεμά και χτίζουν πάρκα, τι συμβαίνει στην πόλη μας;". Ποιο θεωρείτε ότι είναι το νόημά του;

2. Στην Τουρκία ένα από τα βασικά πεδία αγώνα των κοινωνικών κινημάτων είναι ο δημόσιος χώρος. Από τη δική μας σκοπιά δεν υφίσταται απλώς θέμα «διάσωσης» των δημόσιων χώρων, καθώς πρόκειται για «κρατικούς» και όχι δημόσιους χώρους. Επίσης, υπάρχει μία γενικότερη προσπάθεια ανάπλασης χώρων, όχι μόνο στις πόλεις αλλά και στην ύπαιθρο. Γι' αυτό, αν πάρουμε τους στίχους του παραπάνω τραγουδιού, γίνονται πράγματι κοινωνικοί αγώνες ενάντια στην καπιταλιστική υφαρπαγή των δημόσιων χώρων. Ωστόσο, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας και το κομμάτι της ανάπλασης του δημόσιου χώρου. Περαιτέρω, η κυβέρνηση ως οι καλύτεροι εκτελεστές του νεοφιλελεύθερου σχεδίου έχουν προχωρήσει σε πάρα πολλές ιδιωτικοποιήσεις και τώρα πωλούν δημόσιους χώρους, και "αναπλάθουν" τον δημόσιο χώρο σε πολλές πόλεις. Ελπίζουμε να γενικεύσουμε τους κοινωνικούς αγώνες και σε τέτοια θέματα.

Πώς άλλαξε η ζωή σας μετά τα γεγονότα και ποιες είναι οι εμπειρίες σας από την εξέγερση;

1. Είμαι νέος στο κίνημα και η εξέγερση αποτέλεσε για μένα μία ευχάριστη έκπληξη, καθώς μου ανέβασε την ψυχολογία και περιόρισε τους φόβους μου. Η ζωή στα οδοφράγματα ένιωθα πως για πρώτη φορά ήταν ελεύθερη.

2. Συμμετείχαμε στους κοινωνικούς αγώνες και πριν την εξέγερση του Γκεζί. Ωστόσο, το να είσαι σε μία διαδήλωση όπου όλοι οι διαδηλωτές τραγουδούν συνθήματα κατά του κράτους και της αστυνομίας, αυτό σε κάνει να νιώθεις ωραία και να πιστεύεις στη δύναμη της κοινωνίας, η οποία μέχρι πρότινος σε πολύ μεγάλο βαθμό και με εθνικιστικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά στήριζε το καθεστώς. Ένα καλό υπαρκτό παράδειγμα είναι η εικόνα ενός άντρα, που κρατά μία Τουρκική σημαία αλλά φωνάζει συνθήματα κατά του Τουρκικού κράτους και της αστυνομίας καθώς και συνθήματα αλληλεγγύης προς τους Κούρδους. Ως επόμενο βήμα, αποτελεί καθήκον μας να εμβαθύνουμε στη διάδοση των ιδεών μας. Κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων η μαύρη σημαία της αναρχίας βρισκόταν στην πρώτη γραμμή και αυτό έκανε τον κόσμο να μεταστρέψει προς το θετικό τις απόψεις του για τους αναρχικούς. Στην Κομμούνα, που δημιουργήθηκε στο πάρκο, την Κομμούνα της Ταξίμ, οι άνθρωποι ζούσαν και τρέφονταν με βάση τα ιδανικά της αναρχίας. Περαιτέρω, είναι έκδηλη η απονομιμοποίηση του καθεστώτος και αυτό ενισχύει την αλλαγή στα μυαλά των ανθρώπων, δημιουργώντας καλές συνθήκες για το αναρχικό κίνημα να εξαπλώσει τις ιδέες του. Έτσι, μιλάμε με τον κόσμο, μοιράζουμε φυλλάδια και δίνουμε τις εφημερίδες μας με τις θέσεις μας για κοινωνική αλλαγή χωρίς κόμματα και εκλογές με αλληλεγγύη και κοινοκτημοσύνη. Είναι επίσης σημαντικό για εμάς να ερχόμαστε σε επαφή με τους συντρόφους μας από την Αίγυπτο αλλά και την Ελλάδα, όπως συμβαίνει και τώρα, γιατί ανταλλάσσουμε πολύτιμες εμπειρίες για το άνοιγμά μας στην κοινωνία.

Πέρα από την περίοδο της εξέγερσης, πείτε μας για τη γενικότερη δράση σας.

2. Βασικό κομμάτι των αγώνων μας είναι η αντιμιλιταριστική δράση και το κίνημα των αντιρρησιών συνείδησης, δεδομένου του ότι ζούμε υπό ένα στρατοκρατικό καθεστώς. Πιστεύουμε ότι η αντιμιλιταριστική δράση είναι ένα καλό εργαλείο ενάντια στην καταστολή του Τουρκικού κράτους απέναντι στους Κούρδους. Μιλάμε ανοιχτά στις συνελεύσεις για αυτά τα θέματα και καλούμε τον κόσμο, κυρίως τους νέους, να μην κατατάσσονται στον στρατό. Από την άλλη, δραστηριοποιούμαστε στους οικολογικούς αγώνες στην ύπαιθρο, όπως στη βόρεια Τουρκία και αλλού, όπου επιχειρείται η οικονομική εκμετάλλευση και καταστροφή της φύσης από το κεφάλαιο μέσα από την κατασκευή μεγάλων υδροηλεκτρικών φραγμάτων. Επιπλέον, δραστηριοποιούμαστε στους εργατικούς αγώνες, κυρίως στους επισφαλείς εργαζόμενους και σε αγώνες ενάντια σε κακές συνθήκες εργασίας. Οι γυναίκες σύντροφοί μας τρέχουν αγώνες γύρω από φεμινιστικά θέματα, γύρω από την πατριαρχία, το πατριαρχικό κράτος και τη θρησκεία, που οδηγεί στην καταπίεση των γυναικών. Περαιτέρω, σύντροφοί μας έχουν φτιάξει παραγωγικές κολεκτίβες, όπως infoshop, τρία καφέ και ένα βιβλιοπωλείο καθώς και κολεκτίβες, που ενισχύουν οικονομικά τους αγώνες μας. Επίσης, οι σύντροφοί μας στα σχολεία αγωνίζονται για αλλαγές στην εκπαίδευση. Τέλος, εκδίδουμε μηνιαία εφημερίδα, που μοιράζουμε στους δρόμους. Αυτά μπορεί να ακούγονται κοινότοπα, αλλά δεν είναι απλά για την Τουρκία, όπου η αναρχία έχει ταυτιστεί μέσω της κρατικής προπαγάνδας με την τρομοκρατία.

ο Raoul Vaneigem μιλά για τα παιδιά του κόσμου που έρχεται

Βρήκαμε τον Raoul Vaneigem στα Χανιά, στην κατάληψη Rosa Nera, όπου παρουσίαζε το νέο του βιβλίο, και του κάναμε μερικές ερωτήσεις στα πεταχτά. Μας μίλησε λοιπόν για την ΕΡΤ, την πλατεία Ταξίμ, το Κράτος, την ελευθερία, την τεμπελιά και τα παιδιά του κόσμου που έρχεται…

«B»: Αυτές τις μέρες βιώνουμε στην Ελλάδα ένα ριζοσπαστικό κίνημα με αφορμή το κλείσιμο της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης. Τελικά, μήπως η τηλεόραση θα αναμεταδώσει και την επανάσταση; Επίσης, η εργατική αυτοδιαχείριση θα επαρκούσε για τη διαχείριση της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης;

V : Γνωρίζουμε ότι η δημόσια ραδιοτηλεόραση μεταδίδει ειδήσεις μόνο στην υπηρεσία των πολυεθνικών και του Κράτους, που ακολουθεί τις επιταγές τους δουλοπρεπώς. Μόνο ένα κίνημα αυτοδιαχείρισης που να μην περιορίζεται στους εργαζόμενους αυτής της δημόσιας υπηρεσίας θα μπορούσε να μετατρέψει το ραδιόφωνο και την τηλεόραση σε φόρουμ όπου οι πολίτες να συζητούν ελεύθερα τα προβλήματά τους και τις λύσεις που θα τους επιτρέψουν να ξεφύγουν από την αυξανόμενη μιζέρια. Αλλά θα παρέμενε ο κίνδυνος η τηλεόραση να υποκριθεί τον ρόλο ότι αντικαθιστά τις συνελεύσεις στους δρόμους και τις γειτονιές, τον μοναδικό τόπο όπου η άμεση δημοκρατία έχει πιθανότητες να εκφραστεί προς όφελος όλων και να οδηγήσει σε αποφάσεις ικανές να ανεβάσουν το επίπεδο της καθημερινής μας ύπαρξης.

«B»: Οι εξεγερμένοι παγκοσμίως κάνουν χρήση και του διαδικτύου ολοένα και περισσότερο. Αυτό το μέσο ενημέρωσης, επικοινωνίας, οργάνωσης, είναι τελικά απελευθερωτικό;

V : Το διαδίκτυο είναι απλώς ένα εργαλείο. Όλα εξαρτώνται από τον τρόπο χρήσης του. Είναι βέβαιο πως ο συναγερμός που μετέδωσαν οι ζαπατίστας στην αρχή του κινήματός τους προκάλεσε ένα διεθνές κίνημα που τους διέσωσε από τη σφαγή που τους ετοίμαζε το μεξικανικό κράτος. Είδαμε επίσης ότι και οι τοπικοί αγώνες μπορούν με το μέσο αυτό να προκαλέσουν την αλληλεγγύη παντού στον κόσμο.

«B»: Το 2010, στην Ελλάδα, διατυπώσατε τη θέση ότι «Το Κράτος δεν είναι πια τίποτα, ας γίνουμε τα πάντα». Τρία χρόνια αργότερα, θεωρείτε ότι έχουμε πλησιάσει τον στόχο;

V: Από το 2010 που εξέδωσα αυτή την μπροσούρα, το Κράτος συνέχισε να αποδεικνύει ότι ότι δεν εκπροσωπεί πια τους πολίτες, αλλά βρίσκεται στην υπηρεσία των πολυεθνικών, οι οποίες λεηλατούν τις χώρες και καταστρέφουν τις ζωές των πολιτών. Δεν είναι δυνατός ο διάλογος με τη βαρβαρότητα. Έχουμε κάθε δικαίωμα να πάρουμε πίσω τα αγαθά που μας έκλεψαν και να βάλουμε τις βάσεις για ανθρώπινες κοινότητες, αρνούμενοι μέσω της πολιτικής ανυπακοής να πειθαρχήσουμε στις επιταγές του Κράτους. Ας μην ξεχνούμε ότι μια οικονομία του δώρου είναι ο καλύτερος τρόπος να καταστρέψουμε το εμπορευματικό σύστημα και τον ολοκληρωτισμό του. Δεν ξέρω αν οι πιθανότητές επιτυχίας μας είναι καλύτερες σήμερα, γνωρίζω όμως ότι, μπροστά στην καταστροφή και το κοινωνικό χάος που διευρύνονται, δεν υπάρχει άλλη λύση από την αυτοδιαχείριση, όχι μόνο των μέσων παραγωγής και κατανάλωσης αλλά ταυτόχρονα της ζωής που ανήκει στον καθένα και που κανείς δεν έχει το δικαίωμα να καταπιέζει.

«B»: Την περίοδο αυτή εκτυλίσσονται εξεγέρσεις παντού στον κόσμο, στην Τουρκία, τη Βραζιλία, τη Βουλγαρία κλπ.

Μοιράζονται άραγε κάτι, υπάρχει μήπως ένα κοινό νήμα που τις ενώνει;

V: Υπάρχει ένα νήμα που ενώνει όλες αυτές τις εξεγέρσεις, είναι η λέξη ελευθερία που ξαναβρίσκει την ουσία της, το δικαίωμα στη ζωή χωρίς εκμετάλλευση. Μας έκαναν να πιστέψουμε ότι ελευθερία είναι εκείνη του εμπορίου, η ελευθερία της εκμετάλλευσης, η ελευθερία να σκοτώνεις και να κακομεταχειρίζεσαι. Μία είναι όμως η ελευθερία, η ελευθερία να ζεις με βάση τις επιθυμίες σου, η ελευθερία να αγαπάς τη ζωή και να μάχεσαι ενάντια σε έναν κόσμο που μας μαθαίνει το μίσος.

«Β»: Τη στιγμή αυτή έχουμε σχεδόν ενάμιση εκατομμύριο ανέργους στην Ελλάδα. Είναι μήπως η κατάλληλη στιγμή να διεκδικήσουμε το δικαίωμα στην τεμπελιά;

V: Η εργασία υπήρξε πάντοτε μια μορφή αλλοτρίωσης, ένας τρόπος να χάνεις τη ζωή επιβιώνοντας σε έναν κόσμο αρπακτικών. Η εργασία είναι ένα μαρτύριο και το να μην έχεις εργασία (να είσαι άνεργος) είναι κι αυτό ένα μαρτύριο. Κι ωστόσο, υπάρχει στον καθένα μια δημιουργικότητα, μια εφευρετικότητα, μια πρωτοτυπία, μια τέχνη που περιμένει να εκφραστεί. Τη δημιουργικότητα αυτή τη βλέπουμε να εκφράζεται παντού στην αντίσταση ενάντια στις κατασταλτικές δυνάμεις του Κράτους, όπως στην Τουρκία, την Τυνησία κλπ. Και πέρα από την αντίσταση, αυτή η ικανότητα να δημιουργούμε το νέο είναι που θα βάλει τα θεμέλια μιας αλληλέγγυας κοινωνίας.

«Β»: Αν έπρεπε να επιλέξεις μόνο μια φράση για να απευθυνθείς στα «παιδιά του κόσμου που έρχεται», τί θα τους έλεγες;

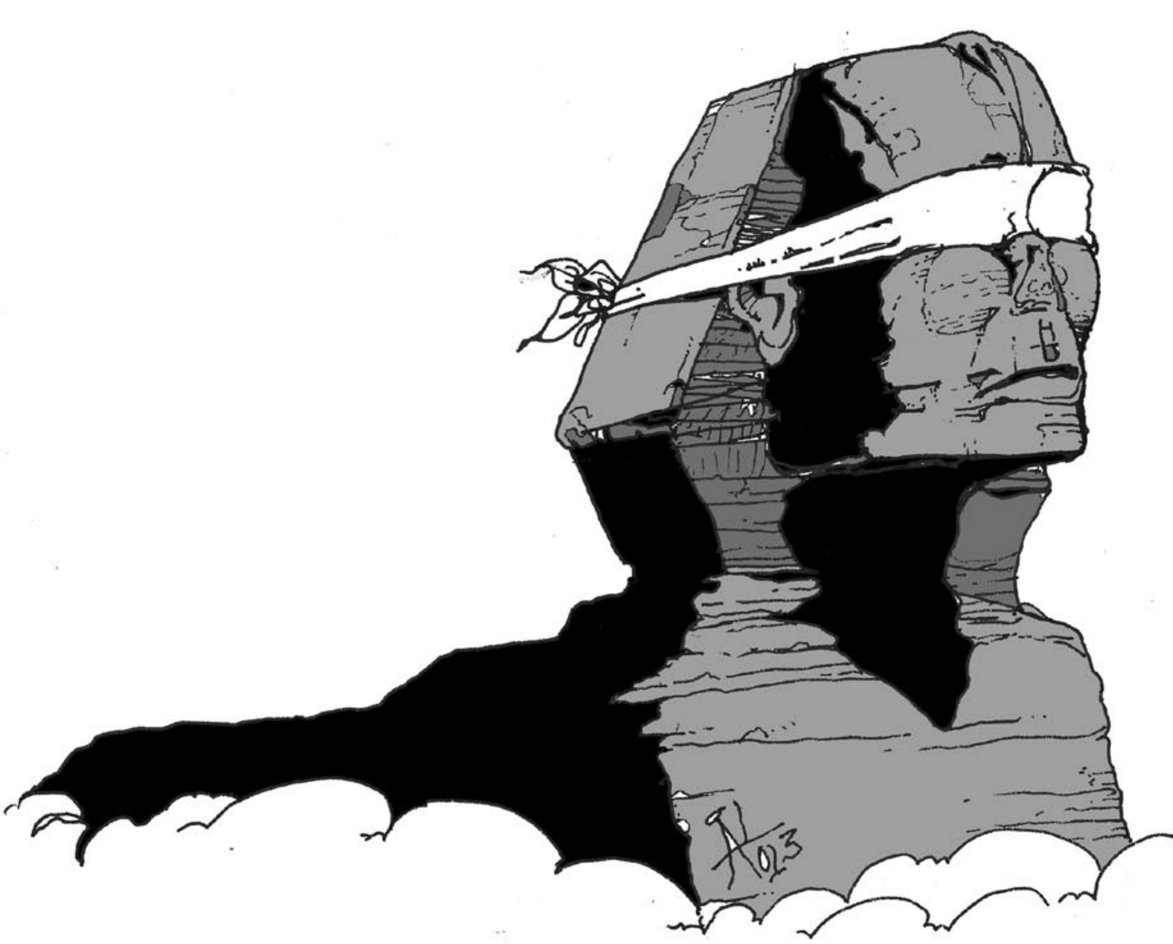
V: Γραμμή δεν πρέπει να δίνουμε ποτέ, πρέπει αντιθέτως να δείχνουμε εμπιστοσύνη στο ξύπνημα των συνειδήσεων. Τη στιγμή που η ζωή παντού καταπιέζεται, εκφυλίζεται, φτωχαίνει, θα εκπλαγώ ιδιαίτερα, αν δεν ξεπεταχτεί άξαφνα παντού για να επιστρέψει στον κόσμο τη γονιμότητά του.

Για τη συνέντευξη, Ελένη Μαρούγκα και Σωτήρης Σιαμανδούρας

Ένας αραβικός χειμώνας των κινημάτων;

Αλέξανδρος Σχισμένος

Στα μέσα του Αυγούστου ο πρώην δικτάτορας της Αιγύπτου Χόσνι Μουμπάρακ αθωώθηκε από τις κατηγορίες για διαφθορά και βγήκε από το κελί του για να τεθεί σε κατ'οίκον περιορισμό.
Τι συμβαίνει στην Αίγυπτο της εμβληματικής πλατείας Ταχρίρ;
Τα γεγονότα είναι γνωστά. Μαζικές διαδηλώσεις και ένα κίνημα εκατομμυρίων ανέτρεψαν τον Μουμπάρακ. Ακολούθησε ένα «πείραμα δημοκρατίας» σε τέσσερις διαδοχικές εκλογές που κατέληξαν σε ισάριθμους θριάμβους της Μουσουλμανικής Αδελφότητας, που ήταν παντελώς απούσα από την εξέγερση. Ο εκλεκτός τους, Μοχάμεντ Μορσί προσπάθησε να επιβάλλει τον ισλαμικό νόμο και κυβέρνησε σαν εκλεγμένος δικτάτορας, μέχρι που ένα κίνημα εκατομμυρίων με μαζικές διαδηλώσεις ξέσπασε τον Ιούνιο. Ο στρατός, που ήταν απών από τις προηγούμενες εξεγέρσεις, κρατώντας στάση επιφυλακής, ανέτρεψε τον Μόρσι στο όνομα του λαϊκού κινήματος. Άρχισε μαζικές εκκαθαρίσεις των ισλαμιστών, οι οποίοι απάντησαν με ένα κίνημα εκατομμυρίων, που βάφεται στο αίμα σε ανέλπιδες συγκρούσεις με τα τεθωρακισμένα. Ο στρατηγός ελ-Σισί προβλέπεται να είναι ο επόμενος πρόεδρος – δικτάτωρ.
Και παγκοσμίως, όσοι έκαναν την Ταχρίρ σύμβολο των εξεγέρσεων και είδαν στην Αραβική Άνοιξη μία νέα ελπίδα, αναρωτιούνται : Πού είναι αυτά τα εκατομμύρια που ζητούσαν μια ελεύθερη κοινωνία; Πού βρίσκονται αυτοί σε μία σύγκρουση μεταξύ της θεοκρατίας και της στρατοκρατίας; Τι ήταν τελικά η Ταχρίρ των πρώτων μηνών του 2012[1]; Και εν τέλει, μήπως αυτή είναι η κοινή μοίρα των κινημάτων; Να καταλήγουν σε αιματοβαμμένους εμφυλίους;
Δυστυχώς, για ακόμη μια φορά φαίνεται πως και η αιγυπτιακή εξέγερση εξαρχής μπήκε κάτω από το παραμορφωτικό κάτοπτρο μίας νέας μεταφυσικής της επανάστασης. Την μεταφυσική των κινημάτων.
Μεταφυσική που συνίσταται στην απογύμνωση των κινημάτων από το κοινωνικοϊστορικό τους πεδίο, προκειμένου να φανεί ξεκάθαρη η κοινή τους υπόσταση, να δεθούν οι ιστορικοί τους κόμβοι σε ένα ορθολογικό νήμα που να συνδέει σημασιακά την Βραζιλία με την Αίγυπτο, την Τυνησία με την Σουηδία και την Κωνσταντινούπολη με την Αθήνα. Το συνυπόστατό τους δεν μπορούσε παρά να σημαίνει ένα μοναδικό νόημα, το νόημα της αυτονομίας και της απελευθέρωσης, άσχετο από τις ιδιαίτερες μορφές που κάθε εξέγερση πήρε. Κι έτσι, όλα τα στοιχεία που απηχούν τις διαφορετικές φαντασιακές και σημασιακές θεσμίσεις των εκάστοτε κοινωνιών χάθηκαν στο φόντο, σαν δευτερεύουσες ποιότητες πίσω από τη λάμψη της πρωταρχικής ποιότητας της εξέγερσης καθ' εαυτής. Το αραβικό αίνιγμα ταυτίστηκε με την δυτική αποσάρθρωση με συνέπεια η κατεξοχήν αποτυχία των εξεγέρσεων στην Μέση Ανατολή να συσκοτίσει τις ελπίδες που εμφορούν τα καθ' ημάς κινήματα και η εικόνα του αιματοβαμμένου Καΐρου να προβληθεί στο μέλλον μας.
Όπως κάθε μεταφυσική, έτσι και η μεταφυσική των κινημάτων, απλοϊκή με τη σειρά της, αποτελεί μία λανθασμένη επίκληση. Μία επίκληση στην κοινή *υπόσταση* και *ουσία* όλων των ανθρώπινων κοινωνιών, η οποία καταλήγει απαραίτητη προϋπόθεση μίας κοινής απελευθέρωσης. Στη μηχανική των θεσμών και την μικροφυσική της εξουσίας, διπλά αφαιρετικές θεωρήσεις επί χάρτου, το πραξικόπημα του στρατού στην Αίγυπτο φαντάζει μία ακόμη πανουργία του λόγου, μία παγίδα των αόρατων εξουσιαστικών φαντασμάτων που καραδοκούν κάθε θέσμιση, μία αποτυχία των κινημάτων που μεταφράζεται με όρους δυναμικής των θεσμών. Και αδυνατούν οι μηχανικές αυτές να εξηγήσουν, το πιο απλό πράγμα, πώς δηλαδή αναδύθηκε η πολιτική εξουσία των μουσουλμάνων πάνω σε ένα κοσμικό και μη θρησκευτικό κίνημα. Γιατί αυτή η πολιτική εξουσία είναι το επίμαχο. Αν ο στρατός και οι 'κοσμικοί' κέρδιζαν τις εκλογές, τώρα ίσως το Κάιρο να ήταν ακόμη τουριστικός προορισμός.
Το ερώτημα είναι άλυτο μονάχα για όποιον ταυτίζει την Αιγυπτιακή κοινωνία με το κίνημα ενάντια στο Μουμπάρακ. Δεν υπάρχει καν ερώτημα για όποιον θυμάται πως η Αίγυπτος υπήρξε εξαρχής το κόσμημα του Ισλάμ, από τον 7^{ο} μ.Χ. αιώνα, ότι ο Νάσερ τη δεκαετία του '50 κατέστησε το στρατό σπονδυλική στήλη του Κράτους ενάντια στην επιρροή των μουσουλμάνων, ότι ο καπιταλισμός στην χώρα αυτή επικυριαρχεί σαν οικονομική δομή πάνω σε μία κοινότητα με μεσαιωνικές, προκαπιταλιστικές κοινωνικές σχέσεις. Είναι μία κοινωνία όπου ο Θεός παραμένει πολιτική δύναμη και κυρίαρχη συνεκτική σημασία, όπως οι κοινωνίες του μουσουλμανικού κόσμου, όπως φανερώνει και η Τουρκία, το πλέον κοσμικό κράτος του Ισλάμ.

Κι αν δούμε πιο προσεκτικά, θα καταλάβουμε πως με τις εξεγέρσεις του Αραβικού κόσμου μας συνδέουν τα αρνητικά συνθήματα, η αντίσταση σε μία δικτατορική εξουσία, όμως τα προτάγματα και οι δυνατότητές μας βρίσκονται σε όμορους, αλλά διαφορετικούς σημασιακούς τόπους. Το κίνημα στην Αίγυπτο δεν έθεσε το ζήτημα μίας ρητής αυτοθέσμισης ούτε καν θεωρητικά, γιατί το ζήτημα αυτό δεν έχει κυοφορηθεί ούτε σαν πρόταγμα ούτε σαν σημασία στο φαντασιακό πλέγμα που ονομάζουμε Αίγυπτος. Οι μοναδικοί πολιτικοί οργανισμοί που όρμησαν να καταλάβουν το κενό εξουσίας ήταν οι μονολιθικές δομές του Στρατού και του Ισλάμ γιατί αυτοί είναι οι μοναδικοί συνεκτικοί φαντασιακοί πυρήνες κυριαρχίας στην χώρα. Γιατί είναι μάλιστα ισοδύναμοι σαν πόλοι ενός κλειστού εξουσιαστικού διπόλου, ο ένας παραπέμπει στον άλλο, το Ισλάμ *είναι* στρατός και ο στρατός *γίνεται* θρησκεία. Ο λαός δεν νοείται ως πόλος εξουσίας, γιατί δεν υπάρχει η δυτική θεμελίωση της εξουσίας στο λαό. Στην Αίγυπτο η εξουσία πηγάζει από το Θεό ή την Ισχύ. Και εκεί επιστρέφει. Η εμμενής ετερονομία της ισλαμικής κοσμοθεώρησης τρέφει την καπιταλιστική ετερονομία και την νοηματοδοτεί μεταφυσικά και απλοϊκά.

Το κίνημα λοιπόν της Ταχρίρ δεν απέτυχε. Έφτασε στα όριά του, πέραν των οποίων μία πραγματική επανάσταση ήταν αναγκαία. Μία απόφαση να *αναληφθεί* μία ρητή επαναθέσμιση με όρους συλλογικής και αυτόνομης δραστηριότητας του μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας. Μία επανάσταση τύπου Γαλλικής που θα σάρωνε ένα οικοδόμημα αιώνων, θέτοντας ρητά και εκ νέου το ζήτημα των θεσμών και της εξουσίας. Ένας θάνατος του Θεού. Αντ' αυτού η αιγυπτιακή κοινωνία αποσύρθηκε πίσω από μία θεολογία της 'δημοκρατίας' που καταλήγει σε μία δικτατορία της θεολογίας.

Το κίνημα της Ταχρίρ όμως φανέρωσε και κάτι άλλο. Φανέρωσε πως οι πλέον μονολιθικές κοινωνίες πλέον ραγίζουν, πως οι κλειστές κοινότητες γκρεμίζουν τα τείχη τους, πως οι σημασίες της ελευθερίας διαπερνούν τα πλέον στεγανά φαντασιακά σύνολα και διαποτίζουν τις εξεγέρσεις. Ας μην υποτιμούμε το ίντερνετ και την παγκόσμια εξάπλωση της πληροφορίας. Πράγματι, η ίδια η δυνατότητα ανάδυσης ενός τέτοιου κινήματος είναι καινοφανής και μας αφορά άμεσα. Πράγματι, ένα κοινό νόημα συνδέει τα παγκόσμια κινήματα. Είναι όμως καταρχάς αρνητικό, η άρνηση της κατεστημένης εξουσίας.

Το ζήτημα είναι να βρεθεί η θετική όψη, η θέσμιση μίας νέας, αυτεξουσίας της κοινωνίας, μίας θετικής *κατάργησης* του κράτους μέσα από αμεσοδημοκρατικές κοινότητες. Εδώ τίθεται το ζήτημα των θεσμών, όχι απλώς ως *αυτοθεσμών*, αλλά ως θεσμών αυτονομίας, με περιεχόμενο αυτονομίας, ως πολιτικές εκφράσεις του αυτεξούσιου και της ελευθερίας κάθε ανθρώπου. Η μορφή των θεσμών αυτών και η διαρκής τους επαναθέσμιση είναι μία δημιουργική διαδικασία που δεν αποκρυσταλλώνεται παρά μόνο στην πραγματικότητα.

Κι όμως, το κοινωνικοϊστορικό πεδίο όπου αυτή η δημιουργία μπορεί να λάβει μέρος φαίνεται να είναι η Δύση της ψευδούς ευμάρειας και όχι η Ανατολή που ανακαλύπτει την παρρησία. Αν υπάρχει παγκόσμιο νήμα των εξεγέρσεων οφείλουμε να το ξαναπιάσουμε εκεί που κόπηκε στην πλατεία Ταχρίρ.

(Footnotes)

[1] Ο αρθρογράφος του Z-net Richard Falk γράφει πως η Ταχρίρ δεν ήταν επανάσταση, αλλά κατά ένα μέρος μία ρητή πρόθεση εκδίωξης του Μουμπάρακ, κατά ένα μέρος μία φαντασίωση και κατά ένα μέρος ένα παραληρηματικό πείραμα (http://www.zcommunications.org/egypt-polarisation-and-genocide-by-richard-falk.html), ενώ στα καθ' ημάς, συμπεράσματα βγαίνουν σχετικά με τις δυνατότητες των κινημάτων ανατροπής, τα οποία αποδεικνύονται πλέον ατελή σαν φορείς μιας ελεύθερης κοινωνίας.

Το Ιράν και όχι η Συρία είναι ο Πραγματικός Στόχος της Δύσης

του **Robert Fisk**

Πριν ξεκινήσει ο πιο χαζός πόλεμος της Δύσης στην ιστορία του σύγχρονου κόσμου - αναφέρομαι, φυσικά, στην επίθεση κατά της Συρίας που όλοι πρέπει πάλι να καταπιούμε - θα μπορούσαμε χωρίς φόβο να πούμε ότι οι πύραυλοι Cruise, που με βεβαιότητα αναμένεται να σκουπίσουν μια από τις αρχαιότερες πόλεις της ανθρωπότητας, δεν έχουν απολύτως τίποτα να κάνουν με τη Συρία.

Στόχος τους είναι να βλάψουν το Ιράν. Σκοπός τους είναι να χτυπήσουν την Ισλαμική Δημοκρατία, τώρα που έχει έναν νέο και ζωτικότερο πρόεδρο, σε αντίθεση με τον "τελειωμένο" Μαχμούντ Αχμαντινετζάντ, και τώρα ακριβώς που θα μπορούσε να είναι λίγο πιο σταθερή. Το Ιράν είναι εχθρός του Ισραήλ. Το Ιράν είναι ως εκ τούτου, φυσικά, εχθρός της Αμερικής. Γι' αυτό, πυροδοτήστε τους πυραύλους κατά του μοναδικού Αραβικού συμμάχου του Ιράν.

Δεν υπάρχει τίποτα ευχάριστο σε σχέση με το καθεστώς της Δαμασκού. Ούτε αυτά τα σχόλια έχουν σκοπό να αφήσουν το καθεστώς αυτό εκτός κριτικής αναφορικά με τις μαζικές χρήσεις χημικών όπλων. Αλλά είμαι αρκετά μεγάλος για να θυμάμαι ότι, όταν το Ιράκ - τότε σύμμαχος της Αμερικής – είχε χρησιμοποιήσει χημικά όπλα κατά των Κούρδων της Hallabjah το 1988, δεν είχαμε επίθεση στη Βαγδάτη. Πράγματι, αυτή η επίθεση έπρεπε να περιμένει μέχρι το 2003, όταν ο Σαντάμ δεν είχε πλέον κανένα χημικό όπλο ή οποιοδήποτε από τα άλλα μη συμβατικά όπλα, τα οποία μας ξυπνούσαν εφιάλτες.

καταθέσει δημόσια το 1988 πως δήθεν το Ιράν ήταν υπεύθυνο για τις επιθέσεις με χημικά όπλα στη Hallabjah, ένα προφανές ψέμα που στρεφόταν κατά του εχθρού της Αμερικής, τον οποίο ο Σαντάμ πολεμούσε για λογαριασμό μας. Και χιλιάδες, όχι εκατοντάδες, πέθαναν από τις επιθέσεις της Hallabjah. Αλλά τι να λέμε τώρα. Διαφορετικοί καιροί, διαφορετικά κριτήρια και χειρισμοί.

Και υποθέτω ότι αξίζει να σημειωθεί πως, όταν το Ισραήλ σκότωσε πάνω από 17.000 άνδρες, γυναίκες και παιδιά στο Λίβανο το 1982, σε μια εισβολή που υποτίθεται ότι προκλήθηκε από την απόπειρα δολοφονίας του Ισραηλινού πρεσβευτή στο Λονδίνο από την PLO, τότε ήταν ο Abu Nidal, σύντροφος του Σαντάμ, που οργάνωσε τον φόνο , και όχι η PLO, αλλά αυτό δεν έχει σημασία τώρα. Άλλωστε, τότε η Αμερική απλώς κάλεσε και τις δύο πλευρές να επιδείξουν "αυτοσυγκράτηση". Και όταν, λίγους μήνες πριν από την εισβολή, ο Χάφεζ αλ Άσαντ, πατέρας του Μπασάρ, έστειλε τον αδελφό του μέχρι τη Hama να εξαφανίσει χιλιάδες αντάρτες της Μουσουλμανικής Αδελφότητας, κανείς δεν μουρμούρισε μια λέξη καταδίκης. Οι "Κανόνες της Hama" είναι ο χαρακτηρισμός που ο παλιός μου σύντροφος Tom Friedman απέδωσε σε αυτό το λουτρό αίματος.

Τέλος πάντων, υπάρχει μια διαφορετική Μουσουλμανική Αδελφότητα αυτές τις μέρες και ο Ομπάμα δε μπορούσε καν να συγκροτήσει τον εαυτό του να πει ένα "μπου", όταν ο εκλεγμένος πρόεδρός τους καθαιρέθηκε. Αλλά για περιμένετε. Δεν ήταν το Ιράκ – τον καιρό που ήταν σύμμαχος "μας" κατά του Ιράν – που χρησιμοποίησε χημικά όπλα κατά του Ιρανικού στρατού; Πράγματι, το έκανε. Είδα τους θλιβερά τραυματισμένους από αυτή την αποκρουστική επίθεση από τους αξιωματικούς του Σαντάμ και των ΗΠΑ, και, στη συνέχεια, περιηγήθηκα το πεδίο της μάχης και έστειλα ρεπορτάζ πίσω στην Ουάσινγκτον - και δεν μας ένοιαξε δεκάρα γανωτή γι' αυτό. Χιλιάδες Ιρανών στρατιωτών στον πόλεμο του 1980-1988 είχαν δηλητηριαστεί μέχρι θανάτου από το άθλιο αυτό χημικό όπλο.

Ταξίδεψα πίσω στην Τεχεράνη με ένα νυχτερινό τρένο, όπου βρίσκονταν τραυματίες στρατιώτες, και στην κυριολεξία μύρισα αυτό το πράγμα, ανοίγοντας τα παράθυρα των διαδρόμων για να απελευθερωθεί η δυσωδία του χημικού αερίου. Οι νεαροί άνδρες είχαν κυριολεκτικά πληγές επάνω στις πληγές. Είχαν φρικτές πληγές, πάνω στις οποίες επέπλεαν ακόμα πιο επώδυνες πληγές, που ήταν κοντά στο σημείο του απερίγραπτου. Ωστόσο, όταν οι στρατιώτες στάλθηκαν σε νοσοκομεία της Δύσης για θεραπεία, εμείς απλώς τους ονομάσαμε τραυματίες, παρ' όλο που υπήρχαν στοιχεία του ΟΗΕ απείρως πιο πειστικά από τα σημερινά για τα θύματα του φυσικού αερίου από τη Δαμασκό.

Για το Θεό λοιπόν τι κάνουμε; Αφού αμέτρητες χιλιάδες έχουν χάσει τη ζωή τους στην τρομερή τραγωδία της Συρίας, ξαφνικά, τώρα, μετά από μήνες και χρόνια αναβολών, γιατί αναστατωνόμαστε για μερικές εκατοντάδες θανάτους. Άθλιο.

Ασυνείδητο. Πράγματι. Αλλά θα έπρεπε να είχαμε τραπεί σε δράση κατά της αιματοχυσίας ήδη από το 2011. Έστω από το 2012. Αλλά γιατί τώρα;

Υποψιάζομαι ότι ξέρω το λόγο. Νομίζω ότι ο αδίστακτος στρατός του Μπασάρ αλ Άσαντ μάλλον είναι κοντά στο να καταφέρει νίκη εναντίον των ανταρτών, τους οποίους κρυφά εξοπλίζουμε. Με τη βοήθεια της συμμάχου του και συμμάχου του Ιράν στο Λίβανο, της Λιβανέζικης Χεζμπολάχ, το καθεστώς της Δαμασκού έσπασε το μέτωπο των ανταρτών στο Quşayr και μπορεί να είναι κοντά στο να κάνει το ίδιο στα βόρεια της Χομς. Το Ιράν εμπλέκεται όλο και πιο βαθιά στην προστασία της Συριακής κυβέρνησης. Έτσι, μια νίκη για τον Μπασάρ είναι μια νίκη για το Ιράν. Και οι Ιρανικές νίκες δεν μπορούν να γίνονται ανεκτές από τη Δύση.

Και μιας και συζητάμε για πολέμους, τι συνέβη σε αυτές τις υπέροχες διαπραγματεύσεις Ισραηλινών – Παλαιστινίων, για τις οποίες επαιρόταν ο Τζον Κέρι; Ενώ εκφράζουμε την αγωνία μας για τις ειδεχθείς χημικές επιθέσεις στη Συρία, η γη της Παλαιστίνης συνεχίζει να αφομοιώνεται. Η λικουντιστική πολιτική του Ισραήλ να διαπραγματεύεται την ειρήνη, μέχρι να μην υπάρχει αριστερά στην Παλαιστίνη, συνεχίζεται με γοργούς ρυθμούς, φέρνοντας πιο κοντά τον εφιάλτη του βασιλιά Αμπντάλα της Ιορδανίας (ένα πολύ πιο ισχυρό «όπλο μαζικής καταστροφής» από αυτά που ονειρευτήκαμε το 2003) : ότι "Παλαιστίνη" θα γίνει στην Ιορδανία, όχι στην Παλαιστίνη.

Αλλά αν θέλουμε να πιστεύουμε την ανοησία, που εκπέμπεται από την Ουάσιγκτον, το Λονδίνο, το Παρίσι και τον υπόλοιπο "πολιτισμένο" κόσμο, είναι μόνο θέμα χρόνου πριν το ταχύ και εκδικητικό σπαθί μας τσακίσει σε κομμάτια τους Σύριους. Το να παρατηρούμε την ηγεσία του υπόλοιπου Αραβικού κόσμου να χειροκροτεί την καταστροφή αυτή είναι ίσως η πιο οδυνηρή ιστορική εμπειρία που έχει αντέξει η Μέση Ανατολή. Και η πιο επαίσχυντη. Εκτός από το γεγονός ότι θα επιτεθούμε κατά σιιτών μουσουλμάνων και των συμμάχων τους, χειροκροτώντας έτσι τους σουνίτες μουσουλμάνους. Και από αυτή την πάστα φτιάχνονται οι εμφύλιοι πόλεμοι.

Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Z Magazine, Τεύχος 26 / 9, Σεπτέμβριος 2013. Η μετάφραση έγινε από τον Αντώνιο

Διαρροές NSA 2013: Θωρακίζοντας τον Λεβιάθαν

Αντώνης Μπρούμας

"Πιστεύω στην αρχή, που διακηρύχθηκε στη Νυρεμβέργη το 1945: "Τα άτομα έχουν διεθνή καθήκοντα, που υπερτερούν της υπακοής σε εθνικές υποχρεώσεις. Γι' αυτόν τον λόγο, οι πολίτες έχουν το καθήκον να παραβιάζουν εθνικούς νόμους με σκοπό να αποτρέψουν εγκλήματα κατά της ειρήνης και της ανθρωπότητας από το να λάβουν χώρα".

Edward Snowden, 12 Ιουλίου 2013.

Με μία σειρά ρεπορτάζ τους από τις 6 Ιουνίου 2013 και έπειτα οι εφημερίδες Guardian και Washington Post αποκάλυψαν ότι η Εθνική Υπηρεσία Ασφαλείας των ΗΠΑ (NSA) επιτηρεί με υπερσύγχρονες τεχνολογίες τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες άνω του ενός δις ανθρώπων σε όλο τον κόσμο. Συγκεκριμένα, το κράτος των ΗΠΑ, με τη νομότυπη κάλυψη της αντιτρομοκρατικής νομοθεσίας, που ψηφίστηκε μετά τις επιθέσεις της 9/11 (Patriot Act, Foreign Intelligence Surveillance Act), και με έναν μηχανισμό κατ' επίφαση κρατικοδικαιικών δικλείδων ασφαλείας, που περιλαμβάνει ακόμη και εξ απορρήτων δικαστήρια, όπως το FISA Court, συνεργάζεται με τις μεγαλύτερες εταιρείες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (Verizon κτλ) και παροχής περιεχομένου (Facebook, Google κτλ), προκειμένου να αποκτά πρόσβαση είτε εκ των υστέρων είτε σε πραγματικό χρόνο στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (τηλεφωνία / διαδίκτυο) του ενός πέμπτου του πληθυσμού της γης. Τα ρεπορτάζ στηρίχθηκαν σε διαρροή 15.000 – 20.000 απορρήτων επίσημων εγγράφων της NSA, που δόθηκαν στον δημοσιογράφο του Guardian Glenn Greenwald, αρχικά ανωνύμως, από τον Edward Snowden, υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής.

Η αντίδραση του κράτους των ΗΠΑ υπήρξε δριμεία. Ήδη, κατά τις πρώτες ημέρες των αποκαλύψεων ο πρόεδρος Ομπάμα εξαναγκάστηκε να προβεί σε δηλώσεις καθησυχασμού της παγκόσμιας κοινής γνώμης, δηλώνοντας πως "κανείς" δεν ακούει τις επικοινωνίες των πολιτών, για να διαψευστεί βεβαίως οικτρά από τα ατράνταχτα στοιχεία των αλλεπάλληλων ρεπορτάζ. Μετά την αυτο – αποκάλυψη του Edward Snowden ως πηγής της διαρροής με δημόσια διαθέσιμο βίντεο, όπου εξηγούσε τους πολιτικούς λόγους της κίνησής του, ο γιγάντιος κατασταλτικός μηχανισμός των ΗΠΑ, υποβοηθούμενος από τις μυστικές υπηρεσίες και τις αστυνομίες πολλών άλλων κρατών, έστρεψε το βάρος του σε αυτόν. Αφού του απαγγέλθηκαν κατηγορίες για εσχάτη προδοσία και άλλα αδικήματα, ο φυγάς Snowden αποκλείστηκε στη διεθνή ζώνη του αεροδρομίου της Μόσχας για πολλές εβδομάδες, μέχρι να του δοθεί προσωρινό άσυλο υπό το βάρος της παγκόσμιας αλληλεγγύης στο πρόσωπό του. Είχε προηγηθεί αναγκαστική προσγείωση από μαχητικά αεροσκάφη του πρωθυπουργικού αεροπλάνου του Έβο Μοράλες στην Αυστρία και έλεγχος αυτού, αφού Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία είχαν αρνηθεί την διέλευσή του από τον εναέριο χώρο τους, κατόπιν υποδείξεων των ΗΠΑ ότι σε αυτό ενδέχεται να μεταφέρεται ο Snowden. Ο στρατός των ΗΠΑ μπλόκαρε την πρόσβαση προς τον ιστότοπο του Guardian στο προσωπικό του και, κυρίως, στους υπηρετούντες σε Αφγανιστάν, Μέση Ανατολή και Νοτιοανατολική Ασία.

Στη συνέχεια, ο πάροχος υπηρεσιών ηλεκτρονικής αλληλογραφίας Lavabit, τον οποίο σύμφωνα με πληροφορίες είχε χρησιμοποιήσει ο Snowden για την εκτέλεση της διαρροής, εξωθήθηκε ατύπως σε παύση εργασιών μετά από δέκα χρόνια λειτουργίας. Και μέσα στον Αύγουστο το κράτος των ΗΠΑ έδειξε το σκληρότερο κατασταλτικό του πρόσωπο απέναντι στον επίσης ήρωα των διαρροών του wikileaks Bradley Manning, καταδικάζοντάς

τον σε 35 χρόνια φυλάκισης.
Όλα δείχνουν ακόμη και στους πλέον δύσπιστους ότι έχουμε απέναντί μας τον μεγαλύτερο στην ιστορία μηχανισμό επιτήρησης, που υλοποιήθηκε ποτέ. Από τους χειρισμούς της κρίσης αλλά και τις χλιαρότατες έως ανύπαρκτες αντιδράσεις όσων κρατών αποδείχθηκε ότι οι πολίτες τους επιτηρούνται προκύπτει πως βρισκόμαστε απέναντι σε μία σχέση είτε συνεργασίας είτε ανοχής μεταξύ των ΗΠΑ και των ισχυρότερων λοιπών κρατών του πλανήτη για την διατήρηση και συγκάλυψη του μηχανισμού αυτού. Η δε συνέργεια με την NSA των πολυεθνικών εταιρειών τηλεπικοινωνιών, που αποτελούν τη ραχοκοκκαλιά του διαδικτύου, και των μεγαλύτερων παρόχων διαδικτυακών υπηρεσιών και περιεχομένου δείχνουν πως όποια προσωπικά μας δεδομένα και ηλεκτρονικές επικοινωνίες εκχωρούμε σε ιδιώτες, να θεωρούμε δεδομένο πως ενδέχεται να σκανάρονται και από τις Αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες. Όπως εξελίσσεται η παγκόσμια επιτήρηση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η προσφιλής στους φιλήσυχους πολίτες φράση "καθαρός ουρανός αστραπές δε φοβάται" το μόνο που προσάπτει για όποιον την εκφέρει είναι απουσία σκέψης, ένδειξη φόβου και συνειδητή αποποίηση ευθυνών αναφορικά με μία ανθρωπότητα που οδεύει με ταχύτητα προς τον παγκόσμιο μεγάλο αδελφό.

Συνήθως ως υπόστρωμα σχέσεων κυριαρχίας, η επιτήρηση ανθρώπου από άνθρωπο παρουσιάζεται ιστορικά ως αντικοινωνικό αποτέλεσμα της εμφάνισης ιεραρχικών και διαστρωματωμένων κοινωνιών. Σήμερα που υποτίθεται πως σύμφωνα με την κυρίαρχη άποψη έχουμε αφιχθεί στο τέλος της ιστορίας, σε έναν κόσμο ελευθερίας και δημοκρατίας, ανακαλύπτουμε διαρκώς την απίστευτη επίταση της επιτήρησης των ανθρώπων από τα κράτη και τα ισχυρά ιδιωτικά συμφέροντα είτε στην εργασία τους και στην κίνησή τους στον δημόσιο χώρο είτε σε κάθε επικοινωνία τους. Η καθολίκευση της επιτήρησης και η γιγάντωση των αντίστοιχων κρατικών δομών και υποδομών δεν κατανοούνται ως φαινόμενο μόνο με την παραπομπή στη ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη. Η ανάπτυξη άλλωστε τέτοιων πανίσχυρων τεχνολογιών επιτήρησης δεν γίνεται αυτόματα αλλά επειδή υπάρχει τεράστια ζήτηση γι' αυτές. Το σπρώξιμό μας στα αόρατα δεσμά της ηλεκτρονικής επιτήρησης γίνεται επειδή ούτε το τέλος της ιστορίας έχει επέλθει ούτε είμαστε ελεύθεροι ή έχουμε δημοκρατία αλλά κατά βάση γιατί η θωράκιση των σύγχρονων καθεστώτων είναι αναγκαία για τον έλεγχο και την αποτροπή της κοινωνικής αντίστασης, οργάνωσης και εξέγερσης απέναντι στο πολλαπλασιαζόμενο βάρος της καταπίεσης και της κυριαρχίας. Απέναντι λοιπόν στα φαινόμενα των αυθαίρετων επιτηρήσεων, ιδιαίτερα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, είναι καθήκον μας να απαιτούμε την απρόσκοπτη επικοινωνία μας σε συνθήκες ιδιωτικότητας και, οργανώνοντας τις αντιστάσεις μας, να προασπίζουμε την ελευθερία μέσα και έξω από τον ψηφιακό κόσμο.

Η Ναόμι Κλάιν στο B-Fest

Μαριέττα Σιμεγιάτου

Η βραβευμένη Καναδή συγγραφέας και ακτιβίστρια Ναόμι Κλάιν1 ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα των διοργανωτών του B-Fest και ήρθε στην Αθήνα για να μας μιλήσει για σοκ: όχι όμως για τα σοκ που προκαλούνται εσκεμμένα από κυβερνήσεις και ομάδες συμφερόντων για τη χειραγώγηση της ψυχολογίας της μάζας και την επιβολή σχεδίων δράσης, αλλά για τα σοκ που ήρθε καιρός να προκαλέσουν οι ίδιοι οι άνθρωποι.

Μπροστά στους περίπου 3.500 παρευρισκομένους που άκουσαν με εξαιρετική προσήλωση την ομιλία της, η Ναόμι Κλάιν επέλεξε να μην επεκταθεί στον τρόπο που οι πολιτικές του σοκ επιβάλλονται στην Ελλάδα για να ευοδωθούν οικονομικά σχέδια με γνώμονα το βραχυπρόθεσμο κέρδος, αλλά να μας μιλήσει για λύσεις, καθώς όπως χαρακτηριστικά είπε, οι πολιτικές των διαμαρτυριών και της απόρριψης δεν αρκούν πια. Πρέπει να μάθουμε να διατυπώνουμε καλύτερα τις εναλλακτικές μας, να αρθρώνουμε τα 'ναι' μας.

Σε αυτή τη βάση, η συγγραφέας προτείνει επιστροφή σε ένα ζήτημα που έχει αποσιωπηθεί σκόπιμα την τελευταία δεκαετία προς όφελος της επιχειρηματικής κερδοσκοπίας: το θέμα της καταστροφής του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής. Ένα πρόβλημα συλλογικό που απαιτεί συλλογική δράση και μια πειστική επιχειρηματολογία ότι οι πραγματικές λύσεις στις κλιματική κρίση αποτελούν την καλύτερη ελπίδα μας για ένα δικαιότερο οικονομικό σύστημα που θα καλύπτει τα κενά των μεγάλων ανισοτήτων, θα ενισχύει τη δημόσια σφαίρα, θα παράγει αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας και θα θέτει ένα φρένο στην εξουσία των πολυεθνικών. Σε μια συγκυρία κατά την οποία η κοινωνία είναι βασισμένη στην αέναη ανάπτυξη και το κέρδος, ο κόσμος στρέφεται στην αριστερά για ριζοσπαστικές λύσεις και αξιόπιστες εναλλακτικές.

Από τις καθημερινές μάχες που δίνονται στις Σκουριές ενάντια στις ξένες εταιρείες εξόρυξης χρυσού και χαλκού, ως τη λειτουργία της ΒΙΟ.ΜΕ. από τους ίδιους τους εργαζομένους της και τα τοπικά εγχειρήματα αλληλέγγυας οικονομίας, ο σκοπός είναι ένας: η προσπάθεια ανοικοδόμησης αυτού που κατέστρεψε ο φιλελευθερισμός, η ανοικοδόμηση του συνδετικού ιστού της κοινωνίας, όπως επιχειρείται σήμερα από την αντιεξουσιαστική αριστερά. Μας μίλησε για μια οργανική πλατφόρμα που μπορεί να αναδυθεί εάν επιστρέψουν τα φυσικά όρια του πλανήτη στο επίκεντρο των συζητήσεων, η οποία μπορεί να δώσει τη λύση ταυτόχρονα και συνεκτικά, τόσο στο πρόβλημα της οικονομικής όσο και της οικολογικής κρίσης. Για να ανταποκριθούμε στην κλιματική πρόκληση χρειαζόμαστε μια ισχυρή, δημοκρατικά ελεγχόμενη δημόσια σφαίρα και συλλογικής ιδιοκτησίας έργα ανανεώσιμης ενέργειας σε βάση κοινοτήτων, ώστε να γίνει η ενέργεια οικονομικά προσιτή σε όλους. Όταν ξεσπούν οικολογικές καταστροφές λόγω της κλιματικής αλλαγής που έχει ήδη επέλθει και των επιβαρυμένων καιρικών συνθηκών, ο ισχυρός συνδετικός ιστός της κοινότητας θα αποδειχθεί ζωτικής σημασίας για την επιβίωσή μας. Τα ελλείμματα που έχουμε δημιουργήσει σε ζωτικά και περίπλοκα φυσικά συστήματα απαιτούν ένα νέου τύπου σχεδιασμό και βαθύτερη δημοκρατία.

Το Κίνημα Transition Towns που ξεκίνησε στο Totnes της Αγγλίας το 2006 αποτελεί ένα μόνο από τα παραδείγματα του τρόπου κατά τον οποίο μπορεί να πάρει σάρκα και οστά η άμεση, συμμετοχική δημοκρατία, με σημείο εκκίνησης την απαλλαγή από τα ορυκτά καύσιμα. Στις πόλεις και τα χωριά που έχουν πάρει αυτή την ευθύνη στα σοβαρά, η διαδικασία έχει αφήσει να διαφανούν σπάνια περιθώρια για άμεση δημοκρατία, με τους κατοίκους να συναντώνται σε δημαρχεία για να μοιραστούν τις ιδέες τους σχετικά με το πώς θα μπορούσαν να μειώσουν τις εκπομπές ρύπων και να ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους για τους δύσκολους καιρούς που έρχονται. Το παράδειγμα της ΒΙΟ.ΜΕ. μας δείχνει ότι είναι εφικτό να επαναπροσδιοριστούν στόχοι με βάση αξιακές αρχές, να προσαρμοστεί η επιχειρηματική δραστηριότητα ενός εργοστασίου και να παράγει όχι μόνο κέρδη αλλά και αξιοπρεπείς μισθούς και θέσεις εργασίας.

Αντίθετα στην αγαπημένη ρήση της Μάργκαρετ Θάτσερ ότι «δεν υπάρ-

χουν εναλλακτικές», η Ναόμι Κλάιν προτείνει ρεαλιστικές, ριζοσπαστικές λύσεις για την εξοικονόμηση των απαραίτητων πόρων που θα κάνει εφικτή τη μετάβαση προς μια πράσινη κοινωνία. Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής απαιτεί να παραβούμε όλους τους κανόνες του εγχειριδίου της ελεύθερης αγοράς και μάλιστα το συντομότερο δυνατό. Θα πρέπει να ανοικοδομήσουμε τη δημόσια σφαίρα, να ανατρέψουμε τις ιδιωτικοποιήσεις, να επαναφέρουμε το μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, να φορολογηθεί ο άνθρακας και η οικονομική κερδοσκοπία, να περικοπούν οι στρατιωτικές δαπάνες και να γίνει νέα κατανομή του πλούτου από το βορρά στο νότο. Επιπλέον, απαιτείται να επανατοπικοποιηθεί μεγάλο μέρος της παραγωγής, κυρίως τα τρόφιμα, να δοθεί ένα τέλος στο δόγμα της υπερκατανάλωσης και να επιβληθούν ρυθμίσεις και βαριά φορολογία στις εταιρείες ορυκτών καυσίμων, ίσως και να εθνικοποιηθούν ορισμένες, των οποίων τα εξωφρενικά κέρδη αποτελούν κλοπή από τη δημόσια σφαίρα. Όλα αυτά όμως είναι επιτακτική ανάγκη να συνοδευτούν παράλληλα από μια μαζική, ευρεία προσπάθεια να περιοριστεί η επιρροή των επιχειρήσεων στην πολιτική διαδικασία, πράγμα που σημαίνει τουλάχιστον εθνικά χρηματοδοτούμενες εκλογές και αφαίρεση του καθεστώτος των πολυεθνικών ως προσωπικοτήτων σύμφωνα με το δίκαιο. Ο ρόλος του εταιρικού τομέα θα πρέπει να συρρικνωθεί. Η επιλεκτική αποανάπτυξη προβάλλει ως τρίτος δρόμος απέναντι στο αδιέξοδο του καπιταλισμού: την επιλογή μεταξύ λιτότητας και ασφυξίας.

Ένα τέτοιο μετασχηματιστικό κίνημα ίσως δεν είναι τόσο δύσκολο να συμβεί όσο μας φαίνεται εκ πρώτης

όψεως. Μάλιστα, η δεξιά μάλλον παραδέχεται ότι η κλιματική αλλαγή καθιστά ουσιαστικά αναπόφευκτη μια επανάσταση από την αριστερά, για αυτό και ακριβώς αρνείται την πραγματικότητά της. Η αριστερά, η οποία προειδοποιεί εδώ και πολύ καιρό για τη σύγκρουση μεταξύ καπιταλισμού και κλίματος, έχει ευθύνη σήμερα να αρθρώσει αξιόπιστες εναλλακτικές που θα απαντούν στο υπαρξιακό πρόταγμα των ανθρώπων για μια καλύτερη ζωή, λιγότερο επιρρεπή στα σοκ και τις κρίσεις, βάσει ενός σχεδίου με διαφορετικές αξίες και στόχους από εκείνους που προτείνει ο καπιταλισμός και ο νεοφιλελευθερισμός. Εξάλλου, οι νοοτροπίες είναι ρευστές, αλλάζουν. Το καθήκον όλων μας είναι να πιστέψουμε ότι μια τέτοια διαφορετική κοσμοθεωρία θα αποτελέσει τη σωτηρία μας.

Προσγειωμένη και δυναμική, με πρακτικό και εφικτό όραμα να αλλάξει ο κόσμος, η Ναόμι Κλάιν παρά τον ισχυρό της λόγο και τις εξαίρετες επικοινωνιακές ικανότητες, είναι μια γυναίκα ευγενική και προσιτή που δεν φαίνεται να διακατέχεται από υπερβολική αυτοπεποίθηση. Αντίθετα, παραδέχεται ατοπήματά της και δεν διστάζει να δηλώσει την απογοήτευσή της για πράγματα που ακόμα την πληγώνουν. Ήταν μεγάλη μας χαρά να την υποδεχτούμε στην Αθήνα.

(Endnotes)

1 Η Ναόμι Κλάιν είναι βραβευμένη δημοσιογράφος, αρθρογράφος και συγγραφέας των διεθνών best seller No Logo και το Δόγμα του Σοκ που κυκλοφορούν την Ελλάδα από τις εκδόσεις Λιβάνη. Γράφει τακτικά για τις εφημερίδες The Nation και είναι χρονογράφος του περιοδικού Harper’s. Το επόμενο βιβλίο της αφορά την επαναστατική [Σημ.: (μετ)εξελικτική/ (r)evolutionary στα αγγλικά] δύναμη της κλιματικής αλλαγής.

Συνέντευξη τύπου της Ναόμι Κλάιν στο Νοσότρος

Μετάφραση: **Μαριέττα Σιμεγιάτο**υ

Ερώτηση: Χθες μας μιλήσατε σχετικά με τον τοπικό κοινωνικό ιστό που καταστρέφεται με πρόσχημα την κρίση. Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί αυτό;

Υπάρχουν πολλές λύσεις. Τα οικονομικά μοντέλα που καθοδηγούνται από το βραχυπρόθεσμο κέρδος απογοητεύουν. Θα πρέπει να υπάρξουν οικονομικά μοντέλα με άλλες προτεραιότητες, όπως τις ανάγκες των ανθρώπων. Αυτό που διαπιστώνουμε, τόσο από τη ΒΙΟ. ΜΕ. όσο και από άλλες περιοχές σε κρίση, είναι ότι όταν ένα εργοστάσιο διοικείται από εταιρική δομή, οι υπολογισμοί σχετικά με τις βιώσιμες δραστηριότητες είναι εντελώς διαφορετικοί από τους υπολογισμούς που κάνουν οι εργάτες όταν αποφασίζουν εάν ένας χώρος εργασίας θα πρέπει να παραμείνει ανοιχτός. Όταν ανέλαβαν τα εργοστάσια οι εργάτες, δεν αναζητούσαν κέρδη, αλλά θέσεις εργασίας. Η κοινότητα αναζητούσε υλικά. Όταν βγαίνει η συνιστώσα για όλο και μεγαλύτερα κέρδη από την εξίσωση, τότε πολλά μπορούν να γίνουν δυνατά. Αυτό που δημιουργεί αυτή η κρίση είναι μια νέα νόρμα. Εκατομμύρια άνθρωποι βγαίνουν στο περιθώριο στο όνομα της σταθερότητας. Υπάρχει σταθεροποίηση, αλλά με λιγότερους «επιβάτες». Χρησιμοποιούμε μεταφορικά φράσεις όπως «διάσωση» κ.λπ. Ποιος διασώζεται; Κανείς νομίζω δεν πιστεύει ότι οι ξένες επενδύσεις θα επαναφέρουν τα επίπεδα απασχόλησης στην Ελλάδα που ίσχυαν πριν από την κρίση.

Ερώτηση: Είπατε χθες ότι δεν θα μιλήσετε για το Δόγμα του Σοκ, γιατί η Ελλάδα το ζει. Όντως ο κόσμος βρίσκεται σε κατάσταση σοκ. Πώς ξεπερνάμε τη στασιμότητα, ποιοι είναι οι τρόποι να προσεγγιστεί ο κόσμος ώστε να υπάρξει μια συλλογική αντίδραση;

Υποθέτω ότι όλα είναι σχετικά, γιατί όντας απέξω εμένα μου φαίνεται ότι ο ελληνικός λαός αντιστέκεται με τεράστιο κουράγιο και επιμονή. Κάποιος μου περιέγραψε την κατάσταση ως άμπωτη, όχι ως μια κορυφαία στιγμή για κινήματα αντίστασης. Θα πρέπει όμως να βλέπουμε τα πράγματα στη σωστή τους διάσταση. Έχει υπάρξει εξαιρετική αντίσταση, οι άνθρωποι περνούν εβδομάδες ολόκληρες στο δρόμο. Η αλήθεια είναι ότι εκείνοι που επιβάλλουν αυτό το οικονομικό πρόγραμμα δείχνουν επίσης εξαιρετική επιμονή. Για εμένα, το ζήτημα δεν είναι να γίνει μια ακόμα διαμαρτυρία, γιατί εδώ πρόκειται για κρίση δημοκρατίας. Οι τεχνικές εκείνης της αντίστασης που θα έπρεπε να είχαν φέρει αποτέλεσμα, δεν φέρνουν. Για αυτό και οι άνθρωποι βρίσκονται σε απόγνωση. Οι θεωρητικοί της πολιτικής πρέπει πάντα να εφευρίσκουν νέες μεθόδους αντίστασης, νέες μορφές αντιεξουσίας και νέα διανοητικά επιχειρήματα για να εμπνεύσουν τον κόσμο. Σήμερα ο κόσμος, ευνόητα, έχει κουραστεί. Βρίσκεται αντιμέτωπος με έναν πόλεμο φθοράς που εξαπολύεται από την τρόικα σε μια χώρα με τα ισχυρότερα κινήματα αντίστασης παγκοσμίως. Χθες επέλεξα απλά να μην επαναλάβω τα επιχειρήματα που αναλύονται στο Δόγμα του Σοκ γιατί πιστεύω ότι ευθύνη όσων από εμάς έχουμε την τύχη να ανήκουμε σε μια πλατφόρμα είναι να υιοθετούμε αναλύσεις που ίσως να αφυπνίσουν τους ανθρώπους και να τους κάνουν να σκεφτούν διαφορετικά, ακριβώς γιατί μαχόμαστε έναν πόλεμο κούρασης, απόγνωσης και κατάθλιψης.

Η αντίσταση είναι βέβαια καίριας σημασίας, αλλά τώρα είναι η στιγμή να πούμε και ‘ναι’, να δείξουμε ότι τα ‘ναι’ μας είναι εφικτά, να εμφυσήσουμε ελπίδα και να καταρρίψουμε αυτή την επωδό ότι δεν υπάρχει εναλλακτική. Από τη μικρή μου εμπειρία στην Αθήνα

έως τώρα –πέρασα χθες μια ημέρα με το mainstream τύπο– πήρα μια ιδέα του πόσο ισχυρή είναι η ιδέα ότι δεν υπάρχει εναλλακτική. Αστειεύτηκα χθες ότι το φάντασμα της Μάργκαρετ Θάτσερ ζει και βασιλεύει στην Ελλάδα. Είναι αλήθεια. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να καταρριφθεί αυτός ο μύθος ζώντας τις εναλλακτικές στον τρόπο οργάνωσης, πράγμα που ισχύει για τους διοργανωτές του B-fest, αλλά και για διανοητές και πολιτικά κόμματα. Η αντίσταση και μόνο δεν αρκεί.

Ερώτηση: Χθες μιλήσατε για το κοινωνικό ιατρείο και τη ΒΙΟ.ΜΕ. Υπάρχουν πολλά άλλα εγχειρήματα αυτοοργάνωσης που εξελίσσονται και εξαπλώνονται.

Το πιστεύω αυτό. Κατά την έρευνά μας, είχαμε το προνόμιο να δούμε από πρώτο χέρι την αλληλέγγυα οικονομία. Αυτές οι εναλλακτικές είναι μεταδοτικές. Επισκέφτηκα τη δωρεάν κλινική υγείας, την πρώτη που δημιουργήθηκε στην Αθήνα. Σήμερα, οι κλινικές είναι επτά και όλες έχουν επισκεφθεί την πρώτη που έδωσε το παράδειγμα. Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος των ανεξάρτητων μέσων είναι να αφηγηθούν τις ιστορίες εκείνες που θα καταρρίψουν το μύθο. Θα επισκεφτούν τα κατειλημμένα εργοστάσια και τις δωρεάν κλινικές υγείας και θα αφηγηθούν τις ιστορίες τους με τέτοιο τρόπο ώστε ο θεατής να πει ‘μπορώ κι εγώ να το κάνω’. Πέρα από την κρίση, και η αλληλεγγύη είναι μεταδοτική, με θετικό τρόπο. Το ζήτημα είναι να ενημερωθεί ο κόσμος. Πιστεύω ότι συμβαίνουν παράλληλα πολλά συναρπαστικά πράγματα που πρέπει να μετα- »

... μαχόμαστε έναν πόλεμο κούρασης, απόγνωσης και κατάθλιψης

δοθούν. Πράγματι, η κρίση είναι τεράστια, οικονομικά και οικολογικά. Όταν όμως αναδύεται η συνολική εικόνα της αποκεντρωμένης αλληλέγγυας οικονομίας, τότε οι άνθρωποι πείθονται. Γιατί επιδίωξή μας και ανθρωπιστικό και οικολογικό πρόταγμα είναι η αντικατάσταση του συστήματος.

Ερώτηση: Η οικολογική κρίση έχει τις ρίζες της στη φιλοσοφία του δυτικού ανθρώπου που τίθεται εκτός φύσης, σε αντίθεση με τους αυτόχθονες. Πώς μπορεί να ξεπεραστεί το πρόβλημα αυτό;

Καταπληκτική ερώτηση. Πέρα από το το νεοφιλελευθερισμό και τον καπιταλισμό, η οικολογική κρίση αμφισβητεί τις πολιτισμικές αφηγήσεις μας, όπως κυριαρχούν από το 16ο αιώνα, ότι μπορούμε να αντιμετωπίζουμε τη φύση ως μηχάνημα. Ο δυτικός αυτός ο τρόπος σκέψης προτείνει τώρα και τρόπους για να βγούμε από την κρίση. Προτείνονται τεχνολογικές λύσεις σενάρια επιστημονικής φαντασίας, όπως να αλλάξουμε το ίδιο το κλιματικό σύστημα με τη γεωμηχανική. Επιστήμονες της γεωμηχανικής προτείνουν να εκλυθεί θείο στα ανώτερα στρώματα της ατμόσφαιρας για να μειωθεί η ένταση του ήλιου ως λύση στην κλιματική αλλαγή. Αντί να μειωθεί η ποσότητα της ρύπανσης στην ατμόσφαιρα δηλαδή, θέλουν να ρυπάνουν ακόμα περισσότερο τη στρατόσφαιρα. Δεν πρόκειται για θεωρία συνωμοσίας, πρόκειται για καταξιωμένους επιστήμονες του Χάρβαρντ που χρηματοδοτούνται από τον Μπιλ Γκέιτς για την έρευνά τους. Κάτι που είχε εξαιρετικό ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια είναι η ανάδυση του κινήματος «Idle no more», μια πραγματική καινοτομία, καθώς χρησιμοποιούσε τακτικές άμεσης δράσης, κατάληψης, χορών τύπου «flash mob» από αυτόχθονες κατά τις χριστουγεννιάτικες αγορές σε πολυκαταστήματα. Το κίνημα αυτό διέφερε από το «Occupy» γιατί προερχόταν από μια διαφορετική κοσμοθεωρία. Διεκδικούσε μια διαφορετική σχέση με το φυσικό κόσμο, μια κυκλική αφήγηση για τη σχέση μας με τη φύση και τους ζώντες οργανισμούς.

Στον Καναδά, το οικονομικό μοντέλο μας είναι αμιγώς εξορυκτικό. Οι καναδικές εταιρείες εξόρυξης χρυσού ήρθαν κι εδώ για να σκάψουν τρύπες. Στην Ελλάδα, σας λένε ότι ο τρόπος για να βγείτε από την οικονομική τρύπα είναι να σκάψετε πολλές τρύπες. Ποιο είναι λοιπόν το εναλλακτικό όραμα στην εξόρυξη; Η σχέση με τη φύση βασίζεται στην αμοιβαιότητα, είναι ένα πάρε-δώσε με τη φύση. Πιστεύω ότι η οικολογική κρίση προκαλεί και την αριστερά, καθώς και η παραδοσιακή μαρξιστική αριστερά πίστευε στον ίδιες ιδέες της προόδου και της κυριαρχίας στο φυσικό κόσμο και τη μηχανοποίηση της γης. Αυτή είναι η κληρονομιά μας, πρέπει να είμαστε ειλικρινείς.

Ερώτηση: Μιλήσατε αρκετά για αυτοδιαχείριση. Εάν δούμε όλες αυτές τις δράσεις ως συνιστώσες ενός παγκόσμιου κινήματος, πιστεύετε ότι χρειαζόμαστε ένα ενιαίο ενοποιητικό όραμα;

Όχι, δεν πιστεύω ότι χρειαζόμαστε ένα ενιαίο παγκόσμιο ενωτικό όραμα. Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με τις δυνάμεις του συγκεντρωτισμού και της περιθωριοποίησης. Χρειαζόμαστε ένα πλαίσιο που θα δίνει οξυγόνο στην ποικιλομορφία. Ο ενθουσιασμός που συνόδευσε τις πορείες σε ολόκληρο τον κόσμο κατά της Μονσάντο οφείλεται πιστεύω στο γεγονός ότι οι ΓΤΟ ως τεχνολογία πολεμούν την ποικιλομορφία. Δεν θέλουμε να είμαστε απλά ένας διαφορετικός πόλος. Φυσικά όμως και χρειαζόμαστε περισσότερη επικοινωνία μεταξύ των κινημάτων, διασύνδεση των αγώνων. Το βλέπω όμως να γίνεται. Σε αυτό παίζουν σημαντικό ρόλο τα ανεξάρτητα media. Ίσως πρόκειται περισσότερο για στρατηγική και δεν έχει υπάρξει διανοητικό μοίρασμα, σε αυτό συμφωνώ.

Ερώτηση: Πιστεύετε ότι υπάρχει τρόπος να αντισταθούμε στην Ελλάδα, να ξεφύγουμε από την επιρροή και τη δύναμη των τραπεζών;

Για μια ακόμα φορά, πρόκειται για μια δυική στρατηγική. Πιστεύω ότι πρέπει να πειραματιστούμε με κάθε είδους εναλλακτικά οικονομικά μοντέλα. Μέσω του κινήματος «Move your Money» που πυροδοτήθηκε στο Occupy Wall Street, δεκάδες χιλιάδες ανθρώπων απέσυραν τις καταθέσεις τους από τις μεγάλες ιδιωτικές τράπεζες και τα μετέφεραν σε συνεταιρισμούς και τοπικές τράπεζες. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι έτσι δεν είμαστε ευάλωτοι στα σοκ που επιβάλλουν οι απορρυθμισμένες τράπεζες. Ο Τζον Τζόρνταν, ένας βρετανός ακτιβιστής, παρομοιάζει την αντίσταση και τις εναλλακτικές με το διπλό έλικα του DNA: πρέπει ταυτόχρονα να αντισταθούμε στις καταστροφικές δομές και να χτίσουμε δικές μας.

Ερώτηση: Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλές ομάδες ανεξάρτητων media που λειτουργούν κυρίως σε εθελοντική βάση. Πώς βλέπετε τη συνένωση όλων αυτών των ομάδων ώστε να αποκτήσουν ορατότητα στην κοινωνία;

Στη συνέντευξή μου στο radio

bubble είπα ότι αυτό που βλέπουμε σε στιγμές ακραίας κρίσης είναι ότι ανοίγονται πολλά περιθώρια δράσης. Στην Ελλάδα συμβαίνει δημοκρατική κρίση σε όλα τα επίπεδα, οι άνθρωποι έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους στις πολιτικές και δικαστικές ελίτ τους, στο μηχανισμό της δημοκρατίας και στα media. Έτσι ανοίγονται ευκαιρίες να καλυφθεί το κενό πληροφόρησης. Είναι εδώ ο Άρης [Χατζηστεφάνου], ο δημιουργός των ντοκιμαντέρ Debtocracy και Catastroika, που έδωσε μια διαφορετική εξιστόρηση για την κρίση σε μια κρίσιμη στιγμή, εκτός των mainstream καναλιών διανομής. Κάποιοι θα έλεγαν ότι η κρίση αποτελεί απώλεια αφήγησης. Όταν συμβαίνει αυτό, οι αφηγητές της κουλτούρας μας, οι άνθρωποι των media, οι καλλιτέχνες είναι σημαντικοί γιατί προσανατολίζουν. Όταν χάνουμε την αφήγησή μας, τη συλλογική μας ιστορία, αποτραβιόμαστε, επιστρέφουμε στην παιδική μας ηλικία, εμπιστευόμαστε τους ειδικούς και έχουμε ανάγκη από μια πατρική φιγούρα. Για αυτό και τα mainstream media είναι υπόλογα ηθικά, όταν το μόνο που κάνουν είναι να εξαπλώνουν το φόβο και να βοηθούν στον αποπροσανατολισμό των ανθρώπων. Στο περιθώριο που ανοίγεται μεταξύ συμβάντος και αφήγησης, εκεί πρέπει να βγουν μπροστά τα εναλλακτικά media. Ο στόχος είναι να προσεγγιστούν όσο περισσότεροι άνθρωποι γίνεται, ειδικά με τη δημιουργία κοινών πλατφόρμων.

Ερώτηση: Ο Όλιβερ Στόουν έχει εκφράσει την υποστήριξή του για τον Αλέξη Τσίπρα. Συμμερίζεστε τις απόψεις του;

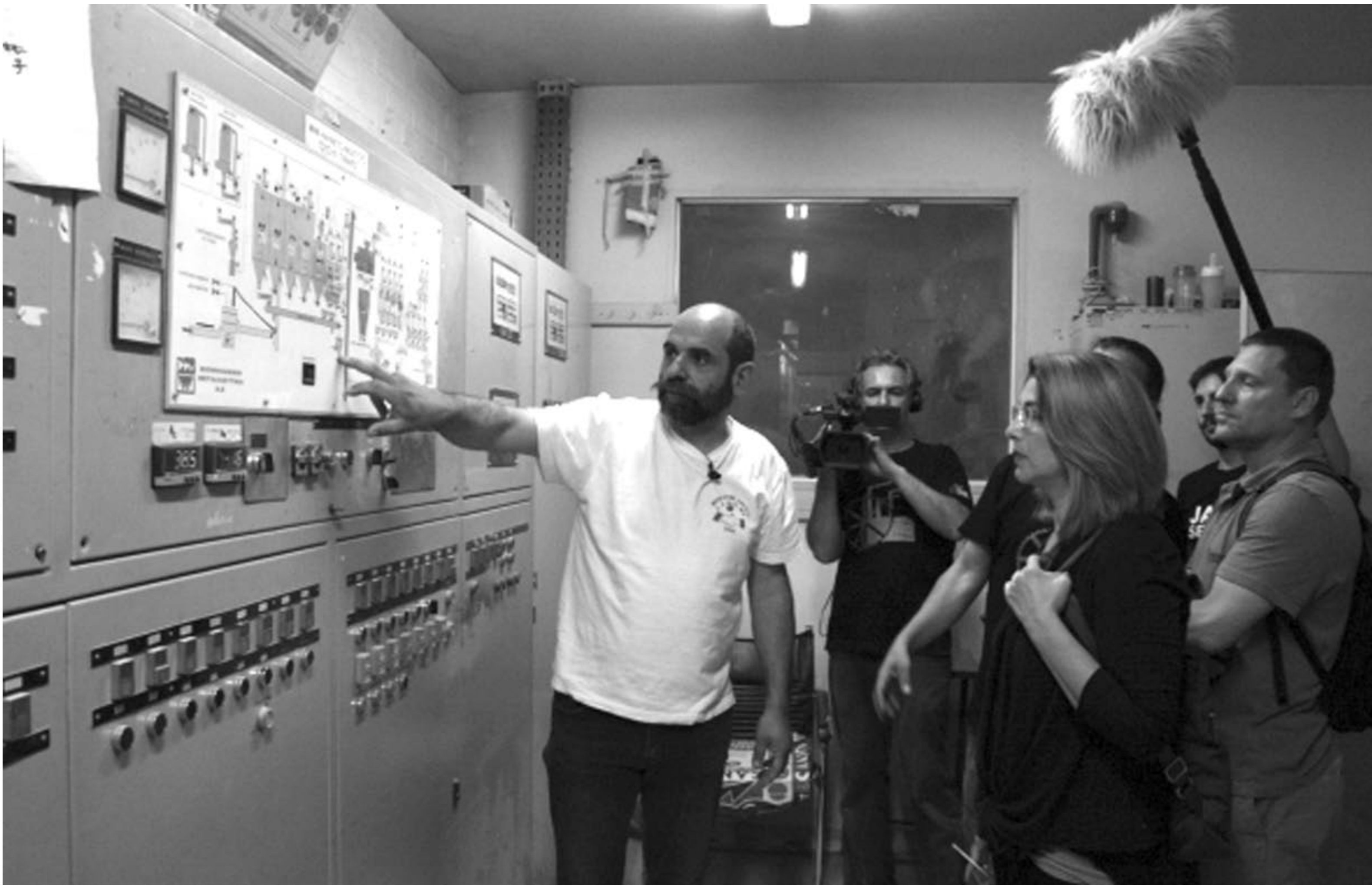
Το στιλ που έχουν ορισμένοι άντρες της αριστεράς να αλληλοκολακεύονται δεν είναι του τύπου μου. Τον συμπάθησα πολύ, ήθελα να του πάρω συνέντευξη. Περιμένω όμως ακόμα για τις γυναίκες της αριστεράς. Όταν ένα αριστερό ριζοσπαστικό κόμμα φτάνει κοντά στην εξουσία όλοι ενθουσιαζόμαστε, δεν θα σας πω ψέματα. Αυτό που με απασχολεί »

είναι ότι στα μέσα εξαπολύεται μια εξαιρετικά επιθετική εκστρατεία κατά του ΣΥΡΙΖΑ αυτή τη στιγμή παρουσιάζοντας τον ως τον ακραίο πόλο απέναντι στη Χρυσή Αυγή. Πρόκειται για κλασσική στρατηγική εκφοβισμού από τον τύπο του κατεστημένου. Μια κριτική της αριστεράς είναι η ελπίδα μας για να αποφύγουμε μεγαλύτερη διολίσθηση στο ρατσισμό και το νεοφασισμό. Ανησυχώ όμως όταν βλέπω τέτοιες επιθετικές εκστρατείες από τα media που προσπαθούν να σκιαγραφήσουν ένα κόμμα του αριστερού φάσματος ως εξτρεμιστικό, ότι το κόμμα θα δαπανήσει πολλή ενέργεια να προσπαθεί να αποδείξει ότι δεν είναι. Ελπίζω να μην καταναλωθεί σε αυτό. Δεν θα φέρει νίκη σε εκλογές και δεν είναι αυτό που θέλει ο κόσμος στην παρούσα φάση. Πρόκειται για μια εκστρατεία τιθάσευσης των εναλλακτικών για να επιβληθεί πειθαρχία. Δεν θα αλλάξουμε τα corporate media, το θέμα είναι αν θα τα ακούμε και θα τα αφήνουμε να αλλάζουν τα πλάνα δράσης μας. Είναι αυτό το

Ερώτηση: Ποια είναι η γνώμη σας για την άνοδο του φασισμού στην Ελλάδα;

Είναι σίγουρα το τρομαχτικότερο που συμβαίνει σε αυτή τη χώρα. Είναι σοκαριστικό το γεγονός ότι η Γερμανία προωθεί πολιτικές που αντιγράφουν τις συνθήκες που οδήγησαν στην άνοδο του ναζιστικού κόμματος στη Γερμανία. Ο λόγος που η Γερμανία έχει τόσο ισχυρό κοινωνικό δίχτυ ασφαλείας είναι γιατί οι Γερμανοί φοβούνται τους εαυτούς τους. Το έχτισαν για να προστατευτούν από την επιστροφή του ναζισμού στη Γερμανία. Συνεχώς μου προκαλούσε έκπληξη όταν ερευνούσα για το Δόγμα του Σοκ με πόση επιμονή οι νεοφιλελεύθεροι οικονομολόγοι εσκεμμένα αντιγράφουν αυτές τις συνθήκες, δημιουργώντας σκόπιμα υφέσεις στις κοινωνίες και προκαλώντας αυτά τα φαινόμενα-μπούμερανγκ. Όλοι γνωρίζουν ότι θα συμβεί. Υπάρχει μεγάλη ευθύνη στην τρόικα που έχει δημιουργήσει τις συνθήκες για την άνοδο ρατσιστικών κομμάτων και ρατσιστικής βίας, η οποία τροφοδοτείται και από το συνεχές μήνυμα των μέσων του κατεστημένου ότι δεν υπάρχει εναλλακτική, ότι δεν έχετε δύναμη να αλλάξετε τα πράγματα. Οι άνθρωποι νοιώθουν στην Ελλάδα ότι δεν έχουν έλεγχο της ζωής του, ότι η εξουσία βρίσκεται αλλού, στην ΕΚΤ, το ΔΝΤ. Ορισμένοι, όταν νοιώθουν αδύναμοι αποσύρονται στα σπίτια τους, ενδίδουν στην κατάθλιψη και αυτοκτονούν. Άλλοι αποφασίζουν ότι θα ασκήσουν εξουσία εκεί που μπορούν, πράγμα που σημαίνει ότι θυματοποιούν κάποιον άλλο. Πιστεύω ακόμα ότι ο τρόπος με τον οποίο συζητείται η Ελλάδα στη Βόρεια Ευρώπη και στο διεθνή τύπο, η όλη αφήγηση σχετικά με την τεμπελιά των Ελλήνων ως σύνολο είναι ρατσιστική. Ως μη Ευρωπαία,

μου κάνει εντύπωση πόσο απερίφραστη είναι. Είναι εξευτελιστικό για τον ελληνικό λαό. Το μήνυμα είναι: δεν είστε στην πραγματικότητα Ευρωπαίοι, είστε λίγο πιο κοντά στην Αφρική. Μέρος των Ελλήνων προσπαθεί να πείσει για την ευρωπαϊκή του ταυτότητα, να πείσει για τη 'λευκότητά' του με επιθέσεις κατά των μεταναστών. Μου φαίνεται λοιπόν ότι αυτό αποτελεί μέρος ενός κύκλου ρατσισμού.

Ερώτηση: Τα μονοπώλια έχουν σαφείς στόχους και τρόπους οργάνωσης για να τους επιτύχουν. Ο δικός μας στόχος ποιος είναι, τι θέλουμε ως κοινωνία και ποιο είναι το πλαίσιο επίτευξής του;

Θέλω να παίρνουμε τις ιδέες στα σοβαρά. Η δεξιά έχει λίγες μόνο ιδέες που τις εφαρμόζει σε κάθε περίπτωση: απορρύθμιση, ιδιωτικοποίηση και λιτότητα. Αναρίθμητες δεξαμενές σκέψης γράφουν παραλλαγές στο ίδιο θέμα. Έτοιμες ιδέες έως ότου, όπως είπε ο Μίλτον Φρίντμαν, το πολιτικά αδύνατο γίνει πολιτικά αναπόφευκτο. Κι εμείς πρέπει να έχουμε έτοιμες και δοκιμασμένες ιδέες, για αυτό και είναι τόσο σημαντική η ΒΙΟ.ΜΕ. ως εργαστήρι ιδεών. Υπάρχουν κι άλλες ιδέες, χθες μίλησα για κοινοτικά ελεγχόμενη ανανεώσιμη ενέργεια. Κατά τρόπο ειρωνικό, η Γερμανία δημιουργεί τις συνθήκες για να εξορύξει περισσότερα ορυκτά καύσιμα και άνθρακα στην Ελλάδα, ενώ η ίδια στρέφεται ταχύτατα στην ανανεώσιμη ενέργεια, πράγμα που σημαίνει ότι οι εταιρείες τους ψάχνουν νέες αγορές.

Σε σχέση με το πλαίσιο, μας έχει δοθεί από την επιστήμη. Ήδη έχει επέλθει θέρμανση κατά 0,8 βαθμούς και βλέπουμε τις επιπτώσεις. Ο στόχος των δυο βαθμών που συμφώνησαν όλες οι κυβερνήσεις του κόσμου στην Κοπεγχάγη είναι κατά τη γνώμη μου υπερβολικός. Εκεί ήμουν και διαφώνησα, γιατί αυτό ουσιαστικά σημαίνει ότι θα χαθούν πολλά νησιωτικά κράτη. Οι αφρικανοί εκπρόσωποι είπαν ότι θέρμανση δυο βαθμών Κελσίου αποτελεί γενοκτονία για την Αφρική. Για να επιτύχουμε τον κοινό στόχο, πρέπει να περικόψουμε τις εκπομπές ρύπων μας κατά 9-10% από αύριο και να προσαρμοστούν όλες οι οικονομικές πολιτικές μας. Εάν δεν βοηθήσουμε το νότο να απομακρυνθεί από τα ορυκτά καύσιμα, δεν έχουμε καμία ελπίδα να αποφύγουμε την υπερθέρμανση »

Το κίνημα της πλατείας Ταχρίρ είναι σπουδαίο, αλλά βλέπουμε ότι η εξουσία δεν κατοικεί πια στο παλάτι. Χρειαζόμαστε άλλα μοντέλα επανάστασης.

των 4 με 6 βαθμών Κελσίου, γιατί οι περισσότερες εκπομπές αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου προέρχονται από την Κίνα και την Ινδία.

Ασχολήθηκα με το θέμα του κλίματος γιατί το είδα ως ευκαιρία για επανορθώσεις προς τον αναπτυσσόμενο κόσμο, κάτι που αποτελεί μέρος της ατζέντας της αριστεράς εδώ και πολύ καιρό: πώς θα αντιμετωπίσουμε την αποικιακή λεηλασία που έχει δημιουργήσει τις βαθιές ανισότητες του κόσμου μας. Οφείλουμε ένα οικολογικό χρέος στον παγκόσμιο νότο, οφείλουμε χρέος για το διατλαντικό δουλεμπόριο. Χρέη που έχει προσπαθήσει να ποσοτικοποιήσει ο νότος, αλλά αδυνατεί να εισπράξει. Αντίθετα, το ΔΝΤ και η Παγκόσμια Τράπεζα συνεχίζουν τη λεηλασία των οικονομιών τους. Η κλιματική αλλαγή λοιπόν εξισορροπεί το πεδίο του παιχνιδιού. Γιατί όταν μας λένε ότι μας χρωστάτε γιατί εσείς εκλύετε άνθρακα εδώ και διακόσια χρόνια, δεν ζητούν φιλανθρωπία.

Ερώτηση: Πρέπει η Ελλάδα να διαπραγματευτεί τη συμμετοχή της στην Ευρωζώνη;

Δεν ξέρω εάν η Ελλάδα θα πρέπει να βγει από την Ευρωζώνη, αλλά σίγουρα πιστεύω ότι θα πρέπει να τεθεί επί τάπητος. Δεν ξεκινάς τις διαπραγματεύσεις λέγοντας «δεν φεύγουμε». Πρέπει να είσαι πρόθυμος να φύγεις. Πρέπει να χτιστούν συνεργασίες με άλλες χώρες, να οικοδομηθεί ένα καρτέλ οφειλετών, κατά το παράδειγμα της Λατινικής Αμερικής τη δεκαετία του 1980. Τότε πολλοί αριστεροί οικονομολόγοι προωθούσαν την ιδέα οι κυβερνήσεις της Λατινικής Αμερικής να σχηματίζουν το λεγόμενο καρτέλ των οφειλετών και να επανέλθουν στην παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ ως διαπραγματευτικό μπλοκ, να αρνηθούν τις διαρθρωτικές αλλαγές, να απαιτήσουν παραγραφή των χρεών τους και να αμφισβητήσουν τη νομιμότητά τους, γιατί πολλά ήταν απεχθή χρέη που είχαν κληροδοτήσει δικτατορικές κυβερνήσεις. Βλέποντας σήμερα την κατάσταση στην Ευρώπη, περισσότερες χώρες έχουν προβλήματα από όσες δεν έχουν. Φαίνεται ότι υπάρχει τεράστιο δυναμικό για τις χώρες που αντιμετωπίζουν μέτρα λιτότητας να συνεργαστούν και να αλλάξουν το παιχνίδι με τους πιστωτές τους.

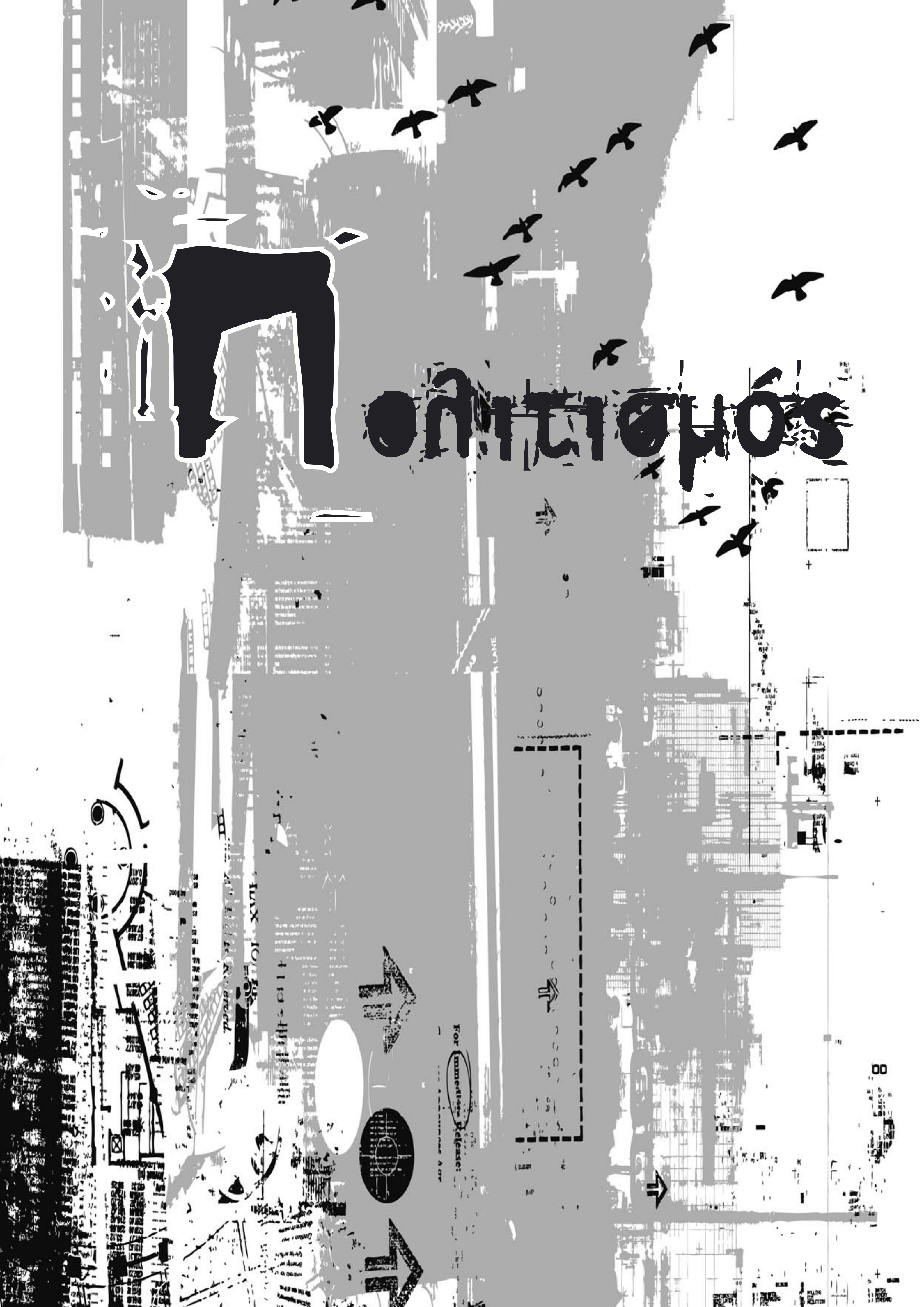
Ερώτηση: Πιστεύετε ότι θα βιώσουμε μια μεγάλη επανάσταση;

Το τραγικό με την εποχή μας είναι ότι δεν υπάρχει βασιλιάς να ανατρέψουμε. Το κίνημα της πλατείας Ταχρίρ είναι σπουδαίο, αλλά βλέπουμε ότι η εξουσία δεν κατοικεί πια στο παλάτι. Χρειαζόμαστε άλλα μοντέλα επανάστασης. Πιστεύω όμως από την άλλη ότι η κοινωνία μπορεί να κάνει ένα κλικ κάποια δεδομένη στιγμή και να δούμε και πάλι μεγάλα κινήματα αντίστασης. Πάντα μας εκπλήσσουν.

Ερώτηση: Πώς μπορούν οι άνθρωποι που απορρίπτονται από το οικονομικό μοντέλο να αποτελέσουν οργανικό τμήμα της αριστεράς;

Σε τέτοιες συγκυρίες, υπάρχουν πάντα νέοι τρόποι οργάνωσης των ανθρώπων που τίθενται στον περιθώριο. Στη Λατινική Αμερική υπάρχουν μεγάλα κινήματα ανέργων, συνδικάτα ανέργων. Κάτι που πάντα συζητείται στην Ευρώπη, αλλά δεν έχει πραγματοποιηθεί. Η αριστερά δεν έχει προσαρμοστεί πλήρως στην απώλεια του χώρου εργασίας. Δεν έχει γίνει μεγάλη πρόοδος ως προς την οργάνωση στη γειτονιά ή την οργάνωση των ανέργων. Πιστεύω ότι το κίνημα της πλατείας ήταν καινοτομία, κατά αυτή την έννοια. Που πήγαν όμως μετά όλοι αυτοί οι άνθρωποι; Τα social media προφανώς διευκολύνουν τη συνεύρεσή μας, αλλά διευκολύνουν και το αποτράβηγμα στα σπίτια μας χωρίς λογοδοσία. Η λογοδοσία που ίσχυε στα παραδοσιακά συνδικάτα του χώρου εργασίας είναι σημαντική για την οικοδόμηση δικτύων.

Το «Idle no more» ήταν πηγή έμπνευσης γιατί τα αυτόχθονα κινήματα έχουν έναν τόπο ως βάση. Αφορούν συνδέσεις με συγκεκριμένα τμήματα γης. Και το κίνημα στις Σκουριές αφορά ρίζες με ένα τόπο. Όσοι ζούμε στα μεγάλα αστικά κέντρα, δεν νοιώθουμε αυτή τη σύνδεση. Ίσως μέρος του σχεδίου της σύγχρονης αριστεράς θα πρέπει να είναι η επανεύρεση ριζών και η οικοδόμηση ισχυρών κοινοτήτων που θα υπερασπίζονται το χώρο τους, ώστε να μη χάνονται οι ρίζες. Αυτό συμβαίνει και με τα κινήματά μας, χάνονται από τη μια μέρα στην άλλη. Ξέρω ότι δεν δίνω την απάντηση, αλλά μια διάγνωση. Παρά τη φθορά που έχει προκαλέσει ο νεοφιλελευθερισμός, υπάρχουν ακόμα άνθρωποι με ρίζες σε ένα τόπο. Χρειαζόμαστε συνασπισμούς ώστε να τις διατηρήσουμε.

Πολιτισμός

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ROCKWAVE FESTIVAL 2013

Γιάννης Ραουζαίος

Αναμφίβολα, στο φετινό Ρόκγουέηβ, η συναυλία που κέρδισε τις εντυπώσεις τουλάχιστον ενός ευρέως κοινού πάνω από 10000 ατόμων που συγκεντρώθηκε εκεί την Δευτέρα 8 Ιουλίου, δεν ήταν αυτή των πάντα εξαιρετικών Echo and the Bunnymen, που φρόντισαν να μας τιμήσουν με πάρα πολλά από τα κλασσικά τους κομμάτια, ούτε η σπιντάτη πάουερ ποπ των Subways η το πάρα πολύ δυνατό μέταλ χάρντκορ των Suicidal Tendencies και του επιδιδόμενο σε άγριο πόγκο κοινού τους μέσα στο καταμεσήμερο. Η συναυλίες αυτές - και αυτό φάνηκε και από το μέγεθος του κόσμου, ο οποίος ήρθε σε μεγάλους αριθμούς μετά τις 8 το απόγευμα - δεν ήταν παρά οι συμπληρωματικές ουσιαστικά εμφανίσεις, ενός κεντρικού γεγονότος που αν και δεν φτάνει σε καμιά περίπτωση ούτε στο ποιοτικό μέγεθος, ούτε στην προσφορά των προαναφερθέντων

συνόλων, έχει όμως καταξιωθεί αυτή ειδικά την χρονιά που φαίνεται να είναι και η χρονιά, στο μεγαλύτερο μέρος του νεανικού και όχι μόνον κόσμου. Η Λάνα Ντέλ Ρέυ, με ένα καλλιτεχνικό ψευδώνυμο που παραπέμπει στις μεγάλες στάρ του Χόλυγουντ, της δεκαετίας του 50, σαν την Λάνα Τάρνερ, μας στρέφει την προσοχή σε μιά ουσιαστικά κινηματογραφική παρουσία πάνω στην σκηνή, και πράγματι δεν είναι τυχαίο, πώς σε όλη την διάρκεια της εμφάνισης της, δεν έπαψαν να προβάλλονται στις οθόνες τα ειδικά διασκευασμένα για τις λάιβ εμφανίσεις βίντεο της. Δεν μπορώ να πώ πως έμεινα άναυδος από την δυναμική του λάιβ. Η κίνηση της μέσα σε μια θάλασσα φωνών, που σε κάθε αλλαγή βίντεο αντιδρούσαν υστερικά αλλά και η όμορφη κατα τα άλλα φωνή της δεν με άφησε με την αίσθηση κάποιου εξαιρετικού πραγματικά συμβάντος. Φυσικά έμεινα από την άλλη πλευρά και απόλυτα ικανοποιημένος. Μπορεί να ήθελα περισσότερη εκφραστικότητα πάνω στο stage και όχι μόνο άρτια σκηνοθετημένα από κάποιο μάνατζερ κατεβάσματα στην πρώτη γραμμή του χωρισμένου σε δύο επίπεδα, κανονικα και V.I.P, αλλά ο τρόπος που έμοιαζε η ίδια η εμφάνιση της να προκύπτει μέσα από τις οθόνες που την περιέβαλαν, καθώς και η ατμόσφαιρα που παράγουν οι στίχοι αλλά και τα θέματα τους, δεν νομίζω πως θα άφησαν κανέναν ανικανοποίητο. Η Λάνα ντέλ Ρέυ θα μπορούσε να ειπωθεί - και να είναι πάρα πολύ κοντά στην πραγματικότητα - είναι μια μεγάλη σταρ, αλλά και ένα δημιούργημα της εποχής του youtube και της εικόνας. Τα πράγματα και οι στιγμές, τόσο της καθημερινότητας όσο και της τέχνης, διαμεσολαβούνται πλέον από τις εικόνες και τις προβολές σε ένα επίπεδο, που φαντάζει πιό πραγματικό και από την απλή παρουσία ή τις δυνατότητες κάποιου. Η ίδια η εμφάνιση της Λάνα δεν μπορεί να ειδωθεί έξω από τη διπλή σημασία τόσο των εικόνων, που προβάλλονταν, όσο και του τρόπου, με τον οποίο βρισκόταν αυτή ΜΕΣΑ σε αυτές. Τα born to die, η, summertime sadness, υπήρξαν ταυτόχρονα τόσο στη σκηνή του Ρόκγουέηβ, όσο και σε έναν κυριολεκτικό μεταχώρο, που τα αποϋλοποιημένα νοήματά του αυτοδημιουργούνταν, για να εκφράσουν και να εκφραστούν μέσα στον κόσμο της φαντασίας. Το κοινό μετείχε σε αυτή την διαδικασία, συμπληρώνοντας τις μορφές, όσο και εστιάζοντας λατρευτικά πάνω στον ρόλο της στάρ, και αναπαράγοντας εντέλει, προβλητικά δικές του ονειρικές στιγμές και εικόνες. Υπήρχε επικοινωνία επομένως σε αυτό το λάιβ; Μα φυσικά! Τολμώ μάλιστα να πώ πώς για τον περισσότερο κόσμο, που συνωστιζόταν μετά από ένα μικρό ταξίδι πενήντα χιλιομέτρων ή και πολύ περισσότρο για κάποιους, κάποια σημεία αυτής της βραδιάς άγγιζαν την ταύτιση και την έκσταση. Χωρίς να έχει τόση σημασία, η κάπως πασέ πλέον και τετριμμένη ανάλυση του ρόλου του hype, βλέπω ξεκάθαρα πλέον την δυναμική και τα όρια της διαδικασίας. Ίσως μάλιστα δε να την αποενοχοποιώ κιόλας μέσα στην παιγνιώδη παρουσία και σύσταση αυτού πού τόσο απροκάλυπτα πλέον, αλλά και με ένα σχεδόν υπνωτικό μαγικό τρόπο, είναι η Εικόνα και η Τέχνη. Σιγά σιγά – σκέφτομαι καθώς οι στίχοι από το Blue Jeans ακούγονται στη νυχτερινή εξοχή του φεστιβάλ - η ένωση με όλα αυτά τα στοιχεία, του παιχνιδιού, της εικόνας, της προσομοίωσης, εντέλει, είναι αυτά που μετατρέπουν σε συμβάν την εμφάνιση της Λάνα ντελ Ρέυ. Σαν ένα μέλλον πολλαπλά υλοποιούμενων παράλληλων πραγματικοτήτων, το οποίο βρίσκεται ήδη εδώ μέσα από την διάδοση των προσομοιωμένων μορφών διαμέσου της τεχνικής, θα μπορούσε μια τέτοια συναυλία να είναι ένας στοχασμός για την υπέρβαση και την είσοδο κάποιων μορφών υπερπραγματικού στο παρόν. Και αν αυτό είναι αναπόφευκτο στον τρόπο που φαίνεται πως το τεχνολογικό στοιχείο αλλά και το θέαμα εισάγεται πλέον μαζικά ως προβολή και ταύτιση, τουλάχιστον είναι ενδιαφέρον να το συναισθανθούμε και να το γνωρίσουμε, έστω και περιδιαβαίνοντας τον ερωτισμό και τις θεσπέσιες εικόνες, που μας χαρίζει ένα καλοκαιρινό βράδυ σε ένα μεγαλο ροκ φεστιβάλ, ένα ποπ είδωλο ανάμεσα στην πραγματικότητα και τις ονειρικές προβολές της. Κάπου εκεί νομίζω βρίσκεται και η ίδια η ώριμη ματιά πάνω στην ποπ, ώς κομμάτι αυτής της διαδικασίας σύνθεσης με την εικόνα. Ίσως μάλιστα και σε τελευταία ανάλυση, αυτό και μόνο να ΕΙΝΑΙ, χωρίς να είναι πρωταρχικοί, οι άλλοι χαρακτηρισμοί. Μια Ποπ Συναυλία μιας καλλιτέχνιδας, που δεν θα ήταν τόσα πολλά χωρίς την εικόνα, αλλά που μέσα από αυτήν Γίνεται τα πάντα! Το Παγκόσμιο Ποπ φαινόμενο της μουσικής, Λάνα Ντέλ Ρέυ!(Μέχρι το επόμενο φυσικά...)

Σε αυτό το χωριό η ζωή τελείωσε

**Σε αυτό το χωριό η ζωή τελείωσε.
Ας πάει η Κωνσταντινούπολη πιο μακρυά .
Ας χαθεί.
Ας πάει η Κωνσταντινούπολη πιο μακρυά.
Αλλά η ζωή σε αυτό το χωριό τελείωσε.
Νομίζω πως
Κανένας δεν θέλει να πάει στην Κωνσταντινούπολη.
Κανένας δεν θέλει αλλά για όλους έχει φτιαχτεί ο δρόμος.
Πηγαίνουν.
Πήγες στην Κωνσταντινούπολη;
Ξυπνάω με το κορμί μου σαν κούτσουρο.
Δεν ψάχνω τίποτα εγώ στην Κωνσταντινούπολη.
Τίποτα δικό της.
Ας πάει πιο μακρυά.
Αλλά η ζωή σε αυτό το χωριό τελείωσε.**

Θέλω να θέλω κι άλλο

Αγαπάω το δάσος που με ζει και το σκοτώνω γιατί θέλω εργαλεία γερά κι άλλα εργαλεία να κόβουν να τρυπάνε να καρφώνουν να χτυπάνε ακόμα περισσότερο. Θέλω να φτιάξω δυνατή καλύβα να κρατάει τον ήλιο μακριά ν' αντέχει στον αέρα να σώζομαι στον κατακλυσμό να καίω γυμνός στο τζάκι μου την παγωνιά όταν χιονίζει να γίνουμε περισσότεροι ολοένα περισσότεροι να χτίζουμε κι άλλες καλύβες να βρισκόμαστε για να μιλάμε τι θα φτιάχνουμε. Θέλω όπλα πιο δυνατά πιο μυτερά πιο κοφτερά και πιο βαριά να φτάνουν όλο πιο βαθιά πιο μακριά πιο ψηλά για να κυνηγάω τα μεγαλύτερα τα σπανιότερα τα ζώα να τα γδέρνω να τα τρώω να τα φυλάω. Θέλω τραπέζι για να είναι καθαρό μεγαλύτερο τραπέζι για να χωράει κι άλλο φαγητό να τρώμε και να περισσεύει. Θέλω κρεβάτι πλατύ και υπερυψωμένο για να εξυψώνω τη γυναίκα μου κάθε βράδυ κι αυτή να θέλει κι άλλο. Θέλω ξύλινα σπαθιά να παίζουν τα παιδιά μου να μαθαίνουν. Γκντουπ γκντουπ.

Θέλω χώρο για τα χωράφια μου το δικό μου δάσος με χωροταξία να τρώω τους καρπούς των κόπων μου όλο πιο μεγάλους πιο φανταχτερούς θέλω σκάλες για να τους μαζεύω από τα ψηλά τα δέντρα. Θέλω να φτιάχνω φράγματα στους ποταμούς να τους κατευθύνω να πίνω το νερό τους στα χωράφια μου να θερίζω όλο και περισσότερο να συσσωρεύω. Θέλω αποθήκες για να φυλάω την περίσσεια μου. Να τρυπάω το δάσος κάτω από τις ρίζες του ν' ανοίγω σήραγγες στοές για να ξύνω τα μεταλλικά κομμάτια της ψυχής του να ρουφάω τα υγρά και τον αέρα από τα βάθη του να μου δίνουν δύναμη. Θέλω ν' ανοίγω δρόμους μέσα του για να με διαδίδω να χτίζω γέφυρες για να περνώ ποτάμια βάρκες να μη με σταματάνε οι λίμνες και να ψαρεύω το ασήμι τους. Θέλω ρόδες να με κουβαλάνε μακριά και κάρα για να πουλάω την πραμάτεια μου στα διπλανά τα δάση θέλω να ξανοίγομαι με τα κατάρτια μου στις θάλασσες να βάζω κουπιά στα χέρια δούλων για να φτάνω παντού να παίρνω από τους άλλους ό,τι εγώ δεν έχω να μη μου λείπει τίποτα. Θέλω να φτιάχνω ξύλινα φτερά για να πετάω. Γκντουπ γκντουπ.

Θέλω να στρώνω ξέφωτα για να μαζευόμαστε στις γιορτές και να γλεντάμε να χτίζω παγκάκια για να μην ερωτοτροπούμε με το χώμα να φτιάχνω μουσικά όργανα για να μην ακούμε τυχαία μουσική από τα πουλιά και τα τζιτζίκια. Θέλω να χορεύω με τα θέλω μου. Γκντουπ γκντουπ.

Θέλω σχολεία για να μαθαίνουν τα παιδιά το πρόγραμμα ξύλινους πίνακες για να γράφω τους κανόνες στο μυαλό τους πού και πού ας ζωγραφίζουν θέλω ναούς θεόρατους που να γεννούν το φόβο θέλω δικαστήρια για να δικάζω αυτούς που ζούνε δίχως πρόγραμμα φυλακές για να τους φυλακίζω θέλω να σηκώνω τείχη κι άλλο πιο ψηλά για να εξορίζω μακριά τους ανεπιθύμητους θέλω στρατώνες για τους πολεμιστές να σκέφτονται μόνο τον πόλεμο ξύλινες σάλπιγγες να τους ξυπνάνε για να μου βρίσκουν δούλους θέλω παλάτια γι' αυτούς που φτιάχνουν τους κανόνες πανύψηλους ιστούς για να πλαταγίζουν οι σημαίες μας. Γκντουπ γκντουπ.

Είμαι ο γιος του Λόγου και νικώ το θάνατο τη φύση ζω τα ίδια κάθε μέρα και όλα πάνε προς το καλύτερο είμαι ευτυχισμένος είμαι Θεός θέλω να φτιάχνω μύθους για να δοξάζω τον εαυτό μου. Θέλω να θέλω κι άλλο. Γκντουπ.

Δημήτρης Κωνσταντίνου

Nila Northsun

Επιμέλεια Γιώργος Μπουρλής

Η Nila NorthSun (γ. 1951) είναι ποιήτρια, φωτογράφος, καλλιτέχνιδα, ιστορικός και ακτιβίστρια στον αγώνα για τη χειραφέτηση των ινδιάνων. Γεννήθηκε στη Νεβάδα, ινδιάνα της φυλής των Shoshone και των Chippewa. Μεγάλωσε στο Σαν Φρανσίσκο, μα επέστρεψε για ν' αναθρέψει την οικογένειά της στον καταυλισμό της, όπου και ζει μέχρι σήμερα.

Η ποίησή της δονείται από τις παραδόσεις της κληρονομιάς της και εκφράζει τόσο τη φυλετική της ταυτότητα όσο και τη ζωή της σύγχρονης αμερικανίδας γυναίκας. Σημαντική συγγραφέας του δεύτερου κύματος της Αναγέννησης των Αυτοχθόνων Αμερικανών και από τις περισσότερο πολυδιαβασμένες ποιήτριες ανάμεσά τους.

ΗΛΙΘΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ[1]

Μετά από μια ολόκληρη ζωή γεμάτη ηλίθιες ερωτήσεις
θα νόμιζε κανείς ότι θα είχα γίνει
πιο ανεκτική, πιο υπομονετική
ή τουλάχιστον θα μπορούσα να απαντώ σβέλτα
είσαι στ' αλήθεια ινδιάνα;
(όχι, έτσι το λέω, για να μπορείς να μου κάνεις ανόητες ερωτήσεις)
δεν μοιάζεις με ινδιάνα
(εννοείς ότι δεν μοιάζω με κείνον τον τύπο στο νόμισμα[2])
πάντως σίγουρα είσαι μια όμορφη ινδιάνα
(λες και όμορφη ινδιάνα είναι οξύμωρο)
ξέρεις, η προγιαγιά μου ήταν ινδιάνα πριγκήπισσα
(ξέρεις, θα πρέπει να ήταν και γαμώ τις πουτάνες
γιατί όλοι έχουν την ίδια αυτή προγιαγιά)
είσαι υποχρεωμένη να μένεις στον καταυλισμό;
θα σε αφήσουν να φύγεις;
(όχι, είμαι εκεί, για να μην αφήσουμε εσένα να μπεις)
ξέρεις, όταν ήμουν παιδί,
παρίστανα τον ινδιάνο
(κι εγώ τις απόκριες ντυνόμουν γιάπης
και κανείς δεν καταλάβαινε ότι ήμουν μεταμφιεσμένη)
πραγματικά νιώθω συμπόνια για τον τρόπο που
φέρθηκαν στους ινδιάνους, αρπαγή γης, καταπάτηση συνθηκών
(ωραία, αυτό σημαίνει ότι κάνεις γενναιόδωρες προσφορές
στον πιο κοντινό σου καταυλισμό; ότι δίνεις χρήματα
για υποτροφίες; ότι προσφέρεις γαλοπούλες στους μεγαλύτερους
στη γιορτή των Ευχαριστιών για να έχουν
κάτι να φάνε; ότι δίνεις κονσέρβες σε σχολικά προγράμματα
για να μπορέσουν αυτοί να βοηθήσουν άλλους; ότι είσαι
ανάδοχος ενός παιδιού ή μιας οικογένειας τα χριστούγεννα,
ώστε ναμπορούν να πάρουν ένα ζεστό πανωφόρι ή ένα παιχνίδι;)
γάμησέ τα,
μην σπαταλάς την ανάσα μου,
βάλε τα λεφτά σου εκεί που είναι το στόμα σου,
στείλε βιβλία, δωρεές, το χρόνο σου, τη συμμετοχή σου
στον πιο κοντινό σου καταυλισμό
ονόμασέ το
«εις μνήμην της ινδιάνας πριγκίπισσας γιαγιάς μου»

ΚΟΚΚΙΝΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ ΚΙΤΡΙΝΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ

δεν το καταλαβαίνω
βρίσκομαι ήδη στα σαράντα και ακόμα
δεν καταλαβαίνω
για ποιο λόγο καλές γυναίκες
ερωτεύονται παρανόμους.
βέβαια κολακεύω τον εαυτό μου
και τις δίνω το ελαφρυντικό της
αμφιβολίας.
ξέρω πως δεν υπάρχει το τέλειο
ότι θα γίνει έτσι κι αλλιώς βαρετό
και πιθανόν αυτό είναι και το κλειδί.
δεν νιώθω σαν να έχω βαρεθεί
έτσι φλερτάρω με την καταστροφή
κι απολαμβάνω το αναπάντεχο των
θυελλωδών σχέσεων.
γι' αυτό ίσως και η κλίση μου είναι η
αναποφασιστικότητα
στην κρίση
είμαι πολύ καλή σ' αυτό με τις ζωές των
άλλων
μπορώ να ισοσκελίζω σύνθετους
προϋπολογισμούς και
ν' αναπτύσσω προγραμματικούς στόχους
μα οι δικές μου επιταγές συνέχεια
σφραγίζονται
και δεν ξέρω καν τι θα κάνω σ' ένα χρόνο
από τώρα.
κι εκείνοι οι άνδρες
εκείνοι οι άνδρες συνεχίζουν να έρχονται
στη ζωή μου
και θα 'πρεπε να τους προσκαλώ μέσα.
μα όπως έναν ανεπιθύμητο πωλητή
ή ένα αντβεντιστή της έβδομης ημέρας
βρίσκω τη δύναμη και τους διώχνω
μακρυά
και μετά αναρωτιέμαι γιατί δεν μου χτυπά
κανείς την πόρτα
μέχρι την επόμενη εισβολή.
αυτό που με στενοχωρεί περισσότερο
είναι ότι κάποιοι
απ' αυτούς τους άνδρες μοιάζουν να είναι
παιδιά
και κάποιοι απ' αυτούς είναι παππούδες
και σύντομα θα είναι προπαππούδες.
αναρωτιέμαι αν θα 'πρεπε να ψάξω
παρηγοριά στις γυναίκες
μα ήδη γνωρίζω

ότι θα ήταν το ίδιο και το αυτό,
και όπως η μαρλέν ντίτριχ
μερικές φορές θέλω μόνο να είμαι
μόνη.

ΜΕΤΑΦΕΡΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΟ ΤΟΣΟ ΜΑΚΡΥΑ

δεν μπορώ να μιλήσω για
    πολλά φεγγάρια,
    μεταφέροντας τους
καταυλισμούς σε κάρα[3]
δεν μπορώ να πω για
    την τελευταία σπουδαία μάχη
    να εξιστορήσω άθλους ή
    να πω πώς παίρνεις τα σκαλπ
δεν ξέρω πως ήταν να
    κυνηγάς βουβάλια
    ή να χορεύεις τον χορό των
πνευμάτων
μα
    μπορώ να δω έναν αετό
    σχεδόν σβησμένο
    πάνω σε γελοία πλαστικά
κυπελλάκια
μπορώ να ταξιδέψω σε
ανταμώματα[4]
    κατασκηνωτών και
winnebagos[5]
μπορώ να φάω κρέας βουβαλιού
    στο τουριστικό κιόσκι με
μπέργκερς
μπορώ να χορέψω σε ινδιάνικη
μουσική
    το ροκ εν ρολ χέι-α χέι-ο
μπορώ,
    και δυστυχώς
    το κάνω

(Footnotes)
[1] Το ποίημα «Ηλίθιες ερωτήσεις» μετέφρασε η Γιούλη Χριστάκου.
[2] Στη μια πλευρά του νομίσματος των 5 cents που κυκλοφόρησε μεταξύ 1913-38 απεικονίζεται η μορφή ενός ινδιάνου.
[3] Travois· πρόχειρο αυτοσχέδιο μεταφορικό μέσο των ινδιάνων.
[4] Pow-wow· συγκέντρωση αυτοχθόνων της βορείου Αμερικής.
[5] Φυλή αυτοχθόνων αμερικανών που ζούσαν στην περιοχή Πράσινος Όρμος του Γουισκόνσιν, σήμερα μοιράζονται μεταξύ Γουισκόνσιν και Νεμπράσκα.

“Πρέπει να φανταστούμε τον Σίσυφο ευτυχισμένο”.

Γιατί ευτυχισμένος; Εάν μάλιστα αναλογιστούμε ότι η σημαντική αιώνια στιγμή του είναι όχι όταν ανεβάζει τον Βράχο, γνωρίζοντας ότι θα ξανακυλήσει, ούτε όταν βλέπει τον βράχο να κυλάει προς τα κάτω, αλλά η στιγμή που αρχίζει τη δική του κάθοδο. Τι προσδοκά, τι σκέφτεται, υπάρχει χώρος για ελπίδα; Η ανθρώπινη καρδιά μπορεί να γεμίσει με τον αγώνα για την κορυφή; Ο άνθρωπος πράγματι δεν υπηρετεί καμία ιστορική βεβαιότητα, είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει τον παραλογισμό μιας ζωής καταδικασμένης σε θάνατο, αλλά δεν μπορεί να κρύψει την αγωνία του, τους φόβους του. Η εξέγερση είναι μια στιγμή ακύρωσης των διεργασιών της αγωνίας και της μοίρας, καθώς διαβρώνει βεβαιότητες και ανασκευάζει τη ζωή. Η εξέγερση θέτει ένα “όριο στην καταπίεση πέρα από το οποίο αρχίζει η κοινή σε όλους τους ανθρώπους έννοια της αξιοπρέπειας”. Μένουμε έκθαμβοι απέναντι στην απεγνωσμένη αναμέτρηση ανάμεσα στα ερωτήματα του ανθρώπου και την τρομερή σιωπή του κόσμου. Ζούμε τη συντριβή του ιερού και των απόλυτων αξιών. Μπορούμε όμως να δομήσουμε συμπεριφορές σε αυτό το κενό; Η απειλή του θανάτου κάνει τη ζωή μια στείρα προσμονή;

Δεν μπορούμε να αφήσουμε τους δολοφόνους της ζωής να δημιουργήσουν εκ νέου κρεματόρια. Μετά τον θάνατο του Θεού, χαράζει μια νέα πρόκληση για τον άνθρωπο κι αυτή είναι ο θάνατος του έθνους κράτους. Το κράτος, καθώς στέκεται ενάντια στην κοινωνία και τη ζωή θέτει τους όρους μιας δραματικής αντιπαράθεσης και μιας πρόκλησης. Ο άνθρωπος πρέπει να αποφασίσει να δράσει για να υπάρξει. Επειδή όλες οι σταθερές έχουν καταρρεύσει, πρέπει τα κινήματα να ξαναδούν την κοινωνία ως όλο και ως θεσμό και να αφουγκραστούν μια ολική αλλαγή, μια εξέγερση που δεν θα σταθεί στο έγκλημα. Μια νέα δομή μπορεί να προκύψει με όρους διαρκούς αυτοθέσμισης.

ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ